

1544

IHS

Archivo de Loyola

Sección 5ª Serie 2ª N.º 94

Est. 53

Plut. 4

1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800

Est. 51. 51. 51. 51. 51.
Mens
Sodalitas

1752

Archivo de Loyola

Estante

Plúteo

§ Victoria 62¹/₅

Nº 94

Wuda

HIC EST FILI

VS MEVS DILEC

TVS IN QVO MIHI

BENE COM

PLACVI

IP SV M AVDITE.

Veronæ Apud Antonium Patelletum. 1544.

A
471-5-

Habes Christiane lector portum quo te ex tot scripto-
rum ambagibus atq; opinionum fluctibus securus reci-
pias, Hęc est doctrina cęlestis, Hęc dei sapientia, quę
abscondita à sapientibus est reuelata paruulis, quibus nun-
quam doctor non aderit, Consolator illę spiritus, Hic est li-
ber sine macula, Lapis qui non uacillat, Panis uiuificans, Ver-
bum ex sinu patris, Huic soli innititor, Huic te committito, Cę-
terum ne tibi propterea euangelistarum uerbis interdētum
putato, Verum sicubi sensus deficiat inde sumto, Mox huc re-
currito, Et (mibi crede) breui nudis Christi tui uerbis legen-
dis sic intime afficiere, ut nos opere precium fecisse intelligas.
Eme margaritum cęlestē, & hanc industriam hisce peri-
culosis temporibus boni consulito. Vale.
Dat, Verong. V. Idus Octobris.

M D X X X I I I I .

NUDA VERBA DOMINI NOSTRI
IESV CHRISTI EX .IIII.

EVANGELISTES
EXCERPTA.

Cap. III.

OMitte nunc. Sic enim decet nos,
ut compleamus omnem iusticiam.

Cap. IIII.

Scriptum est. Non solo pane victu-
rus est homo, sed omni verbo quod
egreditur per os dei.

Rursum scriptum est. Non tentabis do-
minum deum tuum. Luc. 4.

Abi fatana scriptū est enim, Dominū
deum tuū adorabis, et illum solū coles.

Respicite, instat enim regnū cęlorū. Mar. I.
Sequamini me, & faciam vos piscato- Mar. I.
res hominum. Luc. 5.

Cap. V.

Beati pauperes spiritu, quoniam illo-
rum est regnum cęlorum. Beati qui Luc. 6.

A II

M A T T H E V S

Luc. 6. Iugēt, quoniā ipsi cōsolationē accipiēt.
Beati mites, quoniam ipsi hereditatē
accipient terrā. Beati qui esuriunt &
sitiunt iusticiā, quoniā ipsi saturabun-
tur. Beati misericordes, quoniā ipsi mi-
sericordiam cōsequentur. Beati mūdo
corde, quoniam ipsi deum videbunt.
Beati pacifici, quoniā ij filij dei voca-
bunt. Beati q̄ persecutionē patiuntur
propter iustitiam, quoniam illorū est
regnum cōlorū. Beati estis, cū probra
iecerint ī vos homines, & insectati fue-
rint, & dixerint omne malū verbum
aduersus vos mentientes propter me.
Gaudete & exultate, quoniā merces ve-
stra multa est in coelis. Sic enim p̄secu-
ti fuerūt prophetas q̄ fuerūt ante vos.

M A T T H E V S 3

Vos estis sal terrę. Quod si sal infatuat-
us fuerit, quo salietur? ad nihil valet
vltra, nisi vt proijciatur foras, & con-
culcetur ab hominibus.

Mar. 9.
Luc. 14

Vos estis lux mundi. Non potest oppi-
dū abscondi supra montē sitū, neq; aci-
cendunt lucernam & ponūt illam sub
ter/modium, sed super candelabrū, &
lucet omnibus, q̄ sunt in domo. Sic lu-
ceat lux vestra coram hominibus, vt
videant vestra bona opa, glorificētq;
patrem vestrum qui est in coelis.

Mar. 4.
L. 8. 11

Ne existimetis quod venerim ad de-
struendam legem aut prophetas, imo
non veni vt destruam, sed vt comple-
am.

A III

 Amen quippe dico vobis, donec prætere
Luc. 16 at cœlum & terra, iota vnũ aut apex
 vnus non præterierit ex lege; quo ad
 omnia facta fuerint.

Quisquis igit̃ soluerit vnũ ex manda
 tis hisce minimis, & docuerit sic homi
 nes, minimus vocabit̃ in regno cœlorũ.
 Quisquis autem fecerit & docuerit, hic
 magnus vocabitur in regno cœlorũ.
 Dico enim vobis, Nisi abũdauerit iu
 sticia vestra plusquã scribarum & pha
 risœorum, nõ possitis ingredi in regnũ
 cœlorum. Audistis quod dictũ sit ve
 teribus. Non occides. Quisquis autem
 occiderit, obnoxius erit iudicio. At ego
 dico vobis, qđ quisquis irascitur fra
 tri suo temere, obnoxius erit iudicio.

Quicumque vero dixerit fratri suo ran
 cha, obnoxius erit consilio. Quisquis
 autẽ dixerit fatue, obnoxius erit gehẽ
 nẽ incẽdio. Itaq; si obtuleris munus tu
 um ad aram, & illic recordatus fueris
 qđ frater tuus habet aliquid aduersũ
 te, relinque illic munus tuũ corã altari
 & abi prius reconcilieris fratri tuo, &
 tunc veniens offer munus tuum.

Habeto beneuolentiam cũ aduersario
 tuo cito, dum es in via cũ illo, nequã
 do te tradat aduersarius iudici, & iu
Luc. 12 dex te tradat ministro, & in carcerem
 cõijciar̃. Amẽ dico tibi, nõ exhibis illi
 linc, donec p̃solueris extremũ quadratẽ

Audistis quod dictum fuerit antiquis,

Non committes adulterium. Ad ego dico vobis, quod quicumq; aspexerit vxorem alterius ad concupiscendum eam, iam adulterium cum ea commisit in corde suo.

Mar. 9.

Quod si oculus tuus dexter obstaculo tibi fuerit, erue illum, & abijce abs te. Expedit enim tibi, vt pereat vnū mēbrorum tuorū, ac nō totū corpus tuū conijciatur in gehennam. Et si dextera manus tua obstiterit tibi, amputa eam, & proijce abs te. Expedit enim tibi, vt pereat vnū mēbrorū tuorū, ac nō totū corpus tuū cōijciat̄ ī gehēnam.

Mar. 10
Luc. 16

Dicitum est autem. Quicumq; repudiat vxorem suam, det illi libellum

diuortij. At ego dico vobis, quod quis quis repudiat vxorem suam, nisi ea usa stupri, efficit vt illa sit adultera, & quicumq; repudiatam duxerit, adulterium committit.

Mar. 10
Luc. 16

Rursum audistis, quod dictum fuerit antiquis. Non periurabis, sed persolues domino ea quæ iuraueris. At ego dico vobis, ne iuretis omnino, neq; p̄ cœlū, quia thronus dei est, neq; per terram, quia subsellium est pedum illius, neq; per Hierosolyma, quoniam ciuitas est magni regis, neq; per caput tuū iurabis propterea quod non potes vnū pedum album aut nigrū facere. Sed erit sermo vester, est est, non non. Porro quod vltra hæc adiungitur, ex malo

proficiscitur:

Luc. 6.

Audistis quod dictum fuerit. Oculum pro oculo, & dentem pro dente. At ego dico vobis, ne resistatis malo, sed quisquis impeggerit a lapam in dexteram tuam, maxillam, obuerte illi & alteram, & ei qui te velit in ius trahere ac tunicam tuam tollere, permitte illi & pallium, & qui te adegerit miliarium vnum, abito cum illo duo. Petenti abs te dato, & cupientem mutuam accipere, ne auerferis. Audistis quod dictum sit. Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. At ego dico vobis, diligite inimicos vestros, bene precemini deuotibus vos, benefacite iis qui vos odio prosequuntur, orate pro iis qui ledunt & infectantur uos.

Luc. 6.

ut sitis filij patris vestri qui est in caelis, qui solem suum exoriri sinit super malos ac bonos, & pluuiam mittit super iustos & iniustos. Nam si dilexeritis eos qui diligunt vos, quod praemium habebitis? Non ne & publicani idem faciunt? Et si complexi fueritis fratres vestros tantum, quod eximium facitis? Non ne & publicani sic faciunt? Eritis igitur vos perfecti quemadmodum pater vester qui est in caelis, perfectus est.

Cap. VI.

Attendite ne eleemosynam vestram praestetis coram hominibus, quo spectemini ab illis. Alioquin praemium non habebitis apud patrem vestrum qui est in caelis. Itaque cum praestas eleemosynam, ne tuis canatur ante te, quemadmodum hy-

hypocritæ faciunt in conciliabulis, & in vicis, vt glorificent ab hominibus. Amen dico vobis, habet mercedem suam. Cæterum tu cum præstabis eleemosinam, ne sciat sinistra tua quod facit dextera tua, vt sit tua eleemosina in occulto, & pater tuus qui videt in occulto, ipse redet tibi in propatulo. Et cum oraueris, non eris quemadmodum hypocrite. Nam illi solent in conciliabulis, & in angulis platearum stantes orare, quo conspicui sint hominibus. Amen dico vobis, quod habet mercedem suam. Tu vero cum oras, introito in camera tuam, et occluso ostio tuo, ora patrem tuum qui est in occulto, & pater tuus qui videt in occulto, persoluet tibi in propatulo. Verum orantes ne sitis multiloqui sicut ethnici. Putant enim fore, vt ob multiloquiū suū

exaudiantur. Ne igitur efficiamini similes istorum. Nouit enim pater vester quibus rebus opus sit vobis, priusquam petatis ab illo.

Ad hunc ergo modum orate vos. Pater noster, qui es in caelis, sanctificet nomen tuum. Veniat regnum tuum, fiat voluntas tua quemadmodum in caelo, sic etiam in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, & remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris. Et ne inducas nos in tentationem, sed libera nos a malo; (quia tuum est regnum, & potentia, & gloria in secula seculorum. Amen.

Pro inde si remiseritis hominibus erra Mar. I 8

MATHÆVS

ta sua remittet & vobis pater vester coelestis. Quod si non remiseritis hominibus errata sua, nec pater vester remittet errata vestra.

Porro cum ieiunaueritis, ne sitis veluti hypocritæ tetrici. Obscurant enim facies suas, quo perspicuum sit hominibus ipsos ieiunare. Amen dico vobis habent mercedem suam. Tu vero cum ieiunas unge caput tuum, & faciem tuam leua, ne conspicuum sit hominibus te ieiunare, sed patri tuo, qui est in occulto, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi in propatulo.

LUC. 12
Ne reponatis vobis thesauros in terra, vbi erugo & tinea corrumpit, &

MATHÆVS 8

vbi fures perfodiunt ac furantur. Sed recondite vobis thesauros in cœlo vbi neque erugo neque tinea corrumpit, & vbi fures non perfodiunt neque furantur. Nam vbi fuerit thesaurus vester, illic erit & cor vestrum.

Lucerna corporis est oculus. Si igitur oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. Quod si oculus tuus malus fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Ergo si lumen quod est in te tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quantæ?

LUC. 11
Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim hunc habebit odio, & alterum diliget, aut huic adhaerebit, &

M A T T H A E V S

alterum negliget. Non potestis seruire deo & mammoni.

Propterea dico vobis, ne sitis solliciti vitæ vestræ, qd̄ esuri sitis, aut bibituri, neq; corpori vestro, quibus indumētis vsuri. Nonne anima plaris est, quam cibus, & corpus plaris quā indumentum? Verrite oculos ad volatilia cœli, quia non serunt, neq; metunt, neque cōuehunt in horrea, & pater vester cœlestis alit illa. Nonne vos longe præcellitis illa? Quis autem ex vobis sollicitus cogitando, potest addere ad staturam suam cubitum vnum? Ac de indumento quid solliciti estis? Cognoscite lilia agri quomodo crescant. Nō laborant, neq; nent: Attamen dico

vobis,

M A T T H A E V S 9

vobis, ne Solomonem quidem in vniuersa gloria sua sic amictum fuisse, vt vnum ex his. Quid si gramen agri, quod hodie cum sit, cras in clibanum mittitur, deus sic vestit, an non multo magis vobis id faciet, o parum fidentes? Ne sitis igitur solliciti, diucentes. Quid edemus, aut quid bibemus, aut quibus opperiemur?

Nam omnia ista gentes exquirunt. Nouit enim pater vester cœlestis, quod opus habeatis his omnibus.

Quin potius quarite primum regnū dei & iusticiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis.

Ne sitis igitur solliciti in crastinum, nam crastinus dies curam habet

B

LUC. 12

MATTHEVS

sui ipsius. Sufficit suã diei afflictio;

Cap. VII.

Nolite condemnare, ne condemnemini. Quo enim iudicio iudicatis, eo iudicabitur de vobis, & qua mensura metiemini, ea metientur vobis alij.

Luc. 6.

Mar. 4.

Cur autem vides festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabem autem quæ est in oculo tuo nõ animaduertis? An quo modo dicis fratri tuo, sine eximã festucam ex oculo tuo, & ecce trabes in oculo tuo? Hypocrita, eijce prius trabem ex oculo tuo, & tum perspicies, vt eximas festucam ex oculo fratris tui.

Luc. 6.

Ne petis quod sanctum est canibus, ne proieceritis margaritas vestras ani

MATTHEVS IO

te porcos, ne quãdo hi cõculcẽt eas pedibus suis, et illi versi i vos lacerẽt vos.

Petite & dabitur vobis.

Querite & inuenietis, Pulsate & aperietur vobis. Quisquis enim petit, accipit, & quicumq; querit, inuenit, & pulsanti aperietur. An quisquam est ventrum homo, qui si filius eius petierit panem, lapidem daturus sit illi? Aut si piscem petierit, num serpentem porriget illi? Si vos igitur cum sitis mali, nõ stis dona bona dare filijs vestris, quãto magis pater vester qui est in cœlis, dabit bona, si postuletis ab ipso.

Omnia igitur quacumq; volueritis, vt

B II

Mar. I I

Luc. I I

I. 4. 15

& I 6.

Luc. I I

Luc. 6.

faciant vobis homines, sic & vos facite illis; Hæc enim est lex & prophetæ.

LUC. 6.

LUC. 13 Introite per arctam portam.

Quoniam lata est porta, & spaciola via, quæ adducit in exitium, multiq; sunt qui ingrediuntur per illam. Quoniam angusta est porta, & stricta via quæ abducit ad vitam, & pauci sunt qui inueniunt illam. Cauete vero uobis a pseudo prophetis, qui veniunt ad vos in vestitu ouium, sed intrinsecus sunt lupi rapaces. A fructibus ipsorum agnosce- tis eos.

LUC. 6.

Numquid colligunt de spinis uiam, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor

bona fructus bonos facit. Putris autem arbor fructus malos facit. Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor putris fructus bonos facere.

LUC. 6.

Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, exciditur & in ignem conijcitur.

Igitur ex operibus ipsorum cognoscetis eos. Non quisquis dicit mihi, Domine Domine, introibit in regnum cælorum, sed qui fecerit voluntatem patris mei, qui est in cælis.

LUC. 6.

Multi dicent mihi in die illo, Domine Domine, nonne per nomen tuum prophetauimus, & per nomen tuum da-

LUC. 13

monia eiecimus, & per nomen tuum multas virtutes præstitimus: Ac tum confitebor illis. Nunquã noui vos. Discedite à me q̄ operamini iniquitatẽ.

Luc. 13
Luc. 6.
Omnis enim qui audit ex me sermo nes hos, & facit eos, adsimiliabo illũ vi ro prudenti, qui ædificauit domũ suã super petram, & descendit imber, & venerunt flumina & flauerũt venti, & irruerunt in domum illam, & non est postrata. Fundata enim fuerat super petram. Et omnis qui audit à me sermo nes hos, & non facit eos, adsimilia bitur viro fatuo, qui ædificauit domum suam super arenam, & descendit imber, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & impegerunt in domum

illum illam, & delecta est, & fuit ruina illius magna:

Cap. VIII.

Volo, mūdus esto. Vide ne cui dixeris, sed abi ostende te ipsum sacerdoti, & offer munus, quod iussit offerri Moses in testimonium ipsis.

Ego cum venero, medebor illi.

Amen dico vobis, ne in Israel quidem tantum fidei reperi.

Dico autẽ vobis, quod multi ab oriente & occidente venturi sunt, & accumbent cum Abraham & Isaac & Iacob in regno cœlorũ, filij vero regni eiijci entur in tenebras extremas; illic erit

Mar. I.
Luc. 5.

Luc. 7.

Luc. 13

ploratus & stridor dentium.

Abi, & quemadmodum credis, ita filii
at tibi.

Vulpes foueas habent, & volucres coeli
nidus, at filius hominis non habet
vbi caput reclinet.

Luc. 9.

Sequere me, & sine vt mortui sepeliat
mortuos suos.

Mar. 4.

Luc. 8.

Quid timidi estis, exigua praediti fiducia?

Mar. 5.

Luc. 8.

Abite.

Cap. IX.

Mar. 2.

Luc. 5.

Bono animo esto filii, remittuntur tibi
peccata tua, Quare vos cogitatis mala

in cordibus vestris? Vtrum enim est
facilius dicere, remittuntur tibi peccata,
an dicere, surge & ambula? Vt autem
sciat is quod potestatem habeat filii
hominis in terra remittendi peccata.

Mar. 2.

Luc. 5.

Mar. 2.

Luc. 5.

10. 5.

Surge, tolle tuum lectum, & abi in domum
tuam.

Sequere me. Non opus habent illi qui
validi sunt medico, sed qui male habent,
Quin potius ite & discite quid sit illud.
Misericordiam volo, & non sacrificium.
Non enim veni ad vocandum iustos, sed peccatores
ad penitentiam. Num possunt filii sponsi
lugere, quamdiu cum illi

Mar. 2.

Luc. 5.

MATTHÆVS

lis est sponsus: Venient autem dies cum tolletur ab eis sponsus, & tunc ieiunabunt. Nullus immittit assumentum panni rudis in veste veteri.

Aufert enim supplementum illius à vestimento, & peior ruptura fit.

Mar. 2.

Luc. 5.

Neq; mittunt vinum nouum in vtres veteres, alioquin rumpuntur vtres, & vinum effunditur, & vtres pereunt.

Sed mittunt vinum nouum in vtres nouos, & vtraque simul seruantur.

Confide filia, fides tua saluam te fecit, Secedite, non enim mortua est adolescentula, sed dormit.

Mar. 5.

Luc. 8.

Creditis me hoc posse facere: Iuxta

MATTHÆVS 14

fidem vestram fiat vobis. Videte, ne quis sciat.

Ipsa quidem messis copiosa, cæterum operarij pauci. Rogate igitur dominum messis, vt extrudat operarios in messem suam.

Luc. 10

Cap. X.

In viam gentium ne abieritis, & in ciuitatem Samaritanorum ne ingrediamini, sed ite potius ad oues perditas domus Israel.

Profecti autem prædicate, dicentes.

Appropinquauit regnum cælorum.

Luc. 10

Infirmos fanate, leprosos mundate,

mortuos suscite, dæmonia eiicite, &

gratuito accepistis gratuito date.

Ne possideatis aurum, neq; argentum, neq; as in crumenis vestris, neq; peram ad iter, neq; binas tunicas, neq; calciamenta, neq; virgam.

L. 9. 10

Luc. 10

Nam dignus est operarius cibo suo.

Mar. 6.
Luc. 9.

Sed in quamcunq; ciuitatem aut vicum fueritis ingressi, exquirite quis in ea sit dignus, atq; illic manete donec nec exeatis.

Luc. 10

Cum autem intrabitis domum, salutate illam, Sin minus fuerit digna, pax vestra ad vos reuertatur.

Mar. 6.
L. 9. 10

Et quicumq; non exceperit vos, neque audierit sermones vestros, exe-

untes ex aedibus, aut ciuitate illa, excutite puluerem pedum vestrorum. Amen dico vobis. Tolerabilius erit terrae Sodomorum & Gomorrhorum in die iudicij, quam ciuitati illi.

Mar. 6.
Luc. 10

Ecce ego mitto vos, velut oves in medio luporum.

Luc. 10

Estote igitur prudentes, veluti serpentes, & simplices sicut columbae, Caue te autem ab illis hominibus.

Mar. 13
L. 12. 21
Io. 15. 16.

Tradent enim vos in concilia, & in conciliabulis suis flagris cadent vos, quin & ad principes ac reges ducemini propter me in testimonium ipsis ac gentibus.

Mar. 13

L. 12. 21

01. 201

MATTHEVS

At cum tradiderint vos, ne sitis solliciti quomodo aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini.

Non enim vos estis illi loquentes, sed spūs patris vestri q loquit in vobis.

Mar. 13

01. 201

Tradet autem frater fratrem in mortē, & pater filium, & insurgent filij aduersus parentes, & morte afficient eos, & eritis odio habiti ab omnibus propter nomen meum.

Mar. 13

Luc. 21

Verum qui sustinuerit vsq; ad finem, hic saluus fiet.

Mar. 13

Cum autem persecuti vos fuerint in ciuitate hac, fugite in aliam. Amen

MATTHEVS

16

enim dico vobis, non perambulaueritis omnes ciuitates Israeliticas, quin iam venerit filius hominis.

Non est discipulus supra præceptorē, neq; seruus supra dominum suum.

Luc. 6.

1. 3. 15

Sufficit discipulo vt sit sicut præceptor ipsius, & vt seruus sit sicut dominus ipsius. Si ipsum patrem familias vocauerunt Beelzebul, quanto magis domesticos illius? Ne igitur metuat

Nihil enim est tectum, quod non sit retegendum, & nihil occultum, quin futurum sit vt sciat.

Mar. 4.

L. 8. 12

Quod dico vobis in tenebris dicite in luce, & quod in aurem auditis, prædicite in tectis. Et ne metuatis vobis ab his qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere, sed metuite magis illum, qui potest & animam & corpus perdere in gehenna. Nonne duo passeruli minuto asserventur? & vnus ex illis non cadet in terram sine patre vestro? Vestri vero etiam pili capitis omnes numerati sunt. Ne igitur metuatis, vos plaris estis, quam multi passeruli.

Luc. 12

Mar. 8. L. 9. 12

Omnis igitur qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego illum coram patre meo, qui est in celis,

lis. Porro quisquis negauerit me coram hominibus, negabo eum & ego coram patre meo, qui est in celis.

Mar. 8. L. 9. 12

Ne arbitremini, quod venerim, admittendum pacem in terram. Non veni vt mitterem pacem, sed gladium. Nam veni vt dissidere faciam hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & sponsam aduersus socrum suam, & inimici hominis erunt ij, qui sunt domestici ipsius.

Luc. 12

Qui amauerit patrem aut matrem supra me, non est me dignus.

Luc. 14

Et qui non accipit crucem suam ac

Mar. 8. L. 9. 14

C

sequitur me, non est me dignus.

Mar. 8.

L. 9. 17

Io. 12.

Qui inuenerit animam suam, perditur
est eam, & qui perdiderit animam
suam mea causa, inueniet eam.

Luc. 10

Io. 13.

Qui recipit vos, me recipit, & qui me
recipit, recipit eum qui misit me.

Qui recipit prophetam in nomine
prophetae, mercedem prophetae acci-
piet. Et qui recipit iustum in nomine
iusti, mercedem iusti accipiet.

Mar. 9.

Et quicumq; ad bibendum dederit
vni ex pusillis his poculum aquae

frigidę tantum nomine discipuli, Amē Mar. 6.
dico vobis, non perditurus est merce-
dem suam.

Cap. XI.

Ite & renuntiate Ioanni ea quę audi-
tis & videtis. Cęci visum recipiunt, &
claudi ambulant, leprosi mundantur,
& surdi audiunt, mortui excitantur,
& pauperes latum accipiunt euange-
lij nuntium. Et beatus est quisquis
non fuerit offensus per me. Quid exi-
stis in desertum vt videretis? Num
arundinem, quę agitur à vento?
Age, quid existis vt videretis? Num
hominem mollibus vestibus amictū?
Ecce q mollia gestant, in domibus re-
gum sunt. At quid existis videre? Num
prophetam? Certe dico vobis & excel-

Luc. 7.

lentiorem prophetam. Hic est enim de quo scriptum est, Ecce ego mitto nuntium meum ante faciem tuam, qui preparaturus est viam tuam ante te. Amen dico vobis, non exortus fuit inter eos qui nascuntur è mulieribus, maior Ioanne baptista. Attamen is, qui minor est in regno cœlorum, maior illo est.

Luc. 7.

Porro a diebus Ioannis baptistæ, vsque ad hunc diem regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Nam omnes prophetae, & ipsa lex, vsq; ad Ioannem prophetauerunt.

Luc. 16.

Mar. 9.

Et si vultis recipere, ipse est Helias ille qui venturus erat. Qui habet

aures ad audiendum, audiat.

Sed cui assimilabo generationē hanc? Similis est pueris, qui sedent in foris & acclamant sodalibus suis, ac dicunt, Tibia cecinimus vobis, & nō saltastis, lugubria cecinimus vobis, & nō planxistis. Venit enim Ioannes, nec edēs, nec bibens, & aiunt, Dēmonium habet. Venit filius hominis edens ac bibens, & dicunt, En hominem comedonem, & vini potorem, publicanum amicum ac peccatoribus, & iustificata est sapientia à filiis suis.

Luc. 7.

Vætibi Chorazin, vætibi Bethsaidan, quoniam si in vrbe Tyri, aut Sidonis factæ fuissent virtutes, quæ

Luc. 10.

factæ sunt in vobis, olim in sacco & cilinere scelerum suorum poenitentiam egissent. At tamen dico vobis, Tyro & Sidoni tolerabilius erit in die iudicij, quam vobis. Et tu Capernaum, quæ es vsq; ad cœlum exaltata, vsq; ad inferos detraheris.

Quoniam si in Sodomis æditæ fuissent virtutes, quæ æditæ sunt in te, mansissent vsq; ad hodiernum diem, Verum tamen dico vobis, quod Sodomis tolerabilius erit in die iudicij, quàm tibi.

Gratias ago tibi pater, domine cœli & terræ, quod absconderis hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelaris ea paruulis. Certe pater, sic fuit bona vo-

luntas apud te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo, & nemo nouit filium, nisi pater, neq; patrem quisquã nouit, nisi filius, & cuiusq; voluerit filius reuelare.

Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego refocillabo vos. Tollite iugum meum super vos, & discite a me, quod mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiẽ animabus vestris, iugum enim meum commodum est, & onus meum leue est.

Cap. XII.

Non legistis quid fecerit Dauid, cum esuriret ipse, & ij qui erant cum illo, Quomodo ingressus sit in domũ dei, & panes propositionis ederet, quos

C IIII

Luc. 10
10. 16.
Luc. 10

Mar. 2.
Luc. 6.

ipsi non licebat edere, neq; ijs qui cum illo erant, nisi sacerdotibus solis.

Aut non legistis in lege, quod sabbatis sacerdotes in templo sabbatum prophanant, & crimine vacant? Dico autem vobis, quod templo maior est hoc in loco. Quod si sciretis quid sit, misericordiam volo & non sacrificiū, nequaquam condemnassetis infontes.

Mar. 2.

Luc. 6.

Nam dominus est & sabbati filius hominis.

13 14

Qui erit ex vobis homo qui habebit ouem vnam, & si ea inciderit sabbatis in foueam, non ne apprehendet illam & eriget?

Quanto igitur præstantior est homo oues?

Licet igitur sabbatis beneficio afficere Extende manum tuam:

Mar. 3.

L. 6. 14

Omne regnum, diuisum aduersus se, desolatur, & omnis ciuitas aut domus diuisa aduersus se ipsam, non stabit. Et si satanas satanam eijcit, aduersus se ipsum diuisus est. Quomodo igitur stabit regnum illius?

Mar. 3.

Luc. 11

Et si ego, præsidio Beelzebul eijcio demonia, filij vestri cuius præsidio eijciunt? Propterea ipsi iudicabunt de vobis. Quod si spiritu dei ego eijcio demonia, ergo puenit ad vos regnū dei.

Luc. 11

Alioqui quomodo potest aliquis intrare domum potentis, & vasa illius diripere, nisi prius vinxerit potentem, & tunc domum illius diripiet.

Luc. 11 Qui non est mecum, aduersum me est, & qui non congregat mecum, spargit.

Propterea dico vobis. Omne peccatum & conuicium remittetur hominibus, at conuicium in spiritum non remittetur hominibus. Et quicumque dixerit verbum aduersus filium hominis, remittetur illi. Qui autem dixerit aduersus spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in presenti seculo, neque in futuro.

Mar. 3.
Luc. 12

Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonus, aut facite arborem viciosam, & fructum illius viciosum.

Nam e fructu arbor agnoscitur. Luc. 6.

Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali?

Siquidem ex abundantia cordis os loquitur. Bonus homo e bono thesauro cordis expromit bona, & malus homo, ex malo thesauro depromit mala. Luc. 6.

Sed dico vobis, quod de quocumque verbo ocioso, quod locuti fuerint homines, redditori sunt rationem in

M A T T H E A S

die iudicij. Nam ex dictis tuis iustificaberis, & ex dictis tuis condénaberis.

Generatio praua & adultera signum quærit, & signum non dabitur illi, nisi signum Ionæ prophetæ. Quemadmodum enim fuit Ionas in ventre cetibus diebus, ac tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus. Viri Niniuite surgent in iudicio cum generatione hac, & condemnabunt eam, quod ipsi resipuerint ad prædicationem Ionæ. Et ecce plusquam Ionas est hoc loco, Regina Austri surget in iudicio cum generatione hac, & condemnabit eam, quod venerit à finibus terræ, ad audiendam sapientiam

Luc. 11

M A T T H E V S 23

Solomonis. Et ecce plusquam Solomō est in hoc loco. Cum autem immundus spiritus exierit ab homine, perambulat per æreia loca, querens requiem, & non inuenit. Tunc dicit. Reuertar in domum meam vnde exiui, & cum venerit, reperit eam vacantē, & scopis purgatam, atq; ornatam. Tunc abit, & adiūgit sibi septem alios spiritus sceleratiores se, & ingressus inhabitat illic, & fiunt postrema hominis illius peiora primis, Sic erit & generationi huic peruersæ.

Qua est mater mea, aut qui sunt fratres mei? Ecce mater mea & fratres mei. Quisquis enim fecerit voluntatem patris mei, qui est in coelis, ipse

Luc. 11

Mar. 3.
Luc. 8.

meus frater, & soror, & mater est.

Cap. XIII.

Ecce exijt qui seminabat ad seminandum, & cum seminaret, alia quidem ceciderunt iuxta viam, & venerunt volucres ac deuorauerunt ea. Alia vero ceciderunt in loca faxosa, vbi non habebant multū terræ, & protinus exorta sunt, propterea, quod non haberent profunditatem terræ, cum autem exortus esset sol, exusta sunt, & quia non habebant radicem, exaruerunt. Alia rursus ceciderunt in spinas, & insurrexerunt spinæ, & suffocauerunt ea. Alia vero ceciderunt in terram bonam, & dederunt fructum, aliud quidem centuplum, aliud vero sexagecuplum, aliud vero trigecuplum. Qui habet

Mar. 4.
Luc. 8.

aures ad audiendum, audiat. Vobis datum est nosse mysteria regni cœlorū, illis autem non est datum. Quisquis enim habet, dabitur illi, & reddetur abundantior. Quisquis autem non habet, etiam illud quod habet tolletur ab eo. Propterea per parabolas loquor illis, quia videntes non vident, & audientes non audiunt, nec intelligunt.

Mar. 4.
Luc. 8.

Et completur in illis propheta Esaiæ que dicit, Auribus audietis, et nō intelligetis, & videntes videbitis, & nō cernetis. Incrassatum est enim cor populi huius, & auribus grauiter audierunt, & oculos suos occluserunt.

Mar. 4.

Ne quando viderēt oculis, & auribus

audirent, & corde intellerent, & conuertantur, & sanem illos.

Mar. 4.

Vestri vero beati sunt oculi, quia vident, & aures vestrae, quia audiunt. Amen enim dico vobis, quod multi prophetae & iusti desiderauerunt videre, quae videtis, & non viderunt, & audire, quae auditis, & non audierunt.

Luc. 10.

Vos igitur audite parabolam seminatis. Cum quis audiuit sermonem regni, & non intelligit, venit ille malus, & rapit id quod seminatum est in corde illius. Hic est qui iuxta viam seminatus fuit. At qui in petricosa semen iactum exceperat, hic est qui verbum audit, ac protinus cum gaudio

Mar. 4.

Luc. 8.

odio accipit illud, verum non habet radicem in semetipso, sed temporarius est. Porro cum inciderit afflictio aut persecutio propter sermonem, continuo offenditur. At qui in spinas semen exceperat, hic est, qui verbum audit, & cura seculi huius deceptio que diuitiarum suffocant sermonem, & infrugifer redditur. Caterum qui in terram bonam exceperit semen, hic est, qui sermonem audit & intelligit, qui denique fructum quoque reddit ac facit, alius quidem centuplum, alius vero sexagecuplum, alius vero trigecuplum.

Mar. 4.
Luc. 8.

Assimilatum est regnum caelorum homini seminanti bonum semen in

D

agro suo, sed dormiētibus hominibus venit illius inimicus, & seminavit zizania inter triticum, abijtq;. Cum autem germinasset herba, & fructum fecisset, tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem serui patris familias, dixerunt illi, Domine, nonne bonum semen seminaras in tuo agro? vnde igitur habet zizania? Ille vero dixit illis, Inimicus homo hoc fecit. Serui autē dixerūt illi, Vis igitur abeamus & colligamus ea? At ille dixit, Non, ne dum colligitis zizania, eradicetis simul cum illis & triticum, sinite pariter crescere vtraque vsq; ad messem, & in tempore messis dicam messoribus, Colligite primum zizania, & colligate ea in fasciculos ad comburen-

dum ea, triticum vero congregate in horreum meum.

Simile est regnum cœlorum grano sinapis, quod acceptum homo seminavit in agro suo, quod minimum est omnium feminum. Ceterum ubi excreuerit, maximum est inter holera, & fit arbor, adeo vt veniant volucres cœli, & nidulentur in ramis illius.

Mar. 4.
Luc. 13

Simile est regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus donec fermentaretur totum.

Luc. 13

Qui feminat bonum semen, est filius

hominis, ager autem est mundus. Porro bonum semen, ij sunt filij regni, zizania vero sunt filij illius mali, inimicus autem qui seminat ea, est diabolus, messis vero consumatio seculi est, messorum autem angeli sunt. Sicut igitur colliguntur zizania & igni comburuntur, sic erit in consumatione seculi huius. Mittet filius hominis angelos suos, & colligent e regno illius omnia offendicula, & eos qui patrāt iniquitatem, ac mittent illos in caminum ignis, ibi erit ploratus, stridorque dentium. Tunc iusti fulgebunt vt sol in regno patris sui. Qui habet aures ad audiendum, audiat. Rursum, simile est regnum cœlorum thesauro absconso in agro, quem repertum

homo abscondidit, & pragaudio, quod habet super eo abit, & omnia quęcunque habet, vendit, ac mercatur agrum illum. Rursum, simile est regnum cœlorum homini negotiatori, querenti pulchras margaritas, qui cum inuenit vnā præciosam margaritam, abiens vendidit omnia quę possidebat, & mercatus est illam. Rursum, simile est regnum cœlorum verriculo iacto in mare, & ex omni genere cōtrahenti, quod cum impletum fuisset, subdixerunt in littus, & sedentes collegerunt quę bona sunt in vasa, quę vero mala, foras abiecerunt. Sic futurum est in consumatione seculi, venient angeli, & segregabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in

caminum ignis, illic erit ploratus & stridor dentiũ. Intellexistis hæc omnia? Propterea omnis scriba doctus ad regnum cœlorum, similis est homini patrifamilias, qui depromit è thesauro suo noua & vetera.

Mar. 6.
Luc. 4. Non est propheta expers honoris, nisi in patria sua, & domo sua.

Cap. XIII.

Non est illis necesse vt abeant.

Mar. 6.
Luc. 9. Date illis vos quod edant.

Io. 6. Afferte mihi illos huc.

Mar. 6.
Io. 6. Bono animo este, ego sum ne terrea / mini.

Veni. Exigua fiducia prædite cur hæsi tabas?

Cap. XV.

Quare & vos transgredimini præceptum dei propter traditionem vestram. Nam deus præcepit, dicens. Honora patrem & matrem, & qui male dixit patri & matri, morte moriatur. Vos autem dicitis. Quicumque dixerit patri & matri, quicquid domini a me profecturum erat, id in tuum vertitur commodum, & non honorabit patrem suum, aut matrem suam, & irritum fecistis præceptum dei propter traditionem vestram. Hypocritæ, recte de vobis prædixit Esaias: dicens. Appropinquat mihi populus hic ore suo: & labijs me honorat:

D IIII

Mar. 7.

caterum cor eorū procul abest a me, sed frustra me colunt, docentes doctrinas, præcepta hominum: Audite & intelligite, non quod ingreditur in os, impurat hominem, sed quod egreditur ex ore, hoc impurū reddit hominem.

Mar. 7.

Omnis plantatio quam non plantauit pater meus cœlestis, eradicabitur.

Luc. 6.

Omittite illos, duces sunt cæci cæcorū. Porro si cæcus cæco dux fuerit, ambo in foueam cadent.

Adhuc & vos intelligentia caretis? Nondum intelligitis, quod quicquid ingreditur in os, in aluum abit, & in secessum eijcitur? At ea quæ pro-

Mar. 7.

ficiscunt ex ore, ex ipso corde egrediuntur, & illa impurum reddunt hominem. Nam ex corde exeunt cogitationes malæ, cædens, adulteria, stupra, furta, falsa testimonia, conuicia. Hæc sunt quæ impurant hominem.

Mar. 7.

Mar. 7.

Mar. 7.

Cæterum illotis manibus capere cibū, non inquinat hominē. Non sum missus, nisi ad oues perditas domus Israëliticæ.

Mar. 7.

Mar. 7.

Non est honestum sumere panē filiorum, & obijcere catellis. O mulier, magna est fides tua, fiat tibi sicut vis.

Mar. 7.

Mar. 7.

Miseret me turbæ, propterea quod

Mar. 8.

iam triduum perseuerant apud me, & non habent quod edant, & dimittere eos ieuinos nolo, ne deficient in via.

Mar. 6.
& 8.

Quot panes habetis?

Cap. XVI.

Cum coeperit esse vespera, dicitis, serenitas erit, nam rubet coelum, & mane hodie tempestas, rubet enim coelum tristes. Hypocritæ, faciē cœli scitis diiudicare, signa vero temporū non potestis?

Luc. 12

Natio praua & adultera signum requirit, & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ prophetæ.

Mar. 8.
Luc. 12

Videte & caute à fermentō Phariseo-

rum, ac Sadducæorum.

Quid cogitatis intra vos ipsos, o paup̄rū fidentes, quod panes non sumpseritis? Non dū intelligitis, neq; memoria tenetis quinq; illos panes: cū homines essent quinquies mille, & quot cophinos sustuleritis? Neq; septē illos panes, cum homines essent quater mille, & quot sportas acceperitis? Qui sit vt non intelligatis, i me non de pane dixisse vobis illud, vt caueretis a fermento Phariseorum, & Sadducæorum?

Mar. 8.

Quem me dicunt homines esse filiū illum hominis? At vos quem me dicitis esse?

Mar. 8.
Luc. 9.

Beatus es Simon Bar Ionã, quia caro
& sanguis non reuelauit tibi, sed pater
meus, qui est in cœlis. At ego uicissim
tibi dico, quod tu es Petrus,
& super hanc petrá edificabo meam
ecclesiam, & portæ inferorum non ual-
lebunt aduersus illam. Et dabo tibi
clauēs regni cœlorum, & quicquid
alligaueris in terra, erit alligatum in
cœlis, & quicquid solueris in terra,
erit solutum in cœlis.

Mar. 8. Abi post me satana, obstaculo es mihi,
quia non sapis ea quæ sunt dei, sed ea
quæ sunt hominum.

Mar. 8.
L. 9. 14 Siquis uult post me venire, abneget
semet ipsum, & tollat crucem suam,

ac sequatur me.

Qui enim uoluerit animã suã seruare
perdet eam, rursus qui perdidit ani-
mam suam mea causa inueniet eam.

Mar. 8.
L. 9. 17
Io. 12.

Quid enim prodest homini, si totum
mundum lucratus fuerit, animæ uero
suæ iacturã fecerit? Aut quid dabit ho-
mo, cuius permutatione redimat ani-
mam suam? Futurum est enim, ut fili-
us hominis ueniat in gloria patris sui
cum angelis suis, & tunc reddet uni-
cuique iuxta facta ipsius.

Mar. 8.
Luc. 9.

Amen dico uobis, sunt quidã hic stãtes
quæ nō gustabũt mortẽ donec uiderint
filium hominis ueniẽtẽ in regno suo.

Mar. 9.
Luc. 9.;

Cap. XVII.
Surgite, & ne timeatis. Ne cui dixerit

M A T T H A E V S

ritis visionem, donec filius hominis a mortuis resurgat.

Heliás quidem veniet prius, & restituet omnia. Caterum dico vobis, Heliás iam venisse, & non agnouerunt eum, sed fecerunt in eo quaecunq; voluerunt. Sic et filius hominis passurus est ab illis.

Mar. 9.

O natio incredula, & distorta, quousq; tandem ero vobiscum? vsq; quo patiar vos? Adducite illum huc.

Mar. 9.
Luc. 9.

Propter incredulitatem vestram.

Mar. I I
Luc. 17

Amen quippe dico vobis, si habeatis fidem sicut granum sinapis, di-

M A T T H A E V S 32

ctis monti huic, de migra hinc illuc, & demigrabit, i neq; quicquam impossibile erit vobis.

Sed hoc genus non egreditur nisi per i deprecationem & ieiunium.

Mar. 9.

Futurum est vt filius hominis tradatur in manus hominum, & occident eum, ac tertio die resurget.

Mar. 9.
Luc. 9.

Qui d tibi videtur Simon? Reges terræ, à quibus accipiunt tributa, aut censum, a filijs suis, an ab alienis? Ergo liberi sunt filij. Verum ne simus illis offendiculo, profectus ad mare, mitte hamum, & eu m piscem qui prodierit primus, tolle, &

Mar. 9.
Luc. 9.

aperto ore illius inuenies staterem,
acceptum eum da illis pro me & te.

Cap. XVIII.

Mar. 10
Luc. 18 Amen dico vobis, nisi conuersi fueri-
tis, & efficiamini sicut pueri, non ingre-
diemini in regnum cœlorum.

Mar. 9.
Luc. 9. Quisquis igit̃ dimiserit semetipsum,
sicut est puer iste, hic est ille maximus
in regno cœlorum. Et qui receperit
vnum puellum talem in nomine meo
me recipit.

Mar. 9.
Luc. 17 Qui autem offenderit vnum de pusil-
lis istis, qui in me credunt, expedit
ei, vt suspendatur mola asinaria in
collum eius, ac demergatur in profun-
dum maris.

Væ

Væ mundo ab offendiculis. Necessè
est enim, vt veniant offendicula, ve-
rumtamen væ homini, per quẽ offen-
diculum venit. **Luc. 17**

Mar. 9. Quod si manus tua, vel pes tuus ob-
staculo est tibi, abscide eum & proijce
abs te, Bonum est tibi ad vitam ingre-
di claudum, aut mutilum, potius quã
duas manus, vel duos pedes habentẽ,
mitti in ignem æternum. Et si oculus
tuus offendit te, erue eum, et proijce
abs te, Bonum est tibi, vt luscus in-
tres in vitam, potius quam duos ocu-
los habens, mittaris in gehennã ignis.
E Videte, ne contemnatis vnum ex his

pufillis. Dico enim vobis, quod angeli eorum in caelis semper vident faciem patris mei, qui in caelis est.

Luc. 19 Venit enim filius hominis seruare quod perierat.

Luc. 15 Quid vobis videtur? Si fuerint alicui homini centum oues, & errauerit vna ex eis, nonne relictis nonagintanovem in montibus, vadit & quaerit eam, quae errauerat? Et si contingerit vt inueniat eam, amen dico vobis, gaudet super ea magis, quam super nonagintanovem, quae non errauerunt. Sic non est voluntas coram patre vestro, qui in caelis est, vt pereat vnus de pufillis istis.

Porro si peccauerit in te frater tuus, vade & argue eum inter te & ipsum solum. Si te audierit, lucratus es fratrem tuum. Si vero te non audierit, adhibe tecum adhuc vnum, aut duos, vt in ore duorum, aut trium testium consistat omne verbum. Quod si non audierit eos, dic ecclesiae. Quod si ecclesiam non audierit, sit tibi velut ethnicus & publicanus. **Luc. 17**

Amen dico vobis, quaecumque alligaueritis super terram, erunt ligata in caelo, & quaecumque solueritis super terram, erunt soluta in caelo. **10. 10.**

Rursum dico vobis, quod si duo ex vobis consenserint super terram, de om-

ni re, quacumq; petierint, fiet illis a patre meo, qui in caelis est. Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Luc. 17. Non dico tibi usq; septies, sed usq; septuagesies septies.

Ideo assimilatum est regnum caelorum homini regi, qui voluit conferre rationem cum seruis suis. Et cum cepisset conferre: oblatu est ei vnus, qui debebat ei decem milia talentorum. Ceterum cum is non esset soluendo, iussit eum dominus venundari, & uxorem eius, & liberos, & omnia quae habebat, ac fieri solutionem. Procidens autem seruus ille adorabat eum, dicens,

Domine, esto patiens erga me, & omnia tibi reddam. Misertus autem dominus serui illius, absoluit eum, & aes alienum remisit ei. Egressus vero seruus ille, inuenit vnum de conseruis suis, qui debebat sibi centum denarios, & iniecta in eum manu, obtorto collo trahebat, dicens, Solue quod debes. Et procidens conseruus eius rogabat eum dicens, Esto patiens erga me, & omnia reddam tibi. At ille nolebat, sed abiit, & coniecit eum in carcerem, donec redderet debitum. Porro cum vidissent conserui eius quae fiebant, indoluerunt valde, & venerunt, aperueruntq; domino suo omnia, quae facta fuerant. Tunc accersiuit illum dominus suus, & ait illi, Serue sceleste, totum debitum illi

lud remisi tibi, cum obsecrasses me, nonne oportuit & te misereri conserui tui, sicut & ego tui misertus eram. Et iratus dominus eius, tradidit eum tortoribus, quoad usq; redderet totum quo debebatur sibi.

Mar. I 1

Sic & pater meus cœlestis faciet vobis si non remiseritis suo quisq; fratri dei cordibus vestris delicta illorum.

Cap. XIX.

Mar. 10

An non legistis, quod is qui fecit ab initio, masculinum & feminam fecit eos? Et dixit, Propterea deseret homo patrem & matrem, & adglutinabitur uxori suae, & erunt duo in carnem unam. Itaque iam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo deus copulauit, homo ne separet.

Moses ad duritiam cordis vestri permisit vobis repudiare uxores vestras: ceterum ab initio non fuit sic.

Mar. 10

Dico autem vobis, quod quicumque repudiaverit uxorem suam, nisi ob stuprum & aliam duxerit, is committit adulterium. Et qui repudiata duxerit, is adulterium committit.

Mar. 10

Luc. 16

Non omnes capaces sunt huius dicti, sed ij quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic nati sunt & sunt eunuchi, qui facti sunt eunuchi ab hominibus, & sunt eunuchi, qui seipsum castraverunt propter regnum caelorum. Qui potest capere, capiat.

Sinite pueros, & ne prohibeatis eos ad

Mar. 10

Luc. 18

me venire: talium est enim regnū cœ-
lorum. Cur me vocas bonum? nullus
est bonus nisi unus, nempe deus.
Quod si vis ad vitam ingredi, serua
mandata. Non facies homicidiū, Nō
committes adulterium. Non facies fur-
tū. Non falsum dices testimoniū. Ho-
nora patrē & matrē & dilige proximū
tuum. vt te ipsum. Si vis perfectus es-
se, vade, vède ea quæ habes, & da pau-
peribus, & habebis thesaurum in cœlo,
& veni sequere me. Amen dico vobis,
diues difficile intrabit in regnum cœ-
lorum. Et iterum dico vobis, facilius
est camelum per foramen acus trāsire,
quā diuitem in regnum dei ingredi.
Apud homines hoc impossibile ē, apud
deum autē oīa possibilia sūt. Amē di-

Mar. 10
Luc. 18

co vobis, quod vos qui secuti estis me
in regeneratione, cum sederit filius
hominis in sede maiestatis suæ, sedi-
bitis & vos super sedes duodecim, iu-
dicantes duodecim tribus Israel. Et
omnis qui reliquerit domos, aut fra-
tres, aut sorores, aut patrē, aut matrē,
aut vxorē, aut filios, aut agros propter
nomen meū, centuplū accipiet & vitæ
æternæ sortietur hereditatem.

Mar. 10
Luc. 18
& 22.

Multi autem primierunt nouissimi, &
nouissimi primi.

Cap. XX.

Nam simile est regnum cœlorū homi-
ni patri familias, qui exijt primo stat-
tim diluculo ad conducendū operarios
in vineam suam. Con uentione autem

Mar. 10
Luc. 13

facta cum operarijs in singulos dies denario, misit eos in vineam suam. Et egressus circiter horam tertiam vidit alios stantes in foro ociosos, & illis dixit Ite & vos in vineam, & quodcumque iustum fuerit, dabo vobis. Illi autem abierunt. Rursum autem exiit circiter sextam & nonam horam, & fecit similiter. Circa undecimam vero exiit, & inuenit alios stantes ociosos, ac dicit illis. Cur hic statis totum diem ociosi dicunt ei. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Abite & vos in vineam meam, & quicquid fuerit iustum, accipietis. Cum autem vespera facta esset, dicit dominus vineæ procuratori suo. Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à postremis

vsq; ad primos. Et cum venissent qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singuli denarium. Venientes autem & primi, arbitrati sunt, quod plus essent accepturi, & acceperunt ipsi quoque singuli denarium. Et cum accepissent, murmurabant aduersus patrē familias, dicentes. Hi nouissimi vnam horam fuerunt in opere, & illos parces nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & æstus. At ille respondens vnt eorum, dixit. Amice, non facio tibi iniuriam. Nonne denario pactus es mecum? Tolle quod tuum est, & abi. Volo autem huic nouissimo dare sicut & tibi. An non licet mihi quod volo facere in rebus meis? An oculus tuus malus est, quod ego bonus sim?

Mar. 10
Luc. 13
Biblioteca

MATTHEVS

Sic nouissimi erunt primi, & primi nouissimi.

Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Ecce conscendimus Hierosolyma, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum ac scribis, & condemnabunt eum morte, & tradent eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget.

Quid vis?

Nescitis quid petitis. Potestis bibere poculum, quod ego bibiturus sum? & baptisate quo ego baptizor, baptizari? Poculum quidem meum bibe-

Mar. 10
Luc. 18

Mar. 10

MATTHEVS 39

tis, & baptisate quo ego baptizor, baptizabimini, sedere autem ad dexteram meam, & sinistram meam non est meum dare, sed ijs contingeret, quibus paratum est a patre meo.

Scitis quod principes gentium dominentur illis: & qui magni sunt potestatem exercent in eas. Non ita erit inter vos, sed quicumque voluerit inter vos magnus fieri, sit vester minister: & qui voluerit inter vos primus esse, sit vester seruus. Sicut filius hominis non venit ut sibi ministraretur, sed ut ipse ministraret, ut que daret animam suam redemptionem pro multis.

Mar. 10

Mar. 10
Luc. 22

Quid vultis vt faciam vobis?

Mar. 10
Luc. 18

Cap. XXI.

Ite in castellum quod contra vos est,
& statim inuenietis asinam alligatam,
& pullū cum ea, soluite & adducite mihi.
Et si quis vobis aliquid dixerit, di-
cite. Dominus his opus habet, & conse-
stim emittet eos. Scriptum est, Domus
mea domus deprecationis vocabitur.
At vos fecistis illam speluncā latronū.

Mar. 11
Luc. 19

Quid ni? Nunquam legistis. Ex ore
infantium & lactentium perfecisti lau-
dem?

Mar. 11

Mar. 11
Luc. 17

Ne posthac ex te fructus nascatur in-
aeternum. Amen dico vobis, si habue-
ritis fidem, & non hæsitaueritis, non

solum hoc quod accidit ficui, facietis,
verum etiam si monti huic dixeritis,
tollere, & proijce te in mare, fiet.

Mar. 11.
Luc. 17

Et omnia quaecunq; petieritis in depre-
catione credentes, accipietis.

Mar. 11
Luc. 11
I. 14. 15
& 16.

Interrogabo vos & ego quiddā, quod
si dixeritis mihi, & ego vobis dicam
qua autoritate hæc faciam. Baptismus
Ioannis vnde erat, è coelo, an ex homi-
nibus? Nec ego dico vobis qua autori-
tate hæc faciam.

Mar. 11
Luc. 20

Quid autem vobis videtur? Homo
habebat duos filios, & accedens ad
priorem, dixit. Fili, vade hodie ope-
rare in vinea mea. Ille autem respon-

dens, ait, nolo. Postea vero poenitentia motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens ait. Ego domine, & non abiit. Vter è duobus fecit quod voluit pater? Amen dico vobis, quod publicani & meretrices præcedent vos in regnum dei. Venit enim ad vos Ioannes per viam iusticie, & non credidistis ei, publicani autè & meretrices crediderunt ei. Vos autè cum vidissetis, non fuistis cõmoti poenitentia postea, vt crederetis ei.

Mar. 12
Luc. 20.

Homo quidam erat pater familias, qui plantauit vineam, & sepè circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificauit turrim, & locauit eam agricolis, ac peregre profectus est. Cum autè tempus

tempus fructuũ appropinquasset, misit seruos suos ad agricolas, vt acciperent fructus ipsius. Et agricolæ apprehensis seruis eius, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos plures prioribus: & fecerunt illis similiter. Nouissime autem misit ad eos filium suum, dicens. Reuerbuntur filium meum. Agricolæ autem viso filio: dixerunt intra se. Hic est heres, venite occidamus eum, & occupemus hæreditatem eius. Et apprehensum eũ, eiecerunt ex vinea & occiderunt. Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis? Nunquam legistis in scripturis. Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.

Mar. 12

Luc. 20

Mar. 12. A domino factum est hoc, & est mirabile in oculis nostris.

Ideo dico vobis, auferet a vobis regnum dei: & dabitur genti facienti fructus eius.

Luc. 20

Et qui ceciderit super lapidem illum: confringetur, super quem vero ceciderit, conteret eum.

Cap. XXII.

Luc. 14

Simile factum est regnum coelorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo, & emisit seruos suos, ut vocarent inuitos ad nuptias, & nolabant venire. Rursum emisit alios seruos, dicens. Dicite inuitatis. Ecce prandium meum paratum, tauri mei & attilia mactata sunt, & omnia parata, venite ad nuptias.

Illi autem neglexerunt, & abierunt, alii in villam suam, alii vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt seruos eius, & contumelios affectos occiderunt. Rex autem cum audisset, iratus est, & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos: et ciuitatem illorum succedit. Tunc ait seruis suis, Nuptiae quidem paratae sunt, sed qui inuitati erant, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, & quotcumque inueneritis, vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias, congrauerunt omnes, quotquot inuenerunt, malos pariter ac bonos, & impletae sunt nuptiae discumbentibus.

Luc. 14

Ingressus autem rex ut videret discumbentes, ubi vidit illic hominem non vocatum

stitum veste nuptiali, ait illi. Amice, quomodo huc intrasti: non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis pedibus & manibus eius mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Quid me tentatis hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. Cuius est imago hæc, & inscriptio? Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt dei, deo. Erratis, nescientes scripturas, neque virtutem dei. In resurrectione enim neque matrimonium contrahunt, neque elocantur, sed sunt sicut angeli dei in caelo. De resurrectione

Mar. 12
Luc. 20

ne vero mortuorum, non legistis quod vobis dictum est à deo, qui ait. Ego sum deus Abraham, & deus Isaac, & deus Iacob. Deus non est deus mortuorum, sed viventium.

Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua, hoc est primum & magnum mandatum. Secundum autem simile est huic. Diliges proximum tuum perinde atque teipsum. In his duobus mandatis tota lex & prophetae pendent.

Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est? Quomodo ergo David in spiritu vocat eum dominum, dicens?

F III

Mar. 12
Luc. 20

Mar. 12

Mar. 12
Luc. 20

Dixit dominus domino meo : sede à dextris meis. Donec ponam inimicos tuos sub sellum pedum tuorum: Si ergo Dauid vocat eum dominum, quomodo filius eius est?

Cap. XXIII.

In cathedra Moyfi sederunt scribæ & pharisæi. Omnia ergo quæcunq; iusserint vos seruare, seruate & facite, secundum opera vero eorum nolite facere, dicunt enim & non faciunt.

Colligant enim onera grauia, difficiliaque portatu: & imponunt in humeros hominum: cæterum digito suo nolunt ea mouere.

Omnia vero opera sua faciunt in hoc:

Mar. 12
Luc. 20

Luc. 11

vt spectentur ab hominibus.

Dilatant autem phylacteria sua, & magnificant fimbrias palliorum suorum. Amantq; primos accubitus in coenis, & primo sedere loco in consilijs: & salutationes in foro: & vocari ab hominibus rabbi.

Vos autem nolite vocari rabbi: vnus est enim magister vester: nempe Christus: omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis in terra: vnus est enim pater vester: qui in cœlis est. Nec vocemini magistri: vnus enim vester est magister: nempe Christus.

Qui maximus vestrum erit minister vestrum:

F III

Mar. 12
L. II. 20

Mar. 10
Luc. 22

Qui autem se exaltauerit, humiliabitur,
& qui se humiliauerit, exaltabitur.

Luc. 11

Vae autem vobis scribae & pharisaei hypocritae, quia clauditis regnum caelorum ante homines, vos enim non intratis, nec aduenientes finitis intrare.

Mar. 12.

Luc. 20

Vae vobis scribae & pharisaei hypocritae, quia comeditis domos viduarum, idque praetextu prolatae praecationis, propter hoc grauius puniemini.

Vae vobis scribae & pharisaei hypocritae, quia circummitis mare & aridam, ut faciatis unum profelytum, & cum fuerit factus, facitis eum filium gehennae duplo magis quam vos non estis. Vae vo-

bis duces caeci, quia dicitis. Quicumque iurauerit per templum, nihil est, qui autem iurauerit per aurum templi, reus est. Stulti & caeci, utrum enim maius est, aurum, an templum: quod sanctificat aurum? Et quicumque iurauerit per altare, nihil est, quicumque autem iurauerit per donum quod est super illud: reus est. Stulti ac caeci, utrum enim maius est, donum, an altare: quod sanctificat donum? Qui ergo iurauerit per altare, iurat per ipsum & per omnia quae super illud sunt. Et qui iurauerit per templum: iurat per illud: & per eum qui habitat in ipso. Et qui iurauerit per caelum, iurat per thronum dei: & per eum, qui sedet super illum.

Luc. I I Væ vobis scribæ & pharisei hypocritæ, quia decimatis mentam & anethū & cuminum, & reliquistis quæ grauiora sunt legis iudicium & misericordiã ac fidem, hæc oportuit facere, & illa non omittere.

Duces cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes.

Luc. I I Væ vobis scribæ & pharisei hypocrite, quia purgatis exteriorem poculi patinæq; partem, cæterum intus plena sunt rapina & intemperantia. Phariseæ cæce, purga prius quod est intra poculum & patinam, vt exteriores horum partes puræ reddantur. Væ vobis scribæ & pharisei hypocritæ, quia simi //

les estis sepulchris dealbatis, quæ foris quidem apparent speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorū, omniq; spurcitiã. Sic & vos foris quidem apparetis hominibus iusti, intus autem pleni estis fictione & iniquitate. Væ vobis scribæ & pharisei hypocritæ, quia ædificatis sepulchra prophetarum, & ornatis monumenta iustorum: & dicitis. Si fuissetus in diebus patrum nostrorum: non fuissetus socij eorum in sanguine prophetarum. Itaq; testimonio estis vobismetipsis, quod filij sitis eorum: qui prophetas occiderunt. Vos quoq; implete mensuram patrum vestrorum. Serpentes: progenies viperarum: quomodo effugietis iudicium gehennæ? Ideo ego mit //

Luc. I I

to ad vos prophetas, & sapientes, & scribas, & illorum aliquot occidetis: crucifigetisq; & illorum nonnullos flagellabit in sinagogis vestris, & persequimini de ciuitate in ciuitatē, vt veniat super vos omnis sanguis iustus, q̄ effusus est super terram, à sanguine Abel iusti, vsq; ad sanguinem Zachariæ filij Barachia, quem occidistis inter templum & altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia sup̄ generationē istam.

Luc. 11

Hierusalem Hierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluit istis? Ecce relinquit vobis domus vestra de

Luc. 13

serta. Dico enim vobis, haud quaquã me videbitis post hac, donec dicatis. **Luc. 13**
Benedictus q̄ venit in nomine dñi.

Cap. XXIII.

Non ne videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, quin non destruetur. Videte, ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes, Ego sum Christus, multosq; seducent. Audituri autem estis bella, & rumores bellorum, videte, ne turbemini. Oportet enim omnia fieri, sed non dum est finis. Consurget autem gens contra gentem, & regnum contra regnum, & erunt pestilentia, & fames, & terræ motus singulis locis. Hæc autem omnia initia sunt dolorum. **Mar. 13**
L. 19. 21.
Mar. 13
Luc. 21

M A T T H E V S

Mar. 13
Luc. 21
1. 15. 16
Tunc tradent vos in afflictionē, &
occident vos, & eritis iniusti cunctis gen-
tibus propter nomen meum.

Et tunc offendiculum patientur multi.

Mar. 13
Et alius alium inuicem tradent, seque
odio habebunt inuicem, & multi pseu-
do prophetae surgēt, ac seducēt multos.

Et quoniam abundabit iniquitas, rel-
frigescet charitas multorum.

Mar. 13
Qui autem perseuerauerit vsque in fi-
nem, hic saluus erit. Et praedicabitur
hoc euangelium regni in vniuerso or-
be, in testimoniū omnibus gentibus,
& tunc veniet consumatio.

M A T T H E V S 48

Mar. 13
Cum ergo videritis abominationem
desolationis, quae dicta est a Daniele
propheta, stantem in loco sancto, qui
legit, intelligat. Tunc qui in Iudea sunt,
fugiant ad montes, qui in tecto, non de-
scendat, vt tollat quicquam de domo
sua, & qui in agro, non reuertatur, vt
tollat vestes suas. Vae autem pragnan-
tibus & lactantibus in illis diebus.

Mar. 13
Orate autem, vt non fiat fuga vestra
hyeme, & neque sabbato.

Mar. 13
Erit enim tunc afflictio magna, qualis
non fuit ab initio mundi ad hoc vsque
tempus, neque fiet.

Mar. 13
Et nisi decurtati fuissent dies illi, non

fieret salua omnis caro, sed propter electos decurtabuntur dies illi.

Mar. 13
Luc. 17

Tunc si quis vobis dixerit, ecce hic Christus, aut illic, nolite credere.

Mar. 13

Surgent enim pseudo christi, & pseudo prophetae, & dabunt signa magna & prodigia, ita vt in errorem inducantur si fieri possit, electi. Ecce praedixi vobis.

Si ergo dixerint vobis, ecce in deserto est, nolite exire, ecce in penetralibus, nolite credere.

Luc. 17

Sicut enim fulgur exit ab oriente, & apparet vsque in occidentem, ita erit

erit aduentus filij hominis. Vbicunque enim fuerit cadauer, illic congregabitur & aquilae.

Luc. 17

Statim autem post afflictionem dierum illorum sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, & stelle cadent de coelo, & virtutes caelorum commouebuntur. Et tunc apparebit signum filij hominis in coelo.

Mar. 13
Luc. 21

Et tunc plangent omnes tribus terrae

Et videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute & gloria multa.

Mar. 13
Luc. 21

Et mittet angelos suos cum tubae voce

Mar. 13

G

magnā, & congregabunt electos eius
a quatuor ventis, a summis caelorum
vsq; ad terminos eorum:

Ab arbore autem fici discite similitu-
dinem: cum iam ramus eius tener fue-
rit, & folia fuerint enata, scitis quod
prope sit aestas. Ita & vos, cum videri-
tis haec omnia, scitote quod prope sit
in foribus. Amen dico vobis, non praer-
terit aetas haec donec omnia ista fini-
ant, Coelum & terra praeteribunt ver-
ba autem mea non praeteribunt.

Mar. 13
Luc. 21

Mar. 13

Caterū de die illo & hora nemo scit,
ne angeli quidem caelorum, nisi pater
meus solus.

Sed sicut erant dies Noè, ita erit & ad-
uentus filij hominis. Sicut enim in die-
bus, qui praecesserunt diluuium, edenti-
tes & bibentes: contrahentes matrimo-
nium: & nuptum dantes, vsq; ad eum
diem quo intrauit Noè in arcam: &
non cognouerunt: donec venisset dilu-
uium: & sustulisset vniuersos, ita erit
& aduentus filij hominis. Tunc duo
erunt in agro, vnus assumitur: & alter
relinquitur. Duæ molentes in mola,
vna assumitur, & altera relinquitur.

Luc. 17

Vigilate ergo: quia nescitis qua hora
dominus vester venturus sit.

Mar. 13.
Luc. 12

Illud autem scitote: quoniam si scis-

Luc. 12

MATTHÆVS

set pater familias, qua hora fur uerturus
fuisse, uigilasset utiq; & non sinisset
perforari domum suam.

Mar. 13
Luc. 12

Ideo & vos estote parati, quia qua ho-
ra non putatis, ea filius hominis uen-
turus est.

Luc. 12

Quisnam est fidelis seruus & prudens,
quem prefecit dominus famulatio suo
ut det illis cibum in tempore? Beatus
seruus ille, quem cum uenerit domi-
nus eius, inuenerit sic facientem. Amen
dico uobis, quoniam super omnia bo-
na sua constituet eum. Quod si dixe-
rit seruus ille malus in corde suo, cum-
ctatur dominus meus venire, coeperit
que percutere conseruos, imo edere &

MATTHÆVS XI

bibere cum ebrijs, ueniet dominus ser-
ui illius, in die quo non expectat, &
hora qua ignorat, & discabit eum, par-
temq; eius ponet cum hypocritis: illic
erit ploratus & stridor dentium.

Luc. 12

Cap. XXV.

Tunc simile fiet regnum caelorum de
cem uirginibus, quae sumptis lampadi-
bus suis: exierunt in occursum spon-
so. Quinq; autem ex eis erant fatuae, &
quinq; prudentes. Quae erant fatuae,
acceptis lampadibus suis, non sumps-
erant oleum secum. Prudentes uero
sumpserunt oleum in uasis suis, una
cum lampadibus. Tardante uero
sponso, dormitauerunt omnes, ac
dormierunt. Porro medio noctis
clamor factus est. Ecce sponsus uen-

G III

nit, exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illę, & apparauerunt lampades suas. Fatuę autem prudentibus dixerunt. Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostrę extinguuntur. At responderunt prudentes & dicentes. Nequaquam, ne non sufficiat nobis & vobis, sed ite potius ad eos qui vendunt, & emite vobis ipsis. Porro dum irent emprum, venit sponsus & quę paratę erant, intrauerunt cum eo ad nuptias, clausaq; est ianua. Postea vero veniunt & reliquę virgines, oicentes. Domine domine, aperi nobis. At ille respondens ait. Amen dico vobis, non noui vos.

Mar. 13
Luc. 12

Vigilate itaq; , quia nescitis diem

neq; horam, in qua filius hominis veniet.

Sicut enim homo quidam peregre proficiscens, vocauit seruos suos, & tradidit illis bona sua.

Mar. 13
Luc. 19

Et huic quidem dedit quinq; talenta, alij autem duo: alij vero vnum, vni cuiq; secundum propriam facultatem, & profectus est statim. Abijt autem qui quinq; talenta acceperat, & negociatus est per ea: & confecit altera quinq; talenta. Similiter & qui duo acceperat, lucratus est & ipse altera duo. Qui autem vnum acceperat, abiens fodit in terram, & abscondit pecuniam domini sui. Post

Luc. 19

multū vero temporis venit dominus
feruorum illorum, & ponit rationem
cum eis. Et accedens is, qui quinque
talenta acceperat, attulit altera quin-
que talenta, dicens. Domine, quinque
talenta tradidisti mihi, ecce altera quin-
que talenta lucratus sum per ea. Ait illi
dominus eius, Euge serue bone & fidelis,
super pauca fuisti fidelis, super
multa te constituam, intra in gaudi-
um domini tui. Accedens autem &
qui duo talenta acceperat, ait. Domi-
mine, duo talenta tradidisti mihi,
ecce alia duo lucratus sum per ea.
Ait illi dominus eius, Euge serue bo-
ne & fidelis, super pauca fuisti fidelis,
super multa te constituam, intra in
gaudium domini tui. Accedens au-

Luc. 19

tem & qui vnum talentum acceperat,
ait. Domine, noueram te quod homo
durus sis, metens vbi non seminasti, &
inde congregans vbi non spargisti, ac
territus abij, abscondiq; talentum tu-
um in terra. Ecce habes quod tuum est.
Respondens autem dominus eius, dixit
ei. Serue male & piger, sciebas
quod metam vbi non seminaui, & cō-
gregem illinc vbi non sparsi. Oportu-
it ergo te committere pecuniam meā
mensarijs, & veniens ego recepissem
vtiq; quod meum est cum vsura. Tol-
lite itaque ab eo talentum, & date ei
qui habet decem talenta.

Luc. 19

Omni enim habenti, dabitur, & abun-
dabit. Qui vero non habet, etiam

Mar. 4.
L. 8. 19

quod habet auferetur ab eo.

Et inutilem seruum iniicite in tenebras exteriores, illic erit fletus & stridor dentium. Cum autem venerit filius hominis in gloria sua, & omnes sancti angeli cum eo, tunc sedebit super sedem glorię suę, & congregabuntur ante eum omnes gentes: & separabit eos alteros ab alteris: sicut pastor segregat oves ab hœdis, & statuet oves quidem a dextris suis, hœdos autem a sinistris. Tunc dicet rex his qui a dextris sibi erunt. Venite benedicti patris mei, possidete regnum paratum vobis ab exordio mundi. Esuriui enim, & dedistis mihi edere. Sitiui, & dedistis bibere. Hospes eram, & collegistis me,

Nudus, & operuistis me. Infirmus, & visitastis me. In carcere eram, & venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti, dicentes. Domine, quando te vidimus esurientem & pauperem, aut sitientem, & dedimus tibi potum? Quando autem te vidimus hospitem & collegimus te, aut nudum, & cooperuimus te? Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus ad te? Et respondens rex, dicet illis. Amen dico vobis, quatenus fecistis vni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui a sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. Esuriui enim, & non dedistis mihi cibum.

MATTHEVS

Sitiui, & non dedistis mihi potum. Hospes eram, & non collegistis me. Nudus, & non operuistis me. Infirmus & in carcere eram, & nō visitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi, dicentes. Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non ministrauimus tibi? Tunc respondebit illis: dicens. Amen dico vobis, quatenus non fecistis vni de minimis his, nec mihi fecistis.

Et ibunt hi in supplicium æternum, iusti vero in vitam æternam.

Cap. XXVI.

Scitis quod post biduum pascha fit, & filius hominis traditur vt crucifigat.

10.5.

MATTHEVS 55

Quid molesti estis mulieri? Opus enim bonū operata est erga me. Nam semper pauperes habetis vobiscū, me vero non semper habetis. Quod enim hæc vnguentum hoc misit super corpus meū, ad sepeliendum me fecit.

Mar. 14.
10.12.

Amen dico vobis, vbicunq; prædicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo, hoc quoq; quod hæc fecit, narrabitur in memoriam ipsius.

Mar. 14.

Ite in ciuitatem ad quendam, & dicite ei. Magister dicit tempus meum prope est, apud te facio pascha cum discipulis meis.

Mar. 14
Luc 22

Amen dico vobis, quod vnus vestrū

Mar, 14
10.13.

me proditurus est.

Mar. 14
Luc. 22

Qui intinxit mecum manū in catino hic me proditurus est. Filius quidē hominis vadit sicut scriptum est de illo. Vā autem homini illi, per quem filius hominis proditur.

Mar. 14

Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.

Tu dixisti.

Mar. 14
Luc. 22

Accipite: comedite, hoc est corpus meum. Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus: qui est noui testamenti, qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum. Dico autē vo-

bis, non bibam post hac ex hoc fructu vitis, vsq; in diem illum, cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei.

Mar. 14
Luc. 22

Omnes vos offendiculum patiemini mea causa in nocte hac.

Mar. 14
Luc. 22
Io. 16.

Scriptum est enim. Percutiam pastorem, & dispergentur oues gregis. Postquam autem surrexero, præcedam vos in Galileam.

Mar. 14

Amen dico tibi, quod in hac nocte antequam gallus cantet: ter me negabis.

Mar. 14
Luc. 22
Io. 13.

Sedete hic, donec vadam & orem illic.

Mar. 14

Mar. I 4
10. 12.

Mœsta est anima mea vsq; ad mortem, manete hic, & vigilate mecum.

Mar. I 4
Luc. 2 2

Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste, verum tamē nō sicut ego volo, sed sicut tu. Adeo non potuistis vna hora vigilare mecum? Vigilate & orate, vt ne intretis in tentationem.

Mar. I 4

Spiritus quidem promptus est, ac caro infirma.

Pater mi, si non potest hoc poculum transire à me, nisi bibam illud, fiat voluntas tua.

Mar. I 4

Dormite iam & requiescite. Ecce appropinquauit hora, & filius hominis tra-

traditur in manus peccatorum. Surgite eamus, ecce appropinquauit qui me tradit.

Mar. I 4

Amice, ad quid ades? Conuerte gladium tuum in locum suum. Omnes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas quod non possum nunc rogare patrem meum, & exhibebit mihi plusquam duodecim legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur scripturæ, quod sic oportet fieri.

10. 18.

Tanquam ad latronem existis cum gladijs & fustibus ad comprehendendum me, quotidie apud vos sedebam docens in templo, & non me

Mar. I 4
Luc. 2 2
10. 18.

H

coepistis. Hoc autem totum factum est, vt complerentur scripturae prophetarum.

Mar. 14

Mar. 14

Luc. 22

Tu dixisti. Verum tamen dico vobis, a modo videbitis filiũ hominis sedentem a dextris virtutis, & venientem in nubibus caeli.

Mar. 15

Luc. 23

Io. 18.

Cap. XXVII. Tu dicis. Eli, eli lama sabachtani.

Mar. 15

Cap. XXVIII. Auete. Nolite timere, ite renuntiate fratribus meis, vt eant in Galilaeam, & ibi me videbunt. Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra.

ra, euntes ergo docete omnes gentes, baptizates eos in nomine patris & filij & spiritus sancti, docentes eos seruare omnia quaecunq; praecipi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consumationem seculi.

Cap. I.

IMpletum est tempus, instatq; rei-
gnū dei, respicite & credite euāgelio.
Sequamini me, & faciam vt efficiami-
ni piscatores hominum.

Matt. 4

Matt. 4.

Luc. 5.

Obmutesce, & exi ab homine. Eamus
in proximos vicos, vt & ibi prædicem
in hoc enim egressus sum.

Luc. 4.

Volo, mundus esto. Vide ne cui quic-
quā dicas, sed abi, te ipsum ostēde sacer-
doti, & offer pro emundatiōe tui, quæ
præcepit Moyses in testimonium illis.

Matt. 8.

Luc. 5.

Cap. II.

Fili, remittantur tibi peccata tua.
Quid ista cogitatis in cordibus vestris?

Matt. 9.

Luc. 5.

Vtrum est facilius dicere paralytico, remittantur tibi peccata, an dicere, surge & tolle grabatum tuum, & ambula. Vt autem sciatis quod filius hominis habet potestatem in terra remittendi peccata.

Matt. 9.
Luc. 5.

Tibi dico, surge ac tolle grabatum tuum, & abi in domum tuam.

Matt. 9.
Luc. 5.
20. 5.

Sequere me. Non opus habent qui valent medico, sed qui male habent. Non veni ad vocandum iustos, sed peccatores ad poenitentiam. Num possunt filij thalami nuptialis, in quo cum illis sponsus est, ieiunare? Quam diu habent secum sponsum, non possunt ieiunare. Venient autem dies, cum

Matt. 9.
Luc. 5.

auferetur ab eis sponsus: & tunc ieiunabunt in illis diebus. Et nemo assuit mentum panni rudis assuit vestimento veteri, alioquin aufert supplementum eius novum a veteri, & peior scissura fit. Et nemo mittit vinum mustum in vtres veteres, alioquin dirumpit vinum mustum vtres, & vinum effunditur, & vtres pereunt, sed vinum mustum in vtres novos mitti debet.

Matt. 9.
Luc. 5.

Nunquam legistis quid fecerit Dauid, cum opus haberet, & esuriret ipse, & qui cum eo erant? quomodo ingressus sit in domum dei sub Abiathar principe sacerdotum, & panes propositionis comederit, quos

Mat. 12
Luc. 6.

Mat. 12
Luc. 6.

non licet edere nisi sacerdotibus, & de-
derat etiam ijs qui secum erant?

Sabbatum propter hominem factum
est, non homo propter sabbatum.

Mat. 12
Luc. 6.

Itaq; dominus est filius hominis etiã
sabbati.

Cap. III.

Luc. 6.

Surge in medium.

Mat. 12
L. 6. 14

Vtrum licet sabbatis benefacere, an ma-
lefacere? animam seruare, an occidere?
Extende manum tuam.

Mat. 12
Luc. 11

Quomodo potest satanas satanam
eijcere? Et si regnum aduersus sese diu-
sum fuerit, non potest stare rell

gnum illud, & si domus contra semet-
ipsam diuisa fuerit, non potest stare
domus illa, & si satanas insurrexerit
aduersus semetipsum, ac diuisus est
non potest stare, sed finem habet. Non
potest quisquam vasa fortis, ingressus
in domum illius, diripere, nisi prius
fortem alligarit, & tunc domum eius
diripiet.

Amen dico vobis, Omnia remittentur
filijs hominum peccata, & conui-
cia, quibuscunq; conuiciati fuerint. At
qui conuicium dixerit in spiritũ san-
ctum, non habet remissionem in æter-
nũ, sed obnoxius erit æterno iudicio.
Quæ est mater meã, & fratres mei?

Mat. 12
Luc. 11

Mat. 12
Luc. 11

Mat. 12
Luc. 12

Mat. 12
Luc. 8.

Ecce mater mea & fratres mei: Qui enim fecerit voluntatem dei, hic frater meus, & soror mea, & mater mea est.

Cap. III.

AVdite, Ecce exibat seminator ad seminandum, & accidit inter seminandum: aliud quidem cecidit secus viam, veneruntque volucres coeli & comederunt illud. Aliud vero cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam, & statim exortum est, quod non haberet altitudinem terræ, sole autem exorto, æstu affectum est, & eo quod non haberet radicem: exaruit. Et aliud cecidit in spinas, & succreuerunt spinæ: ac suffocauerunt illud: & fructum non pedit. Et aliud cecidit in terram bonam

Mat. 13
Luc. 8.

nam & dabat fructum emergentem atque crescentem, & afferebat vnum triginta, & vnum sexaginta, & vnum centum. Qui habet aures ad audiendum, audiat, Vobis datum est nosse mysterium regni dei, illis autem qui foris sunt, per parabolas omnia fiunt, ut videntes videant, & non cernant, & audientes audiant, & non intelligant.

Mat. 13
Luc. 8.

Ne quando conuertantur, & remittantur eis peccata. Nescitis parabolam hanc? & quomodo omnes parabolas cognoscetis. Seminator ille sermonem seminat. Isti vero sunt quorum alij iuxta viam

Mat 13

Mat 13
Luc. 8.

dicuntur, vbi seminatur sermo, & cum audierint, confestim venit sata illas, & aufert sermonem, qui seminatus est in cordibus eorum. Et alij sunt similiter, qui in petrosa semen excipiunt, qui cum audierint sermonem, statim cum gaudio accipiunt illum, & non habent radicem in se, sed temporarij sunt, deinde coorta afflictione aut persecutione propter sermonem, confestim offenduntur. Et alij sunt qui in spinas semen excipiunt. Hi sunt qui sermonem audiunt, & sollicitudines seculi huius ac deceptio diuitiarum, ceterarumque rerum cupiditates introeuntes, suffocant sermonem, ac redditur infructifer. Et alij sunt qui in

Mat. 13
Loc. 8.

terram bonam semen exceperunt, qui audiunt sermonem & suscipiunt, et fructificat, ita ut aliud granum adferat triginta, aliud sexaginta, aliud centum.

Mat. 13
Luc. 8.

Num lucerna incenditur ut subter modium ponatur, aut subter lectum? Nonne ut super candelabrum ponatur?

Matt. 5
L. 8. 11

Non est enim quicquam occultum, quod non manifestetur, neque fuit secretum, sed ut in propatulum veniat. Si quis habet aures ad audiendum, audiat.

Mat. 10
L. 8. 12

Videte quid audiatis.

Luc. 8.

Mat. 7
Luc. 6. Qua mensura metimini, alij metientur vobis, & adijcietur vobis qui auuditis.

Mat. 13
& 25.
L. 8. 19 Qui enim habet, dabitur illi, & qui nō habet, etiā quod habet, auferetur ab eo.

Sic est regnum dei, quemadmodum si homo iaciat sementem in terram ac dormiat, atque ille exurgat nocte ac die, segesq; germinet, ac surgat in altum, dum nescit ille. Vltro enim terra fructificat, primum herbam, deinde inde spicam, deinde plenum frumentum in spica, cum autem productus fuerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

Cui assimiliabimus regnum dei aut qua collatione conferemus illud? Est sicut granum sinapis, quod cum seminatū fuerit in terra, minus est omnibus seminibus quæ sunt in terra, & cū seminatū fuerit, exurgit, & fit maius omnibus oleribus, & facit ramos magnos, ita vt possunt sub vmbra eius aues coeli nidificare.

Transeamus in vltiorem ripam.

Tace, obmutescere.

Quid timidi estis adeo? Qui sit vt non habeatis fiduciam?

Cap. V.
Exi spiritus immunde ab homine.

Mat. 13
Luc. 13

Luc. 8.

Mat. 8.
Luc. 8.

Quod tibi nomen est? Abi in domum
tuam ad tuos, & annuncia illis quanta
tibi dominus fecerit, & misertus sit tui.
Quis tetigit vestimenta mea?

Luc. 8.

Matt. 9
Luc. 8.

Filia, fides tua te seruauit, vade cum
pace, & esto sana a flagello tuo.

Luc. 8. 2

Ne metuas, tantummodo crede.

Matt. 9
Luc. 8.

Quid tumultuamini, & ploratis? Puel
la non est mortua, sed dormit.

Luc. 8.

Talitha, cumi.
Cap. VI.

Mar. 13
Luc. 4.

Non est propheta contemptus, nisi
in patria sua, & inter cognatos
&

& in familia sua.

Vbicunq; introieritis in domum, illic
manete donec exeatis illinc.

Matt. 10
Luc. 9.

Et quicumq; non receperint vos, ne
que audierint uos, exeuntes illinc, exi-
cutite puluerem, qui est sub pedibus
vestris, in testimonium illis.

Matt. 10
L. 9. 10.

Amen dico vobis, tolerabilius erit So-
domis aut Gomorrhis in die iudicij,
quam ciuitati illi.

Matt. 10
Luc. 10.

Venite vos soli seorsum in desertum lo-
cum, & requiescite pusillum.

Mar. 14
Luc. 9.
10. 6.

Date illis vos quod edant.

Mat. 13 Quot panes habetis? Ite & videte.

Mat. 14 Confidite ego sum, ne terreamini.

30.6.

Cap. VII

Bene vaticinatus est, Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est. Pollulus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est a me, in vanum autem me colunt, docentes doctrinas, præcepta hominum. Nam omisso præcepto dei, tenetis constitutiones hominum, ablutiones vrcorum & poculorum, aliaque similia his facitis multa. Bene reiicitis præceptum dei, ut constitutionem vestram seruetis. Moses enim dixit. Honora patrem tuum, & matrem tuam, & qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Vos autem

dicitis. Si dixerit homo patri vel matri corbam, quod est donum, quodcumque ex me, in tuum cedit commodum, & præterea non finitis eum quicquam facere patri suo: aut matri suæ, & irritum facitis verbum dei per constitutionem vestram, quam tradidistis. Et similia huiusmodi multa facitis. Audite me omnes, & intelligite. Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum inquinare, sed quæ de homine procedunt, illa sunt quæ inquinant hominem.

Si quis habet aures ad audiendum, audiat.

Adeo & vos intelligentiâ caretis? Non dum intelligitis, quod omne foris introiens in hominem, non potest

Mat. 15

Mat. 15

Mat. 15

eum inquinare, quia non intrat in eius
cor, sed in ventrem: & in secessum exit
repurgans omnes escas. Quod ab ho-
mine exit, illud inquinat hominem.
Ab interioribus enim de corde homi-
num malæ cogitationes procedunt,
adulteria, supra, homicidia, furta, aua-
ritia, fraudes, dolus, impudicitia, ma-
lus oculus, conuicia, superbia, stulticia.
Omnia hæc mala ab internis proce-
dunt, & inquinant hominem.

Sine prius saturari filios.

Non est enim honestum, sumere panem
filiorum, & proijcere catellis. Propter
istum sermonem vade, exijt demoni-
um a filia tua.

Mat. I 5

Mat. I 5

Ephphata.

Cap. VIII.

Misericordia tangor erga turbam,
quia iam triduo manent apud me, nec
habent quod edant, & si dimisero eos
ieiunos in domū suam, deficiēt in via.

Quidam enim ex eis è longinquo ve-
nerunt.

Quod panes habetis?

Cur generatio hæc signum quarit?
Amen dico vobis: si dabitur generatio
ni huic signum.

Videte, caute a fermento phari-

I iii

Mat. I 5

Mat. I 5

Mat. I 6

Mat. I 6

Luc. I 8

saorum , & a fermento Herodis.

Mat. 16
Quid disputatis quod panes non habetis? Nondum animaduertitis nec intelligitis? Adhuc obcaecatum habetis cor vestrum? Oculos habentes, non cernitis, & aures habentes, non auditis, & non meministis? Cum quinque panes fregissem in hominum quinque milia, quod cophinos fragmentis ple nos sustulistis? Cum autem septem in quatuor milia, quot sportas ex reliquijs fragmentorum tulistis? Qui sit, ut non intelligatis?

Neque in vicum ingrediatis, neque dixeris cuiquam in vico.

Quem me dicunt homines esse? At vos quem me dicitis esse? Mat. 16
Luc. 9.

Abi post me satana, quoniam non sapis quæ dei sunt, sed quæ sunt hominum. Mat. 16

Quicumque vult sequi me, abneget se, et metipsum, & tollat crucem suam, ac sequatur me. Mat. 10
16.
Luc. 9:
14.

Nam quisquis voluerit animam suam seruare, perdet eam. Quisquis autem perdiderit animam suam causa mea, & euangelij, hic seruabit eam. Mat. 10
16.
Luc. 9.
17.
10. 12.

Quid enim profuerit homini si lucratu fuerit mundum totum, & animus I iiii

mae suae iacturam fecerit: Aut quid daturus est homo, quo rependet animam suam?

Quemcumque enim puduerit mei ac meorum sermonum in generatione hac adultera & peccatrice, pudebit illi us & filium hominis, ubi venerit in gloria patris sui cum angelis sanctis.

Cap. IX.

Amen dico vobis. Sunt quidam inter eos qui hic stant: qui non gustabunt mortem, donec viderint regnum dei venisse cum virtute.

Helias quidem ubi venerit prius: restituet omnia, & quemadmodum scriptum est de filio hominis, ut mul-

Mat. 10
L. 9. 12

Mat. 16
Luc. 9.

Mat. 11
17.

ta patiatur, & contemnatur. Verum dico vobis Heliam venisse, & fecerunt illi quaecumque voluerunt, sicut scriptum erat de illo.

Quid disputatis inter vos?

O natio incredula, quousque apud vos ero, quousque patiar vos? Adducite illum ad me.

Quantum temporis est, quod hoc accidit ei? Illud si potes credere, omnia possibilia credenti. Spiritus mure, & surde ego tibi impero, exi ab eo, & ne posthac ingrediaris in illum.

Hoc genus nulla re potest exire, nisi

Mat. 11
17.

Mat. 17
Luc. 9.

Mat. 17

per deprecationem & ieiunium.

Mat. 17
Luc. 9.

Filius hominis traditur in manus hominum, & occidetur, & occisus tertio die resurget.

Quid in itinere inter vos disputabatis?

Mat. 18
Luc. 9.

Si quis vult primus esse, is erit omnium postremus, & omnium minister. Quisquis unum ex talibus pueris receperit nomine meo: me recipit.

Luc. 9.

Et quicumque me recipit, non me recipit, sed eum qui misit me. Ne prohibeatis illum.

Nullus enim est, qui si fecerit virtutem

per nomen meum, possit cito male loqui de me.

Qui enim non est aduersus nos, pro nobis est.

Luc. 9.

Quisquis enim ad bibendum dederit vobis calicem aquae nomine meo, quod sitis Christi. Amen dico vobis, nequaquam perditurus est mercedem suam.

Mat. 10

Et quisquis offenderit unum ex pusillis, qui confidit in me, melius foret illi, si circumdaretur saxum molare circa ceruicem eius, & abijceretur in mare.

Mat. 18
Luc. 17.

Et si tibi fuerit obstaculo manus tua;

Mat. 5.
18.

amputa illam. Bonum est tibi mutilum ad vitam ingredi, potiusquam duas manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem, vbi vermis illorum non moritur, & ignis non extinguitur. Et si pes tuus fuerit tibi obstaculo, amputa illum. Bonum est vt. ingrediaris ad vitam claudus, potiusquam duos pedes habens, mittaris in gehennam, in ignem inextinguibilem, vbi vermis illorum non moritur, & ignis non extinguitur. Et si oculus tuus tibi obstaculo est, erue illum. Bonum est tibi vt luscus introeas in regnum dei, potiusquam vt duos oculos habens, mittaris in gehennam ignis, vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.

Matt. 5.
18

Nam omnis homo igne salietur: & omnis victima sale salietur.

Bona res est sal, ceterum si sal insulsus fuerit, per quod ipsum condietis

Matt. 5
Luc. 14

Habete inter vos salem, & pacem habete inter vos inuicem.

Cap. X.

Quid vobis praecepit Moses?

Ad puritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud, ceterum ab initio creationis masculum & foeminam fecit illos deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum & matrem, & adhaerebit uxori suae, & fiet duo, caro vna. Itaque non iam sunt duo, sed vna

Mat. 19

Mat. 19

caro: Quod igitur deus copulauit, homo non separet.

Matt. 5.

19.

Luc. 16.

Quicumq; repudiauerit uxorem suam & duxerit aliam, adulterium committit aduersus illam. Et si mulier repudiat uirum suum, & nupsit alteri, adulterium committit.

Mat. 19

Luc. 18

Sinite pueros venire ad me, ne prohibete illos, talium enim est regnū dei.

Mat. 18

Luc. 18.

Amen dico vobis, quicumq; non acciperit regnum dei tanquam puer, haudquaquam ingreditur in illud.

Mat. 19

Luc. 18

Cur me dicis bonum? Nemo bonus, nisi vnus, nempe deus. Præcepta no

ti. Ne committas adulterium, ne occidas, ne fureris, ne falsum testimonium dicas, ne fraudes, honora patrem tuum & matrem. Vnum tibi deest. Abiquæcunq; habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurū in cælo, & veni sequere me, sublata in humeros cruce. Quam difficulter hi qui pecunias habent, in regnum dei intrabunt. Filij, quam difficile est eos qui fiducia habent in pecunijs, regnū dei ingredi. Facilius est camelum per foramen acus ingredi, quam diuitem in regnum dei ingredi. Apud homines impossibile: sed non apud deum, nam omnia possibilia sunt apud deum. Amen dico vobis, nullus est qui reliquit domum, aut

Mat. 19

Luc. 18.

fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut agros meam causa & euangelij, quin recipiat centupla, nunc in tempore hoc, dimittimus, & fratres, & sorores, & matres, & liberos, & agros cum persecutionibus, ac in seculo venturo vitam æternam.

Mat. 19
Luc. 18.

Mat. 19
20.
Luc. 13.

Mulieres autem primi, erunt postremi, & postremi primi.

Mat. 20
Luc. 18

Ecce ascendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum & scribis, & condemnabunt eum ad mortem, & tradent illum gentibus, & illudent illi, & flagellabunt eum, & inspuent in illum, & occident eum, & tertia die resurget.

Quid

Quid me vultis facere vobis? Nescitis quid petatis, potestis bibere poculum, quod ego bibo? Et baptismate, quo ego baptizor, baptizari? Poculum quidem quod ego bibo, bibetis, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini, cæterum sedere mihi a dextris ac sinistris, non est meum dare, sed iis continget, quibus paratum est.

Mat. 20

Mat. 20
23
Luc. 22.

Scitis, quod qui videntur imperare gentibus, dominium exercent aduersus illas. Et qui magnates sunt inter eas, potestatem exercent in illas. Verum non sic erit inter vos, sed quicumque voluerit ex vobis fieri magnus inter vos, erit minister vester. Et quicumque voluerit ex vobis

K

esse primus, erit omnium seruus. Nam
& filius hominis non venit ut sibi mi-
nistraretur, sed ut ipse ministraret, ac
daret animam suam redemptionem
pro multis.

Matt. 20
Luc. 22.

Matt. 20
Luc. 18

Quid vis faciã tibi? Abi, fides tua salu-
uum te reddidit.

Cap. XI.

Abite in vicum qui contra vos est, &
statim ingredienti in illum, inuenietis
pullum alligatum, supra quem nul-
lus hominum sedit, soluite eum, & ad-
ducite. Et si quis vobis dixerit: Cur
facitis hoc? Dicite, quod dominus eo-
opus habet, & continuo illum mittet
huc.

Matt. 21
Luc. 19.

Ne post hac ex te in æternum quisq;
fructum edat.

Matt. 21

Nonne scriptum est. Domus mea do-
mus precationis vocabitur omnibus
gentibus? Vos autem fecistis eam spe-
luncam latronum.

Matt. 21
Luc. 19.

Confidite deo. Amen dico vobis, quod
quicumq; dixerit monti huic. Tollaris
ac mittaris in mare, & nõ hæsitauerit
in corde suo, sed crediderit fore quod
dixerit, erit illi quicquid dixerit.

Matt. 17
21.
Luc. 17

Propterea dico vobis, quæcunque orã-
tes petitis, credite quod accipitis, &
erunt vobis.

Matt. 7.
21.
Luc. 11
10. 14. 15
& 16.

Et cum steteritis orantes, remittite si
quid habetis aduersus aliquem, vt &
pater vester, qui in coelis est, remittat
vobis delicta vestra.

Quæram a vobis & quiddam, & res-
pondete mihi, & dicam vobis qua au-
toritate hæc faciam. Baptismus Ioan-
nis vtrum e coelo erat, an ex homini-
bus? Respondete mihi. Nec ego dicam
vobis: qua autoritate hæc faciam.

Cap. XII.

Vineam plantauit homo, & circunde-
derat sepem, & foderat lacum, &
ædificauerat turrim, & elocauerat
eam agricolis, & peregre profectus
est, & misit ad agricolas cum oportu-
num esset seruum, vt ab agricolis

acciperet de fructu vineæ. At illi arre-
ptum illum ceciderunt, ac remiserunt
vacuum. Et rursum emisit ad il-
los alium seruum, & illi coniectis
in eum saxis comminuerunt illi caput
& remiserunt contumelijs affectum.
Et rursum alium misit, & illum occi-
derunt, multosq; alios, hos quidem
cædentes, illos vero occidentes. Itaq;
cum vnum ad huc haberet filium su-
um dilectum, misit etiam illum ad il-
los postremum, dicens. Reuerentur
filium meum. Illi vero agricolæ
dicebant inter sese. Hic est hæres, ve-
nite occidamus eum, & nostra erit
hæreditas. Et arreptum illum, occide-
runt, & eiecerunt e vinea. Quid
igitur facturus est dominus vineæ?

Matt. 21
Luc. 20.

Matt. 21
Luc. 20.

Matt. 21
Luc. 20.

veniet & perdet agricolas, & dabit villam
neam alijs. An ne hanc quidem scripturam
legistis? Lapidem quem repro-
bauerunt ij qui ædificabant, hic factus
est caput anguli.

Matt. 21
Luc. 20
A domino factum est hoc, & est admi-
rabile in oculis nostris.

Matt. 22
Luc. 20
Quid me tentatis? Afferte mihi denarium,
vt videam. Cuius est imago hæc & inscriptio?
Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ dei
sunt deo. An non propterea erratis, quod
nesciatis scripturas, neq; virtutem dei? Cum
enim a mortuis resurrexerint, neq; cõtrahunt
matrimonium, neq; nuptiæ dantur, sed

III R

sunt velut angeli, qui in cælis sunt. Cæ-
terum de mortuis quod resuscitantur
non legistis in libro Mosis, quomodo
in rubo locutus sit illi deus, dicens:
Ego ille deus Abraham, & deus Isaac,
& deus Iacob. Non est deus mortuorum,
sed deus viventium. Vos igitur
multum erratis.

Primum omnium præceptum est.
Audi Israel, dominus deus noster, do-
minus vnus est.

Et diliges dominum deum tuum, &
ex toto corde tuo, & ex tota anima
tua, & ex tota mente tua, & ex totis viri-
bus tuis. Hoc est primum præ-
ceptum. Et secundum simile.

K III

Matt. 22
Luc. 20

Matt. 23

hoc est. Diliges proximum tuum, vt te ipsum. Maius his aliud p̄ceptū nō est

Matt. 22

Haud longe abes a regno dei.

Quomodo dicunt scribæ, Christum esse filium Dauid? nam ipse Dauid dixit afflatus spiritu sancto. Dixit dñs domino meo sede a dextris mihi. Do nec posuero inimicos tuos, scabellum pedū tuorū. Ipse ergo dauid vocat eū dominum, & vnde filius eius est?

Matt. 22
Luc. 20.

Matt. 23
Luc. 11.
20.

Cauete a scribis, qnt amant stolati obambulare, & amant salutationes in foris, primaq; sellas in congregatio// nibus, & primos accubitus in cœllis, qui deuorant domos viduarum,

& sub p̄textu longas faciunt preces, isti accipient grauiorem damnationē.

Matt. 23
Luc. 20.

Amen dico vobis, quod vidua hæc pauper plus misit, quam omnes qui miserunt in gazophylatium. Nam omnes ex eo quod ipsis supererat, miserūt. At hæc e penuria sua omnia quæcunque habebat, misit totam substantiã suam.

Luc. 21

Cap. XIII.

Vides has magnas substructiones? Nō relinquetur lapis super lapidem, qui non diruatur? Videte, ne quis vos fallat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes. Ego sum Christus, multosq; decipient. Cum autem audieritis bella & rumores bellorum, ne turbemini, oportet enim fieri, at non

Matt. 24
Luc. 19
21.

Matt. 24
Luc. 21

dum finis. Insurret enim gens aduersus gentem, & regnum aduersus regnum. Et erunt terremotus in singulis locis, & erunt fames, ac turbationes, in itinera dolorum hæc.

Sed caute vos vobis. Tradent enim vos in concilia & in synagogas, cædemini, & sub præsidibus ac regibus ducemini propter me in testimoniũ illis.

Et apud omnes gentes oportet prius predicare euangelium.

Cum autem duxerint vos tradentes, ne præcogitetis quid dicturi sitis, neque meditemini, sed quicquid datum fuerit vobis in illa hora, hoc loquamini.

Matt. 10
Luc. 12
21.

Matt. 24
Luc. 21

Matt. 10
24.
Luc. 21.
10. 15.
16.
Matt. 24.

Non enim estis vos qui loquimini, sed spiritus sanctus.

Traditurus est autem frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent filij aduersus parentes: ac morte afficient eos. Et eritis odio habiti ab hominibus: propter nomen meum.

Sed qui perseverauerit usque ad finem: hic saluus erit.

Porro cum videritis abominationem desolationis: de qua dictum est a Daniele propheta: stantem ubi non oportet qui legerit: intelligat.

Tunc qui fuerint in Iudæa: fugiant

Matt. 10

Matt. 10
Luc. 21

Matt. 10
& 24

Matt. 24

Matt. 24
Luc. 21

ad montes. Qui vero fuerit in tecto,
ne descendat in domum, nec ingredi
diatur vt quicquam tollat e domo sua.
Et qui fuerit in agro, ne reuertatur ad
ea que reliquit a tergo, ad tollendum
pallium suum.

Matt. 24
Luc. 17
21.

Væ autē prægnantibus & lactantibus
in illis diebus.

Matt. 24
Luc. 21

Sed orate, ne fiat fuga vestra hyeme.

Matt. 24

Erunt enim dies illi talis afflictio, qua
lis non fuit a primordio rerum condi
tarum, quas condidit deus, vsq; ad
hoc tempus, nec futura est.

Matt. 24
Luc. 21

Et nisi dominus abbreviaffet dies,

Matt. 24

haud quaquam salua fuisset vniuersa
caro. Sed propter electos, quos elegit,
abbreviauit dies.

Matt. 24

Ac tunc si quis vobis dixerit. Ecce hic
Christus, ecce illic, ne credatis.

Matt. 24
Luc. 17

Exorientur pseudo christi, & pseudo
propheta, & ædent signa ac prodigia,
ad decipiendum, si fieri possit, etiam
electos. Vos autem cauetes, ecce prædi
xi vobis omnia.

Matt. 24

Cæterum in illis diebus post afflictio
nem illam sol obtenebrabitur, & luna
non dabit splendorem suum, & stelle
coeli decident, & virtutes quæ in cœ
lis sunt, concutientur.

Matt. 24
Luc. 21

Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus, cum potestate multa & gloria.

Matt. 24
Luc. 21

Et tunc mittet angelos suos, & agregabit electos suos a quatuor ventis, a summo terræ usque ad summum cœli.

Matt. 24
Luc. 17

A ficu vero discite similitudinem, cum ramus eius iam tener fuerit, produxeritque folia, scitis quod prope sit æstas. Sic & vos cum hæc videritis fieri, scitote quod prope sit in foribus. Amen dico vobis, quod non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc facta fuerint. Cœlum & terra præteribunt, sed verba mea non præteribunt.

Matt. 24
Luc. 21

Cæterum de die illo ac tempore nemo nouit, ne angeli quidem qui in cœlo sunt, nec ipse filius, sed solus pater. Cauete, vigilate & orate, nescitis enim quando tempus sit.

Matt. 24

Sicut homo qui peregre agit relicta domo sua, deditque seruis substantiam suam, ac suum cuique opus, & ianitori mandauit ut vigilaret.

Matt. 25
Luc. 19

Vigilate igitur, nescitis enim quando dominus domus venturus sit, i sero, an medio noctis, an in gallicinio, an diluculo, ne si venerit repente, offendat vos dormientes. Cæterum que dico vobis, omnibus dico vigilate.

Matt. 24
Luc. 12
& 7.1.

Cap. XIII.

Sinite illam, cur illi molesti estis? bonum opus operata est erga me. Semper enim pauperes habetis vobiscum, & quodcumq; volueritis, potestis illis benefacere, me vero non semper habetis quod potuit, hæc fecit, præuenit vt videret meum corpus ad sepulturam.

Amen dico vobis, vbi cunq; prædicatum fuerit euangelium hoc in totum mundum, etiam hoc quod fecit hæc, dicetur in memoriam istius.

Ite in ciuitatem, & occurret vobis homo hydriam aquæ baiulans, sequimini illum, & quocunq; ingressus fuerit, dicite patri familias. Magister dicit,

Matt. 26
Io. 12

Matt. 26

Matt. 26
Luc. 22

Dicit, vbi est diuersorium, vbi pascha cum discipulis meis edam? Et ille vobis ostendet triclinium magnum, stratum, paratum, illic parate nobis.

Amen dico vobis, vnus ex vobis pro diciturus est me, qui edit mecum.

Vnus è puodecim, qui intingit meum in catinum, filius quidem, hominis vadit, sicut scriptum est de illo, sed vae homini illi, per quem filius hominis proditur. Bonum erat illi, si natus non fuisset homo ille.

Sumite, comedite, hoc est corpus meum. Hic est sanguis meus noui testameti,

L

Matt. 26
Luc. 22

Matt. 26
Io. 13.

Matt. 26
Luc. 22

Matt. 26

Matt. 26
Luc. 22

qui pro multis effunditur. Amen dico vobis, post hac non bibam de fructu vitis, vsq; ad diem illum, cum illud bibero nouum in regno dei.

Matt. 16.
Luc. 22
Io. 16.

Omnes offendiculum patiemini propter me in nocte hac.

Matt. 16.

Quia scriptum est. Percutiam pastorē, & dispergentur oues. Sed posteaquam resurrexero, præcedā vos i Galileam.

Matt. 16.
Luc. 22
Io. 13.

Amen dico tibi, quod hodie in nocte hac, priusquam bis gallus cecinerit, ter abnegabis me.

Matt. 16.

Sedete hic, donec digressus ora uero.

Dolore afficitur anima mea vsq; ad mortem, manete hic & vigilate.

Matt. 16.
Io. 12.

Abba pater, omnia possibilis sunt tibi: aufer poculum a me hoc. Verumtamen nō quid ego velim, sed quid tu.

Matt. 16.
Luc. 22

Simon, dormis?

Non potuistis vnā horam vigilare? Vigilate, & orate, ne veniatis in tentationem.

Matt. 16
Luc. 22

Spiritus quidem promptus, at caro infirma. Dormite post hac & requiescite, sufficit. Venit hora, ecce traditur filius hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus. Ecce qui prodit me,

Matt. 16

appropinquat.

Matt. 26.

Luc. 22

Tanquam ad latronem existis cū gladijs ac fustib⁹ ad cōprehēdendum me.

Matt. 26

Luc. 22

Io. 18.

Quotidie eram apud vos in tēplo docens, & nō comprehendistis me.

Matt. 26

Sed ista fiunt, vt impleantur scripturę.

Matt. 26

Luc. 22

Ego sum, & videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis, & venientem in nubibus cœli.

Cap. XV.

Matt. 27

Luc. 23

Io. 18.

Matt. 27

Tu dicis. Eloi, eloi, lama sabachthani.

Cap. XVI.

Ite in mundum vniuersum, & prædi-

cate euangelium omni creaturę. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur. Porro signa eos qui crediderint, hæc subsequenter. Per nomen meum demonia eicient, linguis loquentur nouis, serpentes tollent, & si quid lætale biberint, non nocebit eis. Super ægrotos manus imponent, & bene habebunt.

Mat. 13.
Mar. 6.

Amen dico vobis, Nemo propheta ac-
ceptus est in patria sua.

Sed in veritate dico vobis: multe vidue
erant in diebus Heliae in Israel: quando
clausum est coelum annis tribus & me-
sibus sex: cum facta esset fames magna
per omnem terram: & ad nullam illarum mis-
sus est Helias, nisi in Sarephtha Sido-
nis ad mulierem viduam. Et multi lepro-
si erant in Israel sub Heliseo propheta,
& nemo eorum mundatus est, nisi Na-
aman Syrus.

Mar. 1.

Obmutescite, & exi ab eo. Et alijs ciuita-
tibus oportet me euangelizare regnum
dei, nam in hoc missus sum.

Cap. V.

Duc in altum, & laxate retia vestra in
capturam.

Ne metuas, post hac homines capies.

Volo, mundus esto. Vade ostende te
ipsum sacerdoti, & offer pro emunda-
tione tui, quemadmodum precepit Mo-
ses in testimonium illis.

Homo, remittantur tibi peccata tua.
Quid cogitatis in cordibus vestris?
Vtrum est facilis dicere, remittantur
tibi peccata: an dicere: surge et ambula?
Vt autem sciatis quod filius hominis
habet potestatem in terra remittendi
peccata.

Matt. 4
Mar. 1

Matt. 8
Mar. 1.

Matt. 9
Mar. 2.

Tibi dico, surge, tolle lectulum tuū, & vade in domum tuam.

Sequere me. Non egent qui sani sunt, medico, sed qui male habent.

Non veni vocare iustos, sed peccatores ad penitentiā. Nū potestis facere ut filij thalami: dum cū illis est sponsus ieiunent? Venient autē dies: & cum ablatu fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus. Nemo immisuram noui vestimenti immittit in vestimentum vetus, alioquin & nouum rumpit, & veteri non conuenit immisura ex nouo. Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres, alioquin rumpet vinum nouum vtres, & ipsum effunditur, & vtres peribunt. Sed

Matt. 9.
Mat. 2.
10. 5.

Matt. 9
Mar. 2.

vinū mustū in vtres nouos mittere dum est, & vtraque conseruantur. Et nemo qui biberit vetus, statim vult nouum, dicit enim vetus melius est.

Cap. VI.

Ne hoc quidem legistis, quod fecit Dauid, cum esuriret ipse, & qui cum illo erant, quomodo intrauit in domū dei, & panes propositionis sumpsit, editque, ac dedit etiam his qui secum erant: quos non licet edere, nisi tantum sacerdotibus? Dominus est filius hominis, etiam sabbati.

Surge & sta in medio.

Interrogabo vos: vtrum licet sabbatis benefacere, an malefacere, animam

Matt. 9
Mar. 2.

Matt. 12
Mar. 2

Mar. 3.

Matt. 12.
Mar. 3

seruare, an perdere? Extende manum
tuam.

Beati pauperes, quia vestrum est regnum
dei. Beati qui esuritis nunc, quia
saturabimini. Beati qui fletis nunc, quia
ridebitis. Beati eritis, cum vos oderint
homines, & separauerint vos, & exi-
probrauerint, et eiecerint nomē vestrū,
tanquam malū propter filium homi-
nis. Gaudete in illo die & exultate, ecce
enim merces vestra multa est in caelis.
Secundum hæc enim faciebant prophe-
tis patres eorum.

Veruntamen vā vobis diuitibus, qui
habetis consolationem vestram. Vā
vobis qui saturati estis, quia esuriētis.

Vā vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis,
& flebitis. Vā vobis cum laudauerint
vos omnes homines. Secundū hæc
enī faciebāt pseudo prophetis patres eorū
Sed vobis dico quod auditis. Diligite ini-
micos vestros, benefacite his, qui vos
oderūt. Benedicite maledicētibus voi-
bis, & orate pro calumniantibus vos. Per-
cutiēti te in maxillā, præbe & alterā, &
ab eo qui aufert tibi palliū, etiā tunicā
noli prohibere. Omni autē exigēti abs-
te, tribue, & ab eo qui aufert quæ tua
sunt, ne reposcas.
Et pro ut vultis ut faciant vobis homi-
nes, vos quoque facite illis similiter.
Et si diligitis eos, qui vos diligunt, quæ
vobis est gratia? Nā & peccatores eos,

Mat. 5.

Mat. 7

Mat. 5

2
a quibus diliguntur, diligunt. Et si bene feceritis his: qui vobis benefaciunt, quæ vobis est gratia? Si quidem & peccatores hoc faciunt. Et si mutuū dederitis his a quibus speratis vos recepturos, quæ gratia est vobis? Nā & peccatores peccatoribus dāt mutuū: vt recipiāt paria. Quinimo diligite inimicos uestros & benefacite, & mutuū date, nihil inde sperantes: & erit merces vestra multa, & eritis filij altissimi: quia ipse benignus est erga ingratos, ac malos. Estote ergo misericordes, sicut & pater uester misericors est.

Matt. 5

Matt. 7

Date, & dabitur vobis.

Mensuram bonam & confertā & cōcussam atq; exundantem dabunt in sinum vestrum: Eadem quippe mensura qua metimini: mentientur alij vobis.

Matt. 7
Matt. 4

Nunquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foueam cadunt?

Matt. 18

Non est discipulus supra magistrum suum: perfectus autem omnis erit, sicut magister ipsius.

Matt. 10
10. 13.
15.

Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo proprio est, non animaduertis? Aut quomodo potes dicere fratri tuo, frater, sine eijciam festucam quæ in oculo tuo est, ipse in oculo tuo trabem

Matt. 7

non vides? Hypocrita, eijce primū
trabem ex oculo tuo, & perspicias, vt
eijcias festucam, quæ est in oculo fratris
tui. Non est enim arbor bona, quæ
facit fructū malum, neque arbor mala
faciens fructum bonum.

Matt. 7
12.

Vnaquæq; enim arbor ex fructu suo
agnoscitur.

Matt. 7

Neq; enim è spinis colligunt ficus, neq;
è rubo vindemiant vnam.

Mat. 12

Bonus homo ex bono thesauro cordis
sui profert bonum, & malus homo
ex malo thesauro cordis sui profert ma-
lum. Ex abundantia enim cordis lo-
quitur os eius.

Quid

Quid autem vocatis me domine: Do-
mine, & non facitis quæ dico? Quisquis
venit ad me, & audit sermones meos
& facit eos, ostendam vobis cui similis
sit. Similis est homini ædificanti do-
mum, qui fodit in altum, & posuit fun-
damentum super petram. Inundatio-
ne autem facta, illisum est flumen do-
mum illi, & non potuit eam mouere.
Fundata enim erat super petram.
Qui autem audiuit & non fecit, similis
est homini, qui ædificauit domum su-
am super terram, absq; fundamento,
in quam illisus est fluuius, & cōtinuo
cecidit, & facta est ruina domus illius
magna.

Cap. VII.

Dico vobis, ne in Israel quidem tan-

M

Matt. 7

Matt. 8

tam fidem inueni.

Noli flere. Adolefcens, tibi dico surge.

Euntes renuntiate Ioanni, quæ vidi-
stis & audistis: quod cæci vident, clau-
di ambulant, leprosi mundantur, sur-
di audiunt, mortui refurgunt, pauperi-
bus annunciatu euangelium, & be-
atus est quicunq; non fuerit offensus
per me. Quid existis in desertum vt
videretis? harundinem vento agitari?
Sed quid existis visuri? hominem
mollibus vestimentis indutum? Ecce
qui vestitu splendido vestiuntur: & in
delitijs agunt, in aulis regum sunt.
Sed quid existis ad videndum? pro-
phetam? Vtiq; dico vobis, & plusquã

Mat. 11

Mat. 11

prophetam. Hic est, de quo scriptum
est. Ecce mitto angelum meum ante
faciem tuam, qui præparabit viam
tuam ante te. Dico enim vobis. Ma-
ior inter natos mulierum propheta
Ioanne baptista nemo est. Attamen
qui minor est in regno Dei, maior est
illo. Cui ergo similes dicam homines
generationis huius, & cui similes
sunt? Similes sunt pueris sedentibus
in foro, & acclamantibus inter se,
ac dicentibus. Cantauimus vobis
tibijs, & non saltastis: cecinimus
vobis lugubria, & non plorastis. Ve-
nit enim Ioannes baptista, neque
edens panem: neq; bibens vinum,
& dicitis. Daemonium habet. Venit
filius hominis edens ac bibens: &

Mat. 11

M II

dicitis. Ecce homo edax, & viniporos,
amicus publicanorum ac peccatorum.
Et iustificata est sapientia a filiis suis
omnibus.

Simon, habeo quiddam quod tibi di-
cam. Duo debitores erant cuidam cre-
ditori, vnus debebat denarios quingē-
tos, & alter quinquaginta. Cum
autem illi non essent soluendo, condo-
nauit vtrisque, horum igitur dic vter
eum plus diliget? Recte iudicasti. Vi-
des hanc mulierem? Intraui in domum
tuam, aquam pedibus meis non
pedisti, hæc autem lachrymis rigauit
pedes meos, & capillis capitis sui
exterxit. Osculum mihi non pedisti,
hæc autem ex quo intraui non cessauit

uit deosculari pedes meos. Oleo caput
meum non unxisti, hæc autem unguē-
to unxit pedes meos, propter quod di-
co tibi. Remittantur peccata eius mul-
ta, quoniam dilexit multum. Cui autem
tibi min^o dimittis, is min^o diligit. Remit-
tuntur tibi peccata. Fides tua te salua
fecit, vade cum pace.

Cap. VIII

Exiit qui sementem faciebat, ad sei-
minandum semen suum. Et inter sei-
minandum, aliud cecidit circa viam:
& conculcatum est, & volucres cæli
comederunt illud. Et aliud cecidit
supra petram, & enatum aruit, quia
non habebat humorem. Et aliud ce-
cidit inter spinas, & simul enatae
spinæ suffocauerunt illud. Et aliud

M III

Mat. I 3
Mar. 4

cecidit in terram bonam : & enatum
fecit fructum centuplum. Qui habet
aures ad audiendum : audiat. Vobis
datum est nosse myſteria regni dei,
cæteris autem per parabolas: vt viden
tes : non videant, & audientes, non
intelligant, Est autem hæc parabola,
Semen est sermo dei: qui autem iuxta
viam: hi sunt qui audiunt, deinde ve
nit diabolus, & tollit sermonem de
corde eorum, ne credentes seruentur.
Nam qui super petram, ij sunt
qui cum audierint, cum gaudio susci
piunt sermonem, & hi radices non ha
bent, qui ad tempus credunt, & in tem
pore tentationis recedunt.
Quod autem in spinas cecidit, hi
sunt, qui audierunt, & a sollicitu

Mat. 13
Mar. 4

III M

dinibus, & diuitijs ac voluptatibus vi
tæ euntes suffocantur, nec referunt frui
ctum. Quod autem in bonam terram:
hi sunt, qui in corde honesto ac bono
audientes sermonem, retinent, & frui
ctum afferunt per patientiam.

Nemo vero cum lucernam accende
rit: operit eam vase, aut subter lectum
ponit, sed super candelabrum ponit,
vt intrantes videant lumen.

Non est enim occultum, quod non
manifestum sit futurum, nec abscon
ditum, quod non sit cognoscendum,
& in propatulum venturum.

Videte ergo quomodo audiat.

M III

Mat. 13
Mar. 4

Mar. 5
Mar. 4

Mat. 10
Mar. 4

Mar. 4

Matt. 13

& 25

Mar. 4.

Quisquis enim habet, dabitur illi, & quicumq; non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo.

Mar. 12

Mar. 3

Mater mea & fratres mei hi sunt, qui sermonē dei audiunt, & faciunt illum.

Mar. 4.

Trasiciamus in ulteriorem ripam stagni.

Matt. 8

Mar. 4.

Vbi est fides vestra?

Mar. 5.

Quod tibi nomen est? Redi in domum tuam, & narra quecumq; tibi fecerit deus. Quis est qui me tetigit?

Tetigit me aliquis. Nam ego noui

virtutem a me exisse.

Confide filia, fides tua te seruauit, uade cum pace.

Noli timere, crede tantum, et salua erit.

Nolite flere, non est mortua puella, sed dormit.

Puella surge.

Cap. IX.

Ne quid tuleritis in uiam: neq; uirgā neq; peram, neq; panem, neq; pecuniā: neq; binas tunicas habeatis.

Et in quamcumq; domum intraueritis, illic manete atq; illinc exeatis.

Et quicumq; non receperint uos, exeuntes de ciuitate illa, etiam puluē

Matt. 9

Mar. 5.

Mar. 5.

Matt. 9.

Mar. 5.

Mar. 5.

Matt. 10

Matt. 10

Mar. 6

Matt. 10 rem è pedibus vestris excutite, in testi
Mar. 6. monium aduersus illos.

Matt. 14 Vos date illis quod edant.
Mar. 6.

10. 6.

Facite illos discumbere: in singulo
10. 6. quoq; discubitu quinquagenos.

Matt. 16 Quem me dicunt esse turbæ? Vos autem
Mar. 8. quem me esse dicitis?

Oportet filium hominis multa pati:
& reprobari a senioribus & principibus
Matt. 17 sacerdotum & scribis, & occidi, &
Mar. 9. tertia die resurgere.

Matt. 10 Siquis vult post me venire, abneget
16. semetipsum, & tollat crucem suam
Mar. 8.

quotidie & sequatur me.

Qui enim voluerit animam suam saluam
facere, perdet illam. Qui vero per
diderit animam suam propter me, is saluam
facit illam.

Quid enim proficit homo, si lucretur
vniuersum mundum, se autem ipsum
perdat, aut iacturam sui ipsius faciat?

Nam quem mei meorumq; sermonum
puduerit, huius & filium hominis pu
debit cum venerit in maiestate sua, &
patris, sanctorumq; angelorum.

Dico autem vobis vere, sunt quidam
hic stantes, qui non gustabunt mori

Matt. 10.
16.
Mar. 8.
10. 12.

Matt. 16
Mar. 8.

Matt. 10
Mar. 8.

Matt. 16
Mar. 9.

tem, donec videant regnum dei.

Matt. 17.

Mar. 9.

O natio infidelis & peruersa, usque
quo ero apud vos, ac patiar vos? Ad-
duc huc filium tuum. Ponite vos in
auribus vestris sermones istos. Filius
hominis, futurum est vt tradatur in
manus hominum.

Matt. 18

Mar. 9

Quicumq; receperit puerum hunc no-
mine meo, me recipit.

Mar. 9

Et quicumq; me receperit, recipit eum
qui me misit.

Matt. 18

Mar. 9.

Nam qui minor est inter omnes vos
hic erit magnus.

Nolite prohibere. Qui enim non est Mar. 9.
aduersum nos, pro nobis est.

Nescitis cuius spiritus estis vos. Filius
enim hominis non venit ad perden-
dū animas hominū, sed ad seruandū.

Vulpes cauernas habent, & volucres
coeli nidos, filius autem hominis non
habet vbi caput suum reclinet. Sequi
re me. Sine vt mortui sepeliant mortu-
os suos, & tu vero vade & annuntia re-
gnum dei. Matt. 8.

Nemo qui manu sua admota aratro re-
spexerit a tergo, aptus est regno dei.

Cap. X.

Matt. 9

Messis quidem multa, sed operarii pauci. Rogate ergo dominum messis, ut extrudat operarios in messem suam.

Matt. 10

Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calciamenta, et nemi- nem per viam salutaueritis.

Matt. 10

In quacumque domum intraueritis, primum dicite. Pax huic domui, et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra, sin minus ad vos reuertetur.

In eadem autem domo manete, edentes & bibentes quae dantur ab illis.

Dignus est enim operarius mercede sua. Matt. 10

Nolite transire de domo in domum. Et quacumque ciuitatem intraueritis, et susceperint vos: edite quae apponunt vobis.

Et sanate infirmos, qui in illa sunt, et dicite illis. Appropinquauit in vos regnum dei. Matt. 10

In quamcumque autem ciuitatem intraueritis, et non susceperint vos: exeuntes in plateas eius, dicite. Etiam puluerem, qui adhaesit nobis de ciuitate vestra, extergimus in vos, et tamen hoc scitote, quod appropinquauit in vos regnum dei. Matt. 10
Mar. 6.

Matt. 10
Mar. 6.

Dico vobis, quod Sodomis in illo die remissius erit, quam illi ciuitati.

Matt. 11.

Vae tibi Chorozaïn, vae tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone factae fuissent virtutes, quae factae sunt in vobis, olim in cilicio & cinere sedentes, scelerum suorum egissent poenitentiam, verumtamen Tyro & Sidoni remissius erit in iudicio, quam vobis. Et tu Capernaum, quae vsq; ad caelum elata es, vsque ad infernum deprimeris.

Mat. 10
Io. 13

Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.

Videbã

Videbam fatanã sicut fulgur de caelo cadentem. Ecce do vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Verumtamen in hoc nolite gaudere, quod spiritus vobis subiiciuntur: sed gaudete, quod nomina vestra scripta sunt in caelis.

Matt. 11

Confiteor tibi pater, domine caeli & terrae, quod abscondisti haec a sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis, etiam pater quoniam sic com placitum est coram te.

Matt. 11
Io. 16.

Omnia mihi tradita sunt a patre meo.

Matt. 11

Et nemo scit quis sit filius, nisi pater,

N

Matt. 11. & quis sit pater, nisi filius, & cui voluerit filius aperire.

Matt. 13. Beati oculi qui vident, quæ vos videtis. dico enim vobis, quod multi prophetae & reges voluerunt videre, quæ vos videtis, & non viderunt, & audire, quæ auditis, & non audierunt.

In lege quid scriptum est? quomodo legis? Recte respondisti, hoc fac & viues. Homo quidam descendebat ab Hierosolymis in Hierico, & incidit in latrones, qui etiam dispolliauerunt eum vestibus, ac vulneribus inflicis, abierunt semimortuo relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderat eadem via.

visoq; illo præterijt. Similiter & leuita, cum iret iuxta locum, cum accessisset ac vidisset eum, præterijt. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit ad eum. & viso eo misericordia motus est, & accedens ob ligauit vulnera eius, infundens oleum ac vinum, & imponens illum in suum iumentum, duxit in diuersorium, & curam eius egit. Et postero die egrediens, de promptos duos denarios dedit hospiti: & ait ei. Curam illius habe, & quodcunq; præterea insuleris, ego cum rediero, reddam tibi. Quis ergo horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? Vade & tu fac similiter. Martha, Martha sollicita es, & tu

mutuaris circa multa. At qui vnum est necessarium. Maria bonam partem delegit, quæ non auferetur ab ea.

Cap. XI.

Cum oratis, dicite. Pater noster, qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum, adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua quemadmodum in caelo, sic etiam in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie, & remitte nobis peccata nostra, siquidem & nos remittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tētationē, sed libera nos a malo.

Matt. 6

Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte, & dicet illi. Amice, da mihi mutuo tres palli-

nes, quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod apponam illi. Et ille intus respondens, dicat. Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est: & pueri mei mecum sunt in cubili, non possum surgere & dare tibi. Dico vobis, etiam si non daturus sit illi surgens, eo quod amicus eius sit. Propter improbitatem tamen eius surget, ac dabit illi quotquot habet opus. Et ego dico vobis.

Petite, & dabitur vobis.

Quærite, & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit: accipit, & qui quærit inuenit, & pulsanti aperietur. Quis-

N III

Matt. 7

21.

Mar. I I

10. 14. 15

& 16.

Matt. 7

autem ex vobis pater, a quo si filius petierit panem, num lapidem dabit illi? Aut si piscem, num pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ouum, num porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona dare filiis vestris, quanto magis pater vester coelestis dabit spiritum sanctum poscentibus se.

Matt. 7

Matt. 12
Mar. 3

Omne regnum aduersus seipsum diuisum desolatur, & domus super domum cadit. Quod si satanas quoque aduersus seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius?

Matt. 12

Quia dicitis, per Beelzebul eicere me daemonia. Quod si ego Beelzebul

zebul praesidio eiicio daemonia, si filij vestri cuius praesidio eiiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si digito dei eiicio daemonia, profecto peruenit ad vos regnum dei.

Matt. 12

Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quae possidet. Vbi vero fortior eo superueniens vincit eum, vniuersa arma eius aufert, in quibus confidebat, & spolia eius distribuit.

Matt. 12
Mar. 3

Qui non est mecum, contra me est, & qui non colligit mecum, dispergit. Cum immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca amentia, quaerens requiem, & non inueniens

Matt 12

dicat. Reuertar in domum meam, unii
de exiui, & cum uenerit, inuenit eam
scopis mundatam atq; ornatam, tunc
vadit & assumit septem alios spiri
tus secum nocentiores ipso: & ingres
si habitant ibi, & fiunt extrema homi
nis illius peiera primis.

Matt. 12.

Quinimo, beati qui audiunt sermo
nem dei, & custodiunt illum.

Natio hac mala est, signum querit,
& signum non dabitur ei, nisi signum
Iona prophetæ. Nam sicut fuit Iona
signum Niniuitis, ita erit & fil
lius hominis nationi isti. Regina
Austri surget in iudicio cum uiris na
tionis huius: & condemnabit illi

Matt. 12.

los, quia uenit a finibus terræ, ut audi
ret sapientiam Solomonis, & ecce plus
quam Solomon hoc in loco. Viri Ni
niuitæ surgent in iudicio cum natio
ne hac: & condemnabunt illam: quia
ad poenitentiam adducti sunt prædica
tiõe Ione: & ecce plusquã Iona hoc in
loco.

Matt. 12.

Nemo lucernam accendit: & in absco
dito ponit, neq; subter modium: sed
super candelabrum: ut qui ingrediun
tur lumen videant.

Matt. 5.
Mar. 4.

Lucerna corporis est oculus. Cum
igitur oculus tuus fuerit simplex, totu
tum quoq; corpus tuum lucidum
erit. Quod si malus fuerit, etiam

Matt. 6

corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo, ne lumen quod in te est, tenebræ sint. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrosam, sic erit lucidum totum, ut cum lucerna fulgore illuminat te.

Matt. 6

Nunc vos pharisæi exteriora poculi, catiniq; mundatis, & quod intus est vestri, plenum est rapina & malicia, stulti, nonne qui fecit quod foris est, etiam id quod intus est, fecit?

Matt. 23

Verumtamen quod superest, date elemosinam, & ecce omnia munda sunt vobis.

Sed vae vobis pharisæis, quia decimatis mentam & rutam, & quod visculus, & prateritis iudicium & charitatem dei. Ino hæc oportuit facere, & illa non omittere.

Matt. 23

Vae vobis pharisæis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro.

Matt. 23
Mar. 12

Vae vobis scribæ & pharisæi hypocritæ, quia estis ut monumenta quæ non apparent, & homines ambulantes super ea nesciunt. Et vobis legis peritis vae, quia oneratis homines oneribus, quæ portare non possunt, & ipsi vno digito vestro non attingitis sarcinas. Vae vobis, quia ædifi-

Matt. 23

catis monumenta prophetarum, patres autem vestri occiderunt illos, profecto testamini, quod comprobatis facta patrum vestrorum, quoniam illi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum sepulchra. Propterea & sapientia dei dixit. Mittam ad illos prophetas, & apostolos, & ex illis occident & persequentur, ut requiratur sanguis omnium prophetarum, qui effunditur a constitutione mundi, a natione ista, a sanguine. Abel usque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare & eodem profecto dico vobis, requiretur ab hac natione. Væ vobis legisperitis: quia tulistis clauem scientiæ, ipsi non introistis, & eos qui introibant

Matt. 23

vetuistis.

Cap. XII.

Primum caute vobis ipsis a fermento pharisæorum, quod est hypocrisis.

Matt. 23
Mar. 8

Nihil enim opertum est, quod non reuelabitur, neque absconditum, quod non scietur.

Matt. 10
Mar. 4

Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine audientur, & quod in aurem locuti estis in conclauibus, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis. Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent quod amplius faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis. Timeate eum, qui postquam

Matt. 10

Occiderit, habet potestatem conijcien-
di in gehennam; certe dico vobis hunc
timete. Nonne quinq; passeruli vene-
unt minutis affibus duobus? & vnus
ex illis non est in obliuione coram
deo, quin & pili capitis vestri omnes
numerati sunt. Nolite ergo timere,
multis passeribus pluris estis.

Mat 10

Matt. 10
Mar. 8.

Dico autem vobis, omnis quicunq;
cōfessus fuerit me coram hominibus,
& filius hominis confitebitur illum
coram angelis dei. Qui autem negaue-
rit me coram hominibus, negabitur
coram angelis dei.

Matt. 11.
Mar. 3.

Et quisquis loquitur dictum in filium
hominis, remittetur illi, ei vero qui

in spiritum sanctum conuicium dix-
erit, non remittetur.

Matt. 11.
Mar. 3.

Cum autem adduxerint vos ad syna-
gogas & ad magistratus ac potestates,
nolite solliciti esse, qualiter, aut quid
respondeatis, aut quid dicatis, spiritus
enim sanctus docebit vos in eadem
hora, quid oporteat vos dicere.

Matt. 10
Mar. 11.

Homo, quis me constituit iudicem,
aut diuisorem super vos? Videte &
cauete ab auaricia, quia non in ab-
undantia cuiusquam vita eius est
ex his quæ possidet. Hominis
cuiusdam diuitis vberes fructus
ager attulit, & cogitabat intrase,

dicens. Quid faciam quod non habet
am quo congregem fructus meos? Et
dixit. Hoc faciam. Destruam horrea
mea, & maiora extruam, & illuc con-
gregabo omnia quæ nata sunt mihi
bona mea, & dicam animæ meæ. An-
ima, habes multa bona reposita in ar-
nos multos, requiesce, comede, bibe
gaude. Dixit autem illi deus. Stultus
hac nocte animam tuam repetunt abs-
te. Quæ vero parasti, cui cedent? Sic
qui recondit sibi, nec est erga deum
diues.

Matt. 6
Ideo dico vobis, nolite solliciti esse
animæ vestræ quid edatis, neq; corpo-
ri quid induamini. Anima plus est
quam esca, & corpus plus est quam
indui

indumentum. Considerate coruos:
quia non seminant, neq; metunt, &
quibus non est penurarium, neq; hor-
reum, & deus pascit illos. Quanto
magis vos præstatis volucris? Quis
autem vestrum sollicitudine sua potest
adijcere ad staturam suam cubitum
vnum? Si ergo ne id quidem quod
minimum est potestis, quid de cæte-
ris solliciti estis? Considerate lilia
quomodo crescunt, non laborant,
neq; nent. Dico autem vobis, nec So-
lomon in omni gloria sua vestiebatur
sicut vnum ex istis. Si autem gramen
quod hodie est in agro, & cras in
clibanum mittitur, deus sic vestit,
quanto magis vos vestiet, o parum
fidentes? Et vos nolite querere quid

Matt. 6

O

Matt. 6

esuri sitis, aut quid bibicuri, & nolite
in sublime tolli. Hæc enim omnia gen-
tes mundi quærunt, pater autem ve-
ster scit quod istis indigeatis. Quin po-
tius quærite regnum dei, & hæc omnia
adijciuntur vobis.

Noli timere pusille grex, quia com-
placitum est patri vestro dare vobis re-
gnum. Vendite quæ possidetis, & date
elemosynam.

Matt. 6

Parate vobis sacculos qui non vetera
sunt, thesaurum non deficientem in
coelis, quo fur non accedit, neq; tui-
nea corrumpit. Vbi enim thesaurus
vester est, ibi & cor vestrum erit.

Sint lumbi vestri præcinti, & lucernæ
accensæ, & vos similes hominibus ex-
pectantibus dominum suum quando
reuertatur a nuptijs, vt cum venerit ac-
pulsauerit, confestim aperiant ei. Beati
serui illi, quos cum venerit dominus,
inuenerit vigilantes, amen dico vobis
quod præcinget se, & faciet illos discū-
bere, & transiens ministrabit illis. Et si
venerit in secunda vigilia, & si in ter-
tia vigilia venerit, atq; ita inuenerit,
beati sunt serui illi.

Hoc autem scitote, quod si scisset pater
familias qua hora fur venturus fuisset
vigilasset utiq; nec passus fuisset peri-
fodi domum suam.

Matt. 24

Mat. 24
Mar. 13

Mat. 24

203 L V C A S
Et vos igitur estote parati, quia qua
hora nō putatis filius hominis veniet
Quisnam est fidelis dispensator ac pru
dens, quem constituet dominus super
famulitium suum, vt det illis in tem
pore demensum cibum. Beatus ille
seruus, quem cum venerit dominus,
inuenerit ita facientem, vere dico voi
bis, quod omnibus quæ possidet: præ
ficiet illum. Quod si dixerit seruus ille
in corde suo, differt dominus meus re
ditum, cœperitq; percutere seruos &
ancillas, & edere bibereq; & inebriari,
veniet dominus serui illius in die quo
non sperat, & hora qua nescit, & dissec
abit eū partemq; eius cū infidis ponet.

L V C A S 107

Ille autem seruus qui cognouit volun
tatem domini sui: & non se prepara
uit: nec fecit secundum voluntatem
eius: plagis vapulabit multis, qui autē
non cognouit, & fecit digna plagis: va
pulabit paucis. Porro cuiusq; mul
tum datum est, multum quæretur ab
eo, & cui commendauerunt multum:
plus petent ab eo. Ignem veni missu
rus in terram, & quid volo, si iam
accensus est: sed baptismo habeo bap
tizari: & quomodo coartor donec
perficiatur?

Putatis quod pacem venerim missu
rus in terram? Non dico vobis: imo
separationem. Erunt enim ex hoc
quinque in domo vna diuisi: tres ad

Mat. 10

O III

versus duos, & duo contra tres, diu-
detur pater aduersus filium, & filius
aduersus patrem, mater aduersus fili-
am, & filia aduersus matrem, socrus ad-
uersus nurum suam, & nurus aduer-
sus socrum suam.

Mat. 10

Cum videritis nubem orientem ab
occasu, statim dicitis, imber venit; &
ita fit, & cum austrum flantem, dicitis
quod aestus erit, & fit. Hypocritæ, faci-
lem cœli & terræ nostis probare, hoc
autem tempus qui fit vt non probe-
tis? Cur autem & ex vobisipsis non
iudicatis quod iustum est?

Mat. 5

Cum enim vadis cum aduersario
tuo ad magistratum, in via da ope-

ram vt libereris ab illo: ne forte pertra-
hat te ad iudicem, & iudex tradat te
exactori, & exactor conijciat te in cari-
cerem. Dico tibi: non exhibis inde, do-
nec vltimum etiã minutũ reddas.

Mat. 5

Cap. XIII.

Putatis quod hi Galilæi præ cunctis
Galilæis peccatores fuerint, quia talia
passi sunt? Non dico vobis, imo
nisi resipueritis, omnes similiter pe-
ribitis. Aut illi decem & octo, supra
quos cecidit turris in Siloe, & occi-
dit eos, putatis quod debitores fue-
rint vltra cunctos homines habitan-
tes Hierosolymis? Non dico vobis,
imo nisi resipueritis, omnes simili-
ter peribitis. Arborem fici habebat
quidam plantatam in vinea sua, &

O IIII

venit quærens fructum in illa, & non inuenit: dixit autem ad cultorem vineæ. Ecce anni tres sunt, ex quo venio querens fructum in ficu hac: & non inuenio: succide illam: ad quid vel terram occupat? At ille respondens: dixit illi. Domine: sine illam & hoc anno, donec fodero circum illam: & misero stercus, & si quidem fecerit fructum: sin minus in posterum succides eam.

Mulier, liberata es ab infirmitate tua.

Hypocrita: vnusquisq; vestrum sabbato nonne soluit bouem suum: aut asinum a presepi, & ducit aquatum?

Mat. 12

Hanc autem filiam Abrahe, quam ali

ligauit satanas, ecce decem & octo annis, non oportuit solui a vinculo isto die sabbati?

Cui simile est regnum dei? & cui simile faciam illud? Simile est grano synapis: quod acceptum homo: misit in hortum suum: & creuit & euasit in arborem magnam: & volucres coeli nidulabantur in ramis eius.

Mar. 13
Mar. 4.

Cui simile faciam regnum dei? Simile est fermento: quod acceptum mulier: abscondit in farine sata tria: donec fermentaretur totum.

Mar. 13

Contendite intrare per angustam portam: quia multi dico vobis: qua

Matt. 7.

rent intrare, & non poterunt.

Mat. 7 Cum autem surrexerit paterfamilias, & clauerit ostium, & cœperitis foris stare, & pulsare ostium: dicentes. Domine, domine, aperi nobis. Et respondens, dicet vobis. Nescio vos vnde sitis. Tunc incipietis dicere. Edimus coram te & bibimus, & in plateis nostris docuisti. Et dicet. Dico vobis, nescio vos vnde sitis. Discedite a me omnes, qui, patrat iniquitatem. Ibi erit fletus & stridor dentium.

Mat. 8. Cum videritis Abraham & Isaac & Iacob, & omnes prophetas in regno dei, vos autem expelli foras. Et venient ab oriente & occidente, &

aquilone & austro, & accumbent in regno dei.

Et ecce sunt postremi, qui erunt primi, **Mat. 19**
mi, & sunt primi, qui erunt postremi. **10.**
Mar. 10

Ite & dicite vulpi illi. Ecce eicio dæmonia, & sanitates perficio hodie & cras & tertia die consumor. Verumtamen oportet me hodie & cras & perendie ambulare, quia fieri non potest, ut propheta pereat alibi quam Hierosolymis.

Hierusalem: Hierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos, qui mittuntur ad te: quoties volui congregaré filios tuos, quemadmodum **Mat. 23**

avis nidum suum sub pennas, & non
lulistis. Ecce relinquitur vobis domus
vestra deserta. Dico autem vobis: quod
non videbitis me. donec venerit tem-
pus cum dixeris. Benedictus qui venit
in nomine domini.

Mat. 23

Cap. XIII.

Mat. 12 Num licet sabbato sanare?

Mar. 3

Cuius vestrum asinus aut bos in par-
teum cadet, & non continuo extrahet
illum die sabbati

Mat. 12

Cum inuitatus fueris ab aliquo ad
nuptias, ne accumbas in primo loc-
co, ne forte honoratior te sit inuitatus
ab illo, & veniens is, qui te & illum
vocaui, dicat tibi. Da huic locum

& tunc incipias cum rubore extremū
locum tenere. Quin potius cum voca-
tus fueris, vade accumbe in nouissimo
loco, vt cum venerit q te inuitauit di-
cat tibi. Amice, ascēde superius, tūc erit
tibi gloria corā simul discumbētibus.

Quia omnis qui se extollit, deicietur;
& qui se deicit, extolletur.

Mat. 23

Cum facis prandium aut cœnam: no-
li vocare amicos tuos, neq; fratres tuos
neq; vicinos diuites, nequando & ipsi
te vicissim inuitent, ac rependatur tibi
beneficium. Imo cum facis conui-
uium, voca pauperes, debiles, claudos
caecos; & beatus eris, quia non pos-
sunt rependere tibi. Rependerur

enim tibi in resurrectione iustorum.
Homo quidam apparauerat coenam
magnam, & vocauit multos, misitq;
seruum suum hora coenae, vt diceret
inuitatis. Venite, quia iam parata
sunt omnia. Et coeperunt simul omni-
nes excusare. Primus dixit ei. Villam
emi: & necesse mihi est exire & videre
illam, rogo te, habe me excusatum.
Et alter dixit, Iuga bouum emi quinq;
& eo ad probandum illa, rogo te, ha-
be me excusatum. Et alius dixit.
Vxorem duxi, & ideo non possum ve-
nire. Ac reuersus seruus, renuntiavit
haec domino suo. Tunc iratus pater
familias: dixit seruo suo. Exi cito
in plateas & vicos ciuitatis, & pau-

Mat. 22

peres ac debiles, claudosq; & cecos
introduc huc. Et ait seruus. Domine,
factum est vt imperasti, & adhuc locu-
sus est. Et ait dominus seruo. Exi in
vias & sepes, & compelle intrare, vt
impleatur domus mea. Dico enim vo-
bis, quod nemo virorum illorum qui
vocati sunt, gustabit coenam meam.

Mat. 22

Si quis venit ad me, nec odit patrem
suum ac matrem, & vxorem, & filios,
& fratres, & sorores, prater ea autem &
animam suam, non potest meus esse
discipulus.

Mat. 10

Et quisquis non baiulat crucem suam,
& venit post me, non potest meus esse
discipulus.

Mat. 10

16.

Mar. 8.

Quis enim est ex vobis, qui velit turrim ædificare, quin prius sedens computet sumptus, an habeat quibus opus est ad perficiendum: ne postquam posuerit fundamentum, nec potuerit perficere, omnes qui viderint, incipiant illudere ei, dicentes. Hic homo cepit ædificare, nec potuit consummare. Aut quis rex proficiscens ut committat prælium aduersus alterum regem, nonne sedens prius cogitat, an possit cum decem milibus occurrere ei, qui cum viginti milibus venit contra se? alioquin adhuc illo longe agente, legatione missa, petit ea quæ pacis sunt.

Mat. 10

Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat

nuntiat omnibus quæ possidet: non potest meus esse discipulus. Mat. 10

Bonus est sal, si vero sal infatuatus fuerit, per quod condietur? Neque in terrâ: neque in sterquilinum utilis est: foras proijciunt illum. Qui habet aures ad audiendum, audiat. Matt 5
Mar. 9.

Cap. XV.

Quis ex vobis est homo qui habet centum oves, & si perdiderit unam ex illis, nonne reliquit nonagintanovem in deserto: & vadit ad illam, quæ perierat, donec inueniat eam? Et cum inuenerit eam, imponit in humeros suos gaudens, veniensque domum, conuocat amicos & vicinos, dicens illis. Gaudete mecum, quia

Mat. 18

P

Inueni ouem meam, quæ perierat. Di-
co vobis, quod ita gaudium erit in
cælo super vno peccatore resipiscente
magis quam super nonagintanouem
iustis, qui non indigent poenitentia.

Mat. 18

Aut quæ mulier habens drachmas de-
cem: si perdiderit drachmam vnã,
non accendit lucernam, & vertit do-
mum, quaritq; diligenter, donec inue-
niat? Et cum inuenerit: cõuocat ami-
cas ac vicinas: dicens. Gaudete mecũ:
quia inueni drachmã: quã perdiderã.

Mat. 18

Ita dico vobis: gaudium erit coram
angelis dei super vno peccatore resip-
iscente.

Homõ quidam habuit duos filios, &
dixit adolescentior illorum patri. Pa-
ter, da mihi portionem substantiæ,
quæ ad me redit. Et diuisit illis sub-
stantiam. Ac post dies non multos:
cum omnia contraxisset adolescentior
filius, peregre profectus est in regionẽ
longinquam, & ibi dissipauit substan-
tiam suam viuendo luxuriose. Et
postquam omnia consumpsisset: facta
est fames valida in regione illa. Et
ipse coepit egere: & abiit, & adhæsit
vni ciuium regionis illius, atq; is mi-
sit illum in villam suam: vt pasceret
porcos, & cupiebat implere ventrem
suum de siliquis, quibus porci vesce-
bantur, neq; quisquam illi dabat.
In se autem reuersus, dixit. Quam

multi mercenarij patris mei abundanti
panibus: ego vero fame pereo. Surrexi
ergo, & ibo ad patrem meum, & dicam
ei. Pater, peccavi in caelum & coram
te: iam non sum dignus vocari
filius tuus: fac me sicut unum de mer-
cenarijs tuis. Et surgens: venit ad pa-
trem suum. Cum autem adhuc lon-
ge abesset: vidit illum pater ipse,
& misericordia motus est, & accurrens,
ruit in collum eius: & osculatus est eum.
Dixitque ei filius. Pater, peccavi in caelum
& coram te, neque post hac sum di-
gnus vocari filius tuus. Dixit autem
pater ad seruos suos, proferte stolam
primam: & induite illum, & date
anulum in manu eius, & calciamenta
in pedes: & adducite vitulum illi

lum saginatum, atque mactate, sumite
panesque, & epulis letemur, quia hic filius
meus mortuus erat, & reuixit, perierat,
& inuentus est. Et coeperunt laeti-
tari. Erat autem filius eius senior in
agro, & cum veniret, & appropinqua-
set domui, audiuit concentum &
choros, & vocauit unum de seruis
suis, & interrogauit quid essent illa.
At is dixit illi. Frater tuus venit,
& occidit pater tuus vitulum illum
saginatum, quod incolumen illum re-
ceperit, indignatus est autem, nec voluit
introire. Pater ergo illius egressus
rogabat illum. At ille respondens,
dixit patri. Ecce tot annis serui-
ui tibi, nec unquam praecipitum tuum
transgressus sum, nec unquam

dedisti mihi hœdum, vt cum amicis meis lætarer, sed postquam filius tuus hic, qui deuorauit substantiam tuam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum illum saginatum. At ille dixit ei. Fili, tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt. Latari autem & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit, perieratq; & inuentus est.

Cap. XVI.

Homo quidam erat diues, qui habebat dispensatorem, & hic delatus est apud illum, vt qui dissiparet bona ipsius. Et vocauit illum, & ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem dispensationis tuæ, non enim poteris posthac dispensare

Ait autem dispensator intra se. Quid faciam, quia dominus meus auferet a me dispensationem? Fodere non valeo, mendicare erubescō, scio quid faciam, vt cum amotus fuero a dispensatione, recipiant me in domos suas. Conuocatis itaq; singulis debitoribus domini sui: dicebat primo. Quantum debes domino meo? At ille dixit. Centum batos olei. Dixitq; illi, accipe cautionem tuam, & sede cito, & scribe quinquaginta. Deinde alteri dixit. Tu vero quantum debes? Qui ait. Centum coros tritici. Ait illi. Accipe cautionem tuam, & scribe octoginta. Et laudauit dominus dispensatorem iniquum: quod prudenter fecisset. Qui filij huius se

culi prudentiores sunt filijs lucis in natione sua. Et ego vobis dico. Facite vobis amicos ex mammona iniusto, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula. Qui fidelis est in minimo, & in multo fidelis est, & qui in minimo iniquus est, is & in multo iniquus est. Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis, quod vestrum est, quis dabit vobis?

Mat. 6. Nemo seruus potest duobus dominis seruire, aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget, aut vni adhærebit, & alterum contemnet. Non potestis deo seruire & mammonæ.

Vos estis qui iustificatis vos ipsos co-

ram hominibus, deus autem nouit corda vestra. Quia quod hominibus excellentum est, abominandum est coram deo.

Lex & prophetæ usque ad Ioannem, ab eo tempore regnum dei annuntiatur, & qui uis in illum vim facit.

Mat. 11

Facilius est autem cælum & terram præterire, quam legis vnum apicem cadere.

Mat. 5

Quisquis dimittit uxorem suam & alteram ducit, adulterium committit, & qui dimissam a viro ducit, adulterium committit.

Mat. 5

19.

Mar. 10

Homo quidam erat diues, qui induit

ebatur purpura & bysso, & epulabatur
quotidie splendide. Erat autem
quidam mendicus nomine Lazarus,
qui iacebat ad ianuam eius hulcero
sus, cupiens saturari de micis, quæ can-
debant de mensa diuitis. Sed & can-
nes veniebant, ac lingeabant hulce-
ra eius. Accidit autem ut moreretur
mendicus, & deportaretur ab ange-
lis in sinum Abraham. Mortuus est autem
& diues, ac sepultus est, atq; in
tartaro sublatis oculis suis, cum es-
set in tormentis, vidit Abraham
eminus & Lazarum in sinu eius, &
ipse clamans, dixit. Pater Abraham,
miserere mei, & mitte Lazarum, ut
intingat extremum digiti sui in aquã,
ac refrigeret linguam meam, quia cru-

cior in flamma hac. Dixit autem
Abraham. Fili, recordare quod reci-
ceperis bona tua in vita tua, & La-
zarus similiter mala, nunc autem
hic solatio fruitur, tu vero cruciaris.
Et super hæc omnia inter nos & vos
hiatus ingens firmatus est: ut ij qui
volunt hinc trãsire ad vos, non pos-
sunt, neq; inde huc transcendere.
Ait autem. Rogo ergo te pater, ut
mittas eum in domo patris mei:
habeo enim quinque fratres, ut testi-
ficetur illis: ne & ipsi veniant in
hunc locum cruciatus. Ait illi Abra-
ham. Habent Moysen ac prophetas,
audiant illos. At ille dixit. Non pa-
ter Abraham, sed si quis ex mor-
tuis ierit ad eos, risipiscent. Ait au-

tem illi. Si Mosen & prophetas non audiunt, neq; si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Cap. XVII.

Mat. 18

Fieri non potest, quin veniant offendicula. Væ tamen illi p̄ quē veniunt

Mat. 18

Mar. 9.

Expedit illi, si mola asinaria ponatur circa collum eius: & proiectus fuerit in mare, potiusquam vt offendiculo sit vni de pusillis istis.

Mat. 18

Cauete vobis. Si peccauerit in te frater tuus, increpa illum, & si poenituerit: remitte illi. Et si septies in die peccauerit in te, & septies in die conuersus fuerit ad te, dicens, Pœ

nitet me, remittes illi.

Si habueritis fidem, sicut habet granum sinapis, dixissetis hic arbori sic camino, Eradicare & transplantare in mare: & obedisset vobis.

Mat. 17

21.

Mar. 11

Quis autem vestrum habens seruum arantem, aut pascentem, qui regresso ab agro dicat: statim transi & accumibe. Ac non potius dicit illi, para quod cenem, & præcinge te, ac ministra mihi donec edero & bibero: & post hæc, edito & bibito tu? Num gratiam habet seruo illi, quia fecit quæ ei imperata fuerant? Non puto. Sic & vos, cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite. Serui inutiles su

mus, quod debuimus facere, fecimus. Ite, ostendite vos sacerdotibus. Nonne decem mandati sunt? Nouem autem illi vbi? Surge, vade, fides tua te seruauit. Non veniet regnum dei cura obseruatione, neq; dicent: ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum dei intra vos est. Venient dies, quando desiderabitis videre vnum diem filij hominis, nec videbitis.

Mat. 24 Et dicent vobis. Ecce hic, ecce illic. Non
Mar. 13 lite ire, neq; sectemini.

Mat. 24 Nam sicut fulgur coruscans è regione
quæ sub coelo est, in alteram quæ sub
coelo est fulget, ita erit filius hominis
in die suo.

Sed prius oportet illum multa pati: & reprobari a natione hac.

Et sicut accidit in diebus Noe: ita erit & in diebus filij hominis. Edebant: bibe-
bant, vxores ducebant: & dabatur nuptium
ad eum vsq; diem: quo intrauit Noe
in arcam: & venit diluuium: & perdi-
dit omnes.

Consimiliter etiam sicut accidit in
diebus Lot. Edebant: bibebant: emen-
bant: vendebant, plantabant: edificaban-
bant: ceterum quo die exiit Lot è Soma-
domis: pluit igni & sulphure de coelo:
& omnes perdidit. Secundum hæc erit
dies: quo filius hominis reuelatur.

Mat. 24

Mat. 24

Mar. 13

In illo die qui fuerit in tecto: & vasa
eius in domo, ne descendat ad tollere
illum illa, & qui in agro similiter non
redeat ad relicta.

Memores autem estote vxoris Lot.

Mat. 10

16.

Mar. 8.

10. 12.

Quicumq; quaesierit animam suam se-
uare: perdet illam, & quicumq; perdit
illam, vitam illi parabit.

Dico vobis: in illa nocte erunt duo in
lecto vno: vnus assumetur, alter relin-
quetur. Duæ erunt molentes simul
vna assumetur: & altera relinquetur.
Vbicunq; fuerit corpus, illuc congrega-
buntur & aquilæ.

Iudex

Cap. XVIII.

Iudex quidam erat in quadam ciui-
tate, qui deum non timebat, nec ho-
minem reuerebatur. Vidua autem
quædam erat in ciuitate illa: & ven-
iebat ad eum: dicens, Vindica me
de aduersario meo. Et nolebat alii-
quandiu. Post hæc autem dixit in-
tra se. Quamquam deum non timeo:
nec hominem reuereor, tamen quia
molesta est mihi hæc vidua, vindica-
bo illam: ne tandem veniens sugillet
me. Audite quid iudex iniquus
dicat. Deus autem non faciet vindi-
ctam electorum suorum clamantium
ad se pie ac nocte, etiam cum patiens
fuerit super illis: Dico vobis, quod
faciet vindictam illorum cito. Verū-

Q

tamen filius hominis cum venerit: an
 reperturus est fidem in terra: Duo ho
 mines ascendebant in templum, vt
 præcarentur, vnus pharisæus & alter
 publicanus: Pharisæus stans, hæc apud
 se orabat. Deus, gratias ago tibi: quod
 non sim sicut ceteri homines, raptori
 res, iniusti, adulteri, velut etiam hic pu
 blicanus, ieiuno bis in sabbato, decim
 mas do omnium quæ possideo. Et
 publicanus procul stans, nec oculos
 volebat ad cælum attollere, sed per
 cutiebat pectus suum, dicens. Deus
 propitius esto mihi peccatori. Dico
 vobis, Descendit hic iustificatus in
 domum suam, magis quam ille.

Quia omnis qui se extollit, humiliabi
 tur, & qui se humiliat: extolletur. Mat. 23

Sinite pueros venire ad me: & nolite
 vetare eos, taliū enim regnum dei. Mat. 19
Mar. 10

Amen dico vobis, quicumq; non acce
 perit regnum dei veluti puer: non in
 trabit in illud. Mat. 18
Mar. 10

Quid me dicis bonum? Nemo boni
 nus: nisi solus deus. Præcepta nosti.
 Non committes adulterium, non occi
 des; non facies furtum, non falsum
 testimonium dices, honora patrem
 tuum, & matrem tuam. Adhuc
 vnum tibi deest. Omnia quæcunq;
 habes, vende, & distribue pauperi:

¶ II

bus, & habebis thesaurum in caelo, & veni sequere me. Quam difficile qui pecunias habent: in regnum dei intrabunt. Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam diuitem intrare in regnum dei: Quae impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud deum. Amen dico vobis, nemo est qui relinquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut liberos propter regnum dei, qui non recepturus sit multo plura in hoc tempore, & in seculo venturo vitam aeternam.

Mat. 19
Mar. 10

Mat. 20
Mar. 10

Ecce ascendimus Hierosolymam, & consumabuntur omnia quae scripta sunt per prophetas de filio homi-

nis. Tradetur enim gentibus, & illudetur, & contumelijs afficietur: & conspuetur, & postquam flagellauerint, occident eum, ac tertia die resurget. Quid tibi vis faciam? Recipito visum. Fides tua te saluum reddidit.

Mat. 20
Mar. 10

Cap. XIX.

Zachae, festinans descende, quia hodie domui tuae oportet me manere. Hodie salus domui huic contigit, eo quod & ipsa filia sit Abrahae.

Venit enim filius hominis quaerere & seruare quod perierat.

Mat. 18

Homo quidam genere clarus, profectus est in regionem loquinquam: ut acciperet sibi regnum, ac reuerteretur.

Mat. 25
Mar. 13

Vocatis autem decem seruis suis.
Dedit eis decem minas, & ait ad illos.
Negociemini donec veniam. Ciues
autē eius oderant eum, miseruntq; le-
gationem post illum, dicentes. Nolu-
mus hunc regnare super nos. Et fac-
tum est vt rediret accepto regno, iusi-
fitq; vocari illos seruos ad se, quibus
dederat pecuniam, vt sciret quantum
quisq; negociatus esset. Venit autem
primus, dicens, Domine: mina tua de-
cem minas acquisiuit. Et ait illi. Eui-
ge bone serue, quia in minimo fuisti
fidelis, habeto potestatem super decē
ciuitates. Et alter venit, dicens. Do-
mine, mina tua confecit quinq; mi-
nas. Et huic ait. Et tu p̄fectus esto

Mat. 25

quinq; ciuitatibus. Et alius venit, di-
cens. Domine, ecce mina tua quam ha-
bui repositam in sudario, timui enim
te, quod homo austerus sis, tollis quod
non posuisti, & metis quod non semi-
nasti. Dicit ei, de ore tuo te iudicabo
serue male, sciebas quod ego homo
austerus sim, tollens quod nō posui, &
metens quod non seminaui, & quare
nō dedisti pecuniā meā ad mensam &
ego veniens, cum vsuris utiq; exigis
sem illam? Et astantibus dixit, aufer-
te ab illo minam, & date illi qui decem
minas habet. Et dixerunt ei. Domine,
habet decem minas.

Mat. 25

Dico enim vobis: quod omni habenti
dabitur: ab eo autem qui nō habet,

Mat. 13
25.
Mar. 4.

Q. IIII

etiam quod habet, auferetur.

Quin inimicos meos illos, qui noluerunt me regnare super se, adducite huc: & interficite ante me.

Ite in castellum: quod e regione est.

Mat. 2 I
Mar. 1 I

Introeuntes: inuenietis pullum asinae alligatum, in quo nemo vnquam hominum sedit: soluite illum: & adducite. Et si quis vos interrogauerit: quare soluitis, sic dicetis ei. Quia dominus eo opus habet.

Dico vobis: quod si hi tacuerint, mox lapides clamabunt. Si cognouisses & tu, & quidem in isto die tuo, quae ad pacem tuam pertinent: curares.

Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circumdabunt te inimici tui vallo, & cingent te: & coangustabunt te vndique: & solo aequabunt te, & filios tuos qui in te sunt.

Et non relinquent in te lapidem super lapidem, ideo quod non cognoueris tempus visitationis tuae.

Mat. 24
Mar. 13

Scriptum est, domus mea domus praeciationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum.

Mat. 2 I
Mar. 11.

Cap. XX.

Interrogabo vos & ego vnum quiddam, & respondete mihi. Baptismus Ioannis e caelo erat: an ex hominibus?

Mat. 2 I
Mar. 11.

Neq; ego dico vobis, qua autoritate
hæc faciam.

Mat. 2 I
Mar. 1 I

Mat. 2 I
Mar. 1 2

Homo quidam plantauit vineam: &
locauit eam colonis, & ipse peregre
egit multo tempore. Cumq; esset oportu-
num, misit ad colonos seruum, vt de
fructu vineæ darent ipsi. Qui cæsum
emiserunt eum inanem. Et rursus ad-
huc alterum seruum misit, illi vero
hunc quoq; cæsum, & contumelijs af-
fectum emiserunt inanem. Rursus mi-
sit & tertium. At illi hunc quoq; vulne-
ribus inflictis, eiecerunt. Dixit autem
dominus vineæ. Quid faciâ? Mittam
filium meum dilectum, forsitan cum
hunc viderint, reuerbuntur. Quem

cum vidissent coloni, cogitauerunt in-
tra se dicentes. Hic est hæres, venite oc-
cidamus illum, vt nostra fiat hæredi-
tas. Et eiecunt illum extra vineam, oc-
ciderunt. Quid ergo faciet illis domi-
nus vineæ? Veniet & perdet colonos
istos, & dabit vineam alijs. Quid est
ergo hoc quod scriptum est. Lapidem
quem reprobauerunt ædificantes: is
factum est caput anguli? Omnis qui ce-
ciderit: super illum lapidem, cõquassa-
bitur, super quem autem ceciderit,
comminuet illum.

Mat. 2 I
Mar. 1 2

Quid me tentatis? Ostendite mihi
denarium: cuius habet imaginem &
inscriptionem? Reddite ergo quæ

Mat. 2 2
Mar. 1 2

sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt dei,
deo. Fili huius seculi ducunt vxores,
& nuptum dant, illi vero qui digni
habebuntur seculo illo, & resurrectioni
ne ex mortuis, neq; ducunt vxores, ne
q; nuptum dant, neq; enim ultra mori
ri possunt, æquales enim angelis sunt,
& filij sunt dei, cum sint filij resurrex-
tionis. Quod vero resurgant mortui,
& Moses ostendit iuxta rubum, cum
dicit dominum deum Abraham, &
deum Isaac: & deum Jacob. Deus
autem non est mortuorum, sed viu-
orum, omnes enim illi viuunt. Quo-
modo dicunt Christum filium esse
David: & ipse David dicit in libro
psalmorum. Dixit dominus domi-

Mat. 22

Mar. 12

no meo, sede a dextris meis, donec
posuero inimicos tuos scabellum pedi-
um tuorum: David ergo dominum
illū vocat, & quomodo filius eius est

Cauete a scribis, qui volunt ambulare
in stolis, & amant salutationes in foris:
ac primas cathedras in synagogis, &
primos discumbitus in conuiujs.
Qui deuorant domos uiduarum: simu-
lantes longas preces, hi accipient dam-
nationem maiorem.

Cap. XXI.

Vere dico vobis, quod vidua hæc pau-
per plusquam omnes misit. Nam
omnes hi ex eo quod ipsis exuberat,
miserunt in munera dei. Hæc autem
tem ex penuria sua, vniuersam

Mat. 22

Mar. 12

Mat. 23

Mar. 12

Mar. 12

substantiam quam habebat: misit.
Ex his quæ videris venient dies, in
quibus non relinquetur lapis super la-
pidem, qui non diruatur. Videte, ne
seducamini. Multi enim venient sub
nomine meo, dicentes se esse Christum,
& tempus instat, ne igitur sequamini
illos. Cæterum cum audieritis bella &
seditiones, nolite terreri, oportet enim
prius hæc fieri, sed non statim finis.
Insurgat gens contra gentem, & regnum
aduersus regnum, & terræ motus
magni erunt in singulis locis, &
pestilentia: terriculamenta
& signa de caelo magna erunt.

Mat. 24

Mar. 13

Sed ante hæc omnia iniicient vobis
manus suas: & persequentur, traden-
tes in conciliabula & carceres, trahen-
tes ad reges ac præfides propter nomē
meum. Continget autem vobis in te-
stimonium.

Mat. 10

24.

Mar. 13

10. 15.

16.

Habete fissum in cordibus vestris, nō
esse præmeditandam defensionem,
nam ipse dabo vobis os & sapien-
tiam: cui non poterunt contradice-
re: neque resistere omnes qui aduersa-
buntur vobis. Trademini etiam a
parentibus: & fratribus & cognatis
& amicis: & morte afficient quosdam
ex vobis. Et eritis inuisi omnibus
propter nomen meum. Et pilus de ca-
pite vestro non perit. Per patientiam

Mat. 10

Mar. 13

vestram possidete animas vestras.
Cum autem videritis circundari ab
exercitibus Hierosolymam, tunc scito
te, quod immineat desolatio eius.

Mat. 24

Mar. 13

Tunc qui in Iudæa sunt : fugiant ad
montes, & qui in medio eius : discedant,
& qui in regionibus : non intrent
in eam : quia dies ultionis hi sunt, ut
impleantur omnia quæ scripta sunt.

Mat. 24

Mar. 13

Væ autem prægnantibus, & mamma
nutrientibus in illis diebus. Erit enim
afflictio magna super terram, & ira in
populo hoc.

Et cadent acie gladij : & captiui
ducentur in omnes gentes. Et Hierusalem
Hierusalem

Hierusalem calcabitur a gentibus : donec
impleantur tempora gentium.

Et erunt signa in sole & luna & stellis,
& in terris anxietas gentium per desperationem,
resonante mari & fluctu, extabescentibus
hominibus præ timore, & expectatione eorum
quæ superuenient orbi terrarum. Nam virtutes
celorum mouebuntur, & tunc videbitur
filium hominis venientem in nube cum
potestate & gloria magna. His autem
feri incipientibus : suscipite & attollite
capita vestra, quoniam appropinquat
redemptio vestra. Videte ficum & omnes
arbores, cum protrundunt iam gemmas,
cernentes ex vobis ipsi

Mat. 24

Mar. 13

R

scitis, quod iam instet ætas. Ita & vos
cū videritis hæc fieri, scitote quod in-
stet regnum dei. Amen dico vobis, non
præteribit ætas hæc, antequam omnia
facta fuerint. Cælum & terra transibunt
verba autem mea non transibunt.

Mat. 24

Mar. 13

Cauete autem vobis: nequando gra-
uentur corda vestra crapula & ebrietate,
& curis huius vitæ, subitusq; vobis
ingruat dies ille, tanquam laqueus enim
superueniet in omnes qui sedent super
faciem totius terræ.

Mat. 24

Mar. 13

Vigilate itaq; omni tempore: ne depre-
cantes, vt liceat vobis efugere ista
omnia, quæ futura sunt, & stare ante

te filium hominis.

Cap. XXII:

Euntes parate nobis pascha, vt edamus.
Ecce intro euntibus vobis in ciuitatem
occurret homo, vas aquæ testaceum
portans: sequimini eum in domum
in quam intrat, & dicetis patrifamilias
ædium. Dicit tibi magister: vbi est di-
uersorium, vbi pascha cum discipulis
meis edam? Et ipse ostendet vobis coe-
naculum magnum stratum: ibi parate.

Mat. 26

Mar. 14

Desiderio desideravi hoc pascha comere
dẽ vobiscum antequam patiar.

Mat. 26

Mar. 14

Dico enim vobis, posthac non edam
vltra ex eo, donec compleatur in rei-

gno dei. Accipite hoc, & diuidite inter vos. Dico enim vobis: quod non bibam de fructu vitis, donec regnum dei veniat. Hoc est corpus meum: quod pro vobis datur, hoc facite in mei re-
cordationem. Hoc poculum, nouum testamentum per sanguinem meum, qui pro vobis effunditur.

Mat. 26

Mar. 14

Mat. 26

Mar. 14

Io. 13.

Verumtamen ecce manus prodentis me, mecum est in mensa.

Et filius quidem hominis secundum quod definitum est, vadit, verumtamen vae homini illi per quem prodit.

Mat. 26

Mar. 14

Mat. 20

Mar. 10

Reges gentium dominantur eis, & qui potestatem habent super eas, be-

nefici vocantur. Vos autem non sic, sed qui maior est in vobis: fiat sicut iunior: & qui princeps est, sicut qui ministrat.

Nam vter maior est, qui accumbit, an qui ministrat? Nonne qui accumbit?

At ego in medio vestrum sum, vt qui ministrat.

Vos autem estis qui per mansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum, vt edatis & bibatis super mensam meam in regno meo.

Et sedeat super thronos, iudicantes duodecim tribus Israel.

R. III

Mat. 20

23.

Mar. 10

Mat. 20

Mar. 10

Mat. 19

Mat. 26

Mar. 14

Io. 16.

Simon Simon: ecce satanas expetuit vos, vt cribraret sicut triticum.

Sed ego rogavi pro te, ne deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.

Mat. 26

Mar. 14

Io. 13.

Dico tibi Petre, non canet hodie galilus: priusquam ter abneges te nosse me.

Quando misi vos sine sacco & pera & calciamentis, numquid defuit vobis? Sed nunc, qui habet sacculum, tollat, similiter & peram, & qui non habet: vendat tunicam suam, & emat gladium. Dico enim vobis: quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet perfici in me. Et

cum iniquis deputatus est. Etenim ea quæ sunt de me: finem habent. Satis est.

Orate, ne intretis in tentationem. Pater, si vis, transfer poculum hoc a me. Verumtamen non mea voluntas: sed tua fiat. Quid dormitis? Surgite & orate, ne intretis in tentationem.

Juda, osculo filium hominis prodis? Sinite huc vsq.

Quasi ad latronem existis cum gladijs ac fustibus: cum quotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me, sed hæc est hora illa vestra, & potestas tenebrarum.

R IIII

Mat. 26

Mar. 14

Mat. 26

Mar. 14

Io. 18

Si vobis dixerō, non credetis, quod si etiam interrogauerō, non respondetis mihi, neq; dimittetis.

Mat. 26

Mar. 14

Ex hoc tempore erit filius hominis a dextris virtutis dei. Vos dicitis me esse.

Cap. XXIII.

Mat. 27.

Mar. 14.

Io. 18.

Tū dicis.
Filię Hierusalem: nolite flere super me sed super vobis ipsis flete: & super filiis vestris: quoniam ecce veniēt dies: in quibus dicent, Beata sterile, & ventres qui non genuerunt, & vbera quę non lactauerunt. Tunc incipient dicere montibus, Cadite super nos: & collibus, operite nos.

Quia si in humido ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Pater: remitte illis: nesciunt enim quid faciant. Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Pater, in manus tuas commendabo spiritum meum.

Cap. XXIII.

Qui sunt hi sermōnes, quos confertis inter vos ambulantes, & estis tristes? Quę? O stulti & tardi corde ad credēdum in omnibus, quę locuti sunt propheta. Nonne hæc oportuit pati Christum, & intrare in gloriam suam.

Pax vobis.

10.20.

Quid turbati estis: & cogitationes

ascendunt in cordibus vestris? Videte manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum. Cōtrectate me & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.

10. 21. Habetis hic aliquid edulij?

Hæc sunt verba quæ locutus sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quod necesse foret impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Mosi, & prophetis, & psalmis de me. Sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere a mortuis tertio die, & prædicari nomine eius pœnitentiam ac remissionem peccatorum in omnes gentes, initio

facto ab Hierosolymis. Vos autem estis testes horum. Ecce ego mitto promissum patris mei super vos. Vos autem sedete in ciuitate Hierusalem: quo adusq; induamini virtute ex alto.

Cap. I.

Quid queritis? Venite & videte. Tu es Simon filius Iona, tu vocaberis Cephas. Sequere me. Ecce vere Israelita, in quo polus non est. Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, videbam te. Quia dixi tibi, videbam te sub ficu, credis, maiora his videbis. Amen dico vobis: posthac videbitis caelum apertum, & angelos dei ascendentes ac descendentes super filium hominis.

Cap. II.

Quid mihi tecum est mulier? non dum venit hora mea. Implete hydrias aqua. Infundite nunc, & ferte archi triclino. Auferte ista hinc, nec facite domum patris mei: domum mercatus.

Destruite templum hoc, & in tribus diebus erigam illud.

Cap. III.

Amen dico tibi: nisi qui natus fuerit e supernis, non potest videre regnum dei. Amen amen dico tibi, nisi qui natus fuerit ex aqua & spiritu: non potest introire in regnum dei. Quod natum est ex carne, caro est, & quod natum est ex spiritu, spiritus est. Ne mireris, quod dixi tibi: oportet vos nasci e supernis. Spiritus ubi vult spirat, & vocem eius audis, sed nescis unde veniat, & quo vadat. Sic est omnis qui natus est e spiritu: Tu es ille magister Israelis: & hæc ignoras? Amen amen dico tibi, quod scimus, loquimur, & quod vidimus, testamur,

& testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis: & non creditis, quomodo si dixero vobis coelestia: credituri sitis? Et nemo ascendit in coelum nisi qui descendit e caelo: filius hominis, qui est in caelo. Et sicut Moses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in eum, non pereat: sed habeat vitam æternam. Sic enim deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit deus filium suum in mundum, ut condemnet mundum, sed ut seruetur mundus per eum. Qui credit in eum, non condemnatur. Qui

vero non credit, iam condemnatus est
quia non credidit in nomen vnigeni
ti filij dei. Hęc est autem condemnatio
quod lux venit in mundum, & dilexe
runt homines magis tenebras quam
lucem. Erant enim eorum mala ope
ra. Omnis enim qui mala agit, odit lu
cem, nec venit ad lucem, ne arguantur
opera ipsius. Qui autem operatur veri
tatem, venit ad lucem, vt conspicua fi
ant facta ipsius, quod per deum sunt
facta.

Cap. III.

Da mihi quod bibam. Si scires donum
dei, & quis sit qui dicit tibi. Da mihi
quod bibam, tu petisses ab eo, & dedi
set tibi aquam viuā: Omnis qui
bibit ex aqua hac, sitiet iterum. Qui

quis

quis autem biberit ex aqua quam ego
dabo ei, non sitiet in aeternum, sed aqua
quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquę
salientis in vitam aeternam. Vade voca
virum tuum. Bene dixisti, nō habeo vi
rum. Quinq; enim viros habuisti, &
nunc quę habes, non est tuus vir. Hoc
vere dixisti. Mulier: crede mihi: venit
hora: quādo neq; in monte hoc: neq; Hie
rosolymis adorabitis patrem. Vos adora
tis quod nescitis, nos adoramus quod
scimus: quia salus ex Iudeis est. Sed venit
hora, & nunc est, quādo veri adoratores
adorabunt patrem spiritu, ac veritate.
Nam & pater tales quarit, qui ado
rent ipsum. Spiritus est deus: & eos
qui adorant eum, spiritu, ac veritatē

S

Te oportet adorare. Ego sum qui loquor
tibi. Ego cibum habeo comedendum:
quem vos nescitis. Meus cibus est, ut sa-
ciam quod vult is qui misit me: & peri-
ficiam opus eius. Nonne vos dicitis, ad
huc quattuor menses sunt, & messis veni-
et? Ecce dico vobis, attollite oculos veni-
stros: & videte regiones, quonia albe sunt
iam ad messem. Et qui metit, mercedem
accipit, & congregat fructum in vitam
aeternam, ut & qui seminat, simul gau-
deat, & qui metit. In hoc enim est ser-
mo verus, quod alius est qui seminat,
& alius est qui metit. Ego misi vos ad me-
tendum, quod vos non laborastis. Alii labo-
rauerunt: & vos in labores eorum introi-
stis. Nisi signa & prodigia videritis, non

credetis. Vade filius tuus vituit.

Cap. V.

Vis sanus fieri?

Surge, tolle grabbatum tuum, & ambula.

Ecce sanus factus es, ne posthac pecces,

ne quid deterius tibi contingat. Pater

meus ad hoc usque temporis operatur, &

ego operor. Amen amen dico vobis, non

potest filius a se facere quicquam: nisi

quid viderit patrem facientem. Quaecumque

enim ille fecerit, haec etiam & filius

facit. Pater enim diligit filium, et omnia

demonstrat ei, quae ipse facit, & maiora

his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

Sicut enim pater suscitavit mortuos

et vivificavit eos, sic etiam filius suscitabit

Mat. 9.
Mar. 2.
Luc. 5.

os & viuificat, sic & filius quos vult, viuificat. Neq; enim pater iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit filio, vt omnes honorent filium, sicut honorant patrem. Qui non honorat filium, non honorat patrem: qui misit illum. Amen amen dico vobis, qui sermonem meum audit: & credit ei, qui misit me, habet vitam eternam, & in condemnationem non veniet, sed transiit a morte in vitam. Amen amen dico vobis, qđ veniet hora & nunc est: quādo mortui audient vocem filij dei, & q̄ audierint, viuent. Sicut enim pater habet vitam in semet ipso: sic dedit & filio habere vitam in semet ipso: & potestatem dedit ei iudicandi quoq;, quia filius hominis

est. Nolite mirari hoc, quia veniet hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient vocem eius.

Et prodibunt qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerunt, in resurrectionem cōdemnationis.

Mat. 25

Non possum ego ex me ipso facere quicquam. Sicut audio: iudico, & iudicium meum iustum est. Quia non quero voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me patris. Si ego testimonium perhiberem de me ipso, testimonium meum non esset verum. Alius est qui testimonium perhibet de me, & scio verum esse testimonium quod testificatur de me. Vos misistis

S III

ad Ioannem: & is testimonium reddi-
dit veritati. Ego autem non ab homine
testimonium accipio, sed hæc dico, vt
vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens &
lucens vos autem voluistis ad tempus
exultare in luce eius. At ego testimoniũ
habeo maius testimonio Ioannis. Ope-
ra enim quę dedit mihi pater, vt perfu-
ciam ea, ipsa in quã opera quę ego facio
testificatur de me, quod pater miserit
me. Et qui misit me pater, ipse testifica-
tus est de me. Neq; vocem eius vnquã
audistis, neq; speciem eius vidistis: & ser-
monem eius non habetis in vobis ma-
nentem quia quem misit ille: huic vos
non creditis. Scrutamini scripturas,
quia vos videmini vobis in ipsis vitam

aternam habere, & illæ sunt: quæ testifi-
cantur de me, nec vultis venire ad me,
vt vitam habeatis. Gloriam ab homini-
bus non accipio, sed cognoui vos: quod
dilectionem dei non habeatis in vobis.
Ego veni nomine patris mei, nec recipi-
tis me. Si alius venerit nomine suo, illũ
recipietis. Quomodo vos potestis crede-
re, qui gloriam a vobis inuicem accipi-
tis, & gloriam quæ a solo deo profici-
scitur: non quæritis? Nolite putare, quod
ego accusaturus sim vos apud patrem.
Et qui accusat vos Moses, in quo vos
speratis. Si enim credidissetis Mosi, cre-
didissetis vtique mihi, de me enim ille
scripsit. Si autem illius scriptis non cre-
ditis, quomodo verbis meis creditis?

Mat. 14.
Mar. 6.
Luc. 9.

IOANNES I

Cap. VI

Vnde ememus panes, vt edant isti?
Facite vt homines discumbant.

Collite quæ superfuerunt fragmenta,
ne quid pereat.

Mat. 14.
Mar. 6.

Ego sum, nolite timere.

Amen amen dico vobis, quæritis me:
non quia vidistis signa, sed quia com-
medistis de panibus: & saturati estis.

Operemini non cibum qui perit: sed
qui permanet in vitam æternam, quem
filius hominis dabit vobis, hunc enim
pater consignauit deus: Hoc est opus
dei, vt credatis in eum, quem misit il-
le. Amen amen dico vobis, non Moses
dedit vobis illum panem de cœlo: sed

IOANNES OI 141

parer meus dat vobis panem de cœlo
verum. Panis enim dei est qui de cœli-
lo descendit, & dat vitam mundo. Ego
sum panis vitæ. Qui venit ad me, non
esuriet, & qui credit in me, non
sitiet vnquam. Sed dixi vobis, quod
etiã vidistis me, nec creditis. Omne
quod dat mihi pater, ad me veni-
et, & eum qui venerit ad me, non ei-
cicio foras. Quia descendi de cœlo, vt
faciam non quod ego volo, sed
quod vult is qui misit me. Hæc est
autem voluntas eius qui misit me pa-
tris, ne quid perdam, ex omnibus
quæ dedit mihi, sed resuscitem illa in
nouissimo die. Hæc est autem vol-
untas eius qui misit me, vt omnis
qui videt filium & credit in eum, ha-

beat vitam æternam, & ego suscitabo eum in nouissimo die. Nolite murmurare inter vos. Nemo potest venire ad me, nisi pater, qui misit me, traxerit eum, & ego suscitabo eum in nouissimo die. Est scriptum in prophetis. Et erunt omnes docti a deo. Omnis ergo qui audiuit a patre & didicit, venit ad me, non quod patrem viderit quisquam, nisi is qui est a deo, hic vidit patrem. Amen amen dico vobis, qui confidit mihi, habet vitam æternam. Ego sum panis ille vitæ. Patres vestri comederunt manna in deserto, & mortui sunt. Hic est panis ille de caelo descendens: ut ex ipso edat aliquis, & non moriatur. Ego sum panis viuus, qui de caelo descendit, si quis ederit ex hoc pane,

viuet in æternum. Et panis quem ego dabo: caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita. Amen amen dico vobis: nisi ederitis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis. Qui edit meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam & ego suscitabo eum in nouissimo die: Caro enim mea vere est cibus: & sanguis meus vere est potus. Qui edit meam carnem: & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut misit me viuens pater, & ego viuo propter patrem, ita & qui ederit me, viuet ipse quoque propter me. Hic est panis ille qui de caelo descendit, non sicut comederunt patres vestri manna, & mortui sunt, qui

ederit hunc panem, viuet in aeternum.
Hoc vos offendit? Quid igitur si videritis filium hominis ascendent eo vbi erat prius? Spiritus est qui viuificat caro non prodest quicquam. Verba quæ ego loquor vobis, spiritus & vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis, qui nõ credunt. Propterea dixi vobis, quod nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a patre meo. Num & vos vultis abire? Nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus diabolus est.

Cap. VII.

Tempus meum nondum adest: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos: me autem odit, quia ego testimonium fero de

illo, quod opera eius mala sint. Vos ascendite ad diem festum hunc. Ego nondum ascendo ad festum hoc, quia meum tempus nondum impletum est. Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntati eius obtemperare, cognoscat de doctrina: vtrum ex deo sit, an ego a me ipso loquar. Qui a semetipso loquitur: gloriam propriam querit. Qui autem querit gloriam eius qui misit ipsum, hic verax est: & iniusticia in illo non est. Nonne Moses dedit vobis legem, & tamen nemo ex vobis factis prestat legem? Quid me queritis interficere? Vnũ opus feci, & omnes miramini. Propterea Moses dedit vobis circũcisionem, nõ quia ex Mose sit: sed

ex patribus: & tamē in sabbato circumcidi-
ditis hominem. Si circumcisionem acci-
pit homo in sabbato: vt non soluat
lex Moſi, mihi indignamini: quod to-
tum hominem ſanum fecerim in ſabba-
to? Nolite iudicare ſecundum aſpectum
ſed iuſto iudicio iudicate. Et me noſtis,
& vnde ſim noſtis, & a me ipſo non ve-
ni, ſed eſt verax qui miſit me, quem voſ
non nouiſtis. Ego vero noui eum, quia
ab ipſo ſum, & ille me miſit. Adhuc pu-
ſillum temporis vobiſcum ſum, & ab eo
ad eum qui me miſit. Quæretis me, nec
inuenietis. Et vbi ego ſum: eo voſ non
potēſtis venire. Si quiſ ſirit: veniat ad
me & bibat. Qui credit in me: ſicut dicit
ſcriptura. Flumina de ventre eius fluēt

aqua viua.

Cap. VIII.

Qui veſtrū immunis eſt a peccato, pri-
mus in illam lapidem iaciat. Mulier,
vbi ſunt illi tui accuſatores? Nemo te
condemnavit? Nec ego te condemno.
Vade, & poſthac ne peccaueris. Ego ſum
lux mundi. Qui ſequitur me, non ami-
bulat in tenebris, ſed habebit lumen vi-
tæ. Et ſi ego teſtimonium perhibeam de
me ipſo, verum eſt teſtimonium meū,
quia ſcio vnde veni, & quo vado, voſ
autem neſcitis vnde venio, & quo vai-
do. Voſ ſecundum carnem iudicau-
tis, ego non iudico quenquam, porro
& ſi iudicem ego: iudicium verum eſt,
quia ſolus non ſum, ſed ego & qui mi-

fit me pater. Quin & in lege uestra scrip-
tum est, quod duorum hominum testi-
monium verum est. Ego sum qui testi-
monium fero de me ipso, & testimoni-
um fert de me qui misit me pater. Neq;
me nostis, neq; patrem meum. Si me no-
uissetis, & patrem meum nouissetis. Ego
vado, & quæretis me: & in peccato vel-
stro moriemini, quo ego vado, vos non
potestis venire. Vos ab infernis estis,
ego de supernis sum. Vos de mūdo hoc
estis: ego non sum de hoc mundo. Dii-
xi ergo vobis, quod moriemini in pec-
catis vestris. Si enim nō credideritis qđ
ego sum, moriemini in peccatis vestris.
Inprimis quod & loquar vobis. Multa
habeo quę de vobis loquar ac iudicē, sed

qui

qui me misit: verax est, & ego quę audi-
ui ab eo: hæc loquor in mundo. Cum
exaltaueritis filium hominis, tunc con-
gnoscetis quod ego sum: & quod ex me
ipso facio nihil: sed ita vt docuit me pa-
ter, hæc loquor. Et qui me misit, mecū
est. Non relinquit me solū pater, qa ego
quę placita sunt ei: facio semper. Si vos
manseritis in sermone meo, vere disci-
puli mei estis, & cognoscetis veritatē, &
veritas liberos reddet vos. Amen amen
dico vobis, quod omnis qui facit pec-
catum, seruus est peccati. Seruus autem
non manet in domo in aeternum.
Si ergo vos filios liberos reddide-
rit: vere liberi estis. Scio quod sem-
en Abrahæ estis. Sed quaritis

T

me interficere, quia sermo meus nō habet locum in vobis. Ego qđ vidi apud patrē meū, loquor : & vos qđ vidistis apud patrē vestrū, facitis. Si filij Abrahæ essetis, opera Abrahæ faceretis. Nunc autem quæritis me interficere hominem, qui veritatē vobis locutus sum, quā audiui a deo, hoc Abraham nō fecit. Vos facitis opera patris vestri. Si deus pater vester esset: diligeretis utiq; me. Ego enī ex deo processi & veni. Neq; enim a me ipso veni, sed ille me misit. Quare loquelā meam nō agnoscitis? quia nō potestis audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis, & desiderijs patris vestri vultis obsequi. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit;

quia nō est veritas in eo. Cum loquitur mendacium, ex proprijs loquitur: quia mendax est: atq; eius rei pater. Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguit me de peccato? Porro si veritatem dico, quare vos nō creditis mihi? Qui ex deo est, verba dei audit. Propterea vos nō auditis: quia ex deo non estis. Ego demonium non habeo, sed cohonesto patrem meū, & vos ignominia affecistis me. Ego autem non quæro gloriam meam, est qui quærat & iudicet. Amen amen dico vobis, si quis sermonem meū seruauerit, mortem non videbit in aeternum. Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est. Est pater meus qui glorificat me,

quem vos dicitis deū vestrum esse, & tamen nō cognouistis eum, ego autē noui eū. Et si dixero: quod nō nouerim eū, ero similis vestri, mendax. Sed noui eū, & sermonē eius seruo. Abraham pater vester exultauit: vt videret diē meū, & vidit, atq; gauisus est. Amē amē dico vobis, antequā Abrahā nasceret ego sum.

Cap. IX.

Neq; hic peccauit: neq; parentes eius, sed vt manifestetur opera dei in illo. Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est. Venit nox quando nemo potest operari. Quandiu fuerō in mundo, lux sum mundi. Vade, laua in piscina Siloæ. Tu credis in filium dei? Et vidisti eum, & qui lo-

quitur tecum, ipse est. In iudicium ego in hunc mundū veni, vt qui non vident, videant: & qui vident cæci fiant. Si cæci essetis, nō haberetis peccatū. Nunc vero dicitis, videmus: idcirco peccatum vestrum manet.

Cap. X.

Amen amen dico vobis: qui nō intrat per ostium in stabulū ouium: sed ascendit aliunde, ille fur est & latro. Qui autē intrat per ostium: pastor est ouium. Huic ostiarius aperit: & oues vocem eius audiunt. Et proprias oues vocat nominatim: & educit eas. Et cum proprias oues emisserit: ante eas vadit: & oues illum sequuntur: quia nouerunt vocem eius. Alienū autem non sequuntur:

sed effugient ab eo: quia non nouerūt
vocem alienorū. Amen amen dico voi
bis, ego sum ostium ouīū. Omnes quot
quot ante me uenerunt: fures sunt & la
trones, sed nō audierūt eos oues. Ego
sum ostiū, p̄ me si quis introierit, serua
bitur, & ingredietur, & egredietur, &
pascua inueniet. Fur non uenit, nisi ut
furetur: & mactet: ac perdat. Ego ueni ut
vitam habeāt, & abundantius habeāt.
Ego sum pastor ille bonus. Bonus pas
tor animā suam dat pro ouibus. Mer
cenarius autem, & qui non est pastor,
cuius non sunt oues propriae, uidet lu
pum uententem, ac deserit oues fugit
q; , & lupus rapit ac dispergit oues,
mercenarius autem fugit, quia merce

narius est: & oues nō sunt illi cure. Ego
sum pastor ille bonus: & cognosco oues
meas, & cognoscor a meis. Sicut nouit
me pater, ita & ego noui patrem: & ani
mam meam pono pro ouibus. Et alias
oues habeo: quæ nō sunt ex hoc ouili:
illas quoq; oportet me adducere: & vocē
meā audient: & fiet vnum ouile: et vnus
pastor. Propterea me pater diligit: quia
ego animam meā: ut iterum sumam
eam. Nemo tollit eam a me: sed ego po
no eam a me ipso. Potestatem habeo po
nendi eam: & potestatem habeo ruri
sus sumendi eam, hoc mandatum
accepi a patre meo. Dixi uobis, nec
creditis. Opera quæ ego facio nomine
patris mei, hæc testimonium reddunt

de me. Sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis, quemadmodū dicebam vobis. Oues meae vocē meā audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me & ego vitam aeternā do eis: nec peribunt in aeternū, neque rapiet eas quisquā de manu mea. Pater meus qui dedit mihi: maior omnibus est, & nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater vnū sumus. Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo, propter quod eorum operum me lapidatis? Nonne scriptum est in lege vestra. Ego dixi, dii estis? Si illos dixit deos, ad quos sermo dei factus est, & non potest solui scriptura de eo: quem pater sanctificauit, & misit in mundum. Vos picitis me blas-

phemare, quia dixerim, filius dei sum? Si nō facio opera patris mei, nolite credere mihi, sin vero facio, & si mihi nō credatis, operibus credite, vt cognoscatis et credatis, quā pater in me est, et ego in eo.

Cap. XI.

Infirmas hęc non est ad mortem, sed pro gloria dei, vt glorificetur filius dei per eam. Eamus in Iudeam iterum. Nonne duodecim horę sunt diei? Si quis ambulauerit in die, non offendit, quia lucem huius mundi videt. Siquis autem ambulauerit in nocte, offendit, quia lux non est in eo. Lazarus amicus noster dormit, sed vado vt a somno excitem eum. Lazarus mortuus est, & gaudeo prop-

ter vos vt credatis, quod nō fuerim ibi.
Sed eamus ad eum. Resurget frater tuus
Ego sum resurrectio & vita: qui credit
in me: etiam si mortuus fuerit, viuet: &
omnis qui viuit & credit in me, non
morieſ in aternū. Credis hoc? Vbi poi-
tuisti eum? Tollite lapidem. Nonne di-
xi tibi: quod si credideris: visura esſes
gloriam dei? Pater, gratias ago tibi: quo-
niam audisti me. Ego autē sciebā quod
semper me audis: sed propter turbam
quæ circumſtat, dixi: vt credant quod
tu me miseris. Lazare veni foras. Soluite
eum: & ſinite abire.

Cap. XII.

Mat. 26 Sine illam, in diem ſepulturæ meæ
Mar. 14 ſeruauit iſtud. Pauperes enim ſem-

per habetis vobiscum, me vero non
semper habetis. **Mat. 26**
Mar. 14

Venit hora vt glorificetur filius homi-
nis. Amen amen dico vobis, niſi gra-
num frumenti deiectum in terram:
mortuum fuerit: ipſum ſolum manet.
Si vero mortuum fuerit, multum fru-
ctum affert.

Qui amat animā ſuam, pder eam. Et q-
odit animam ſuam in hoc mundo, in
vitam aternam cuſtodiet eam. **Mat. 10**
& 16
Siquis mihi miniſtrat: me ſequatur. **Mar. 8.**
Et vbi ſum ego, illic & miniſter meus **Luc. 9.**
erit. Siquis mihi miniſtrauerit, cohone- **17.**
ſtabit eum pater.

I O A N N E S

Nunc anima mea turbata est.

Et quid dicam? Pater, serua me ex hora hac. Sed propterea veni in hora hanc. Pater: illustra nomen tuum. Non propter me hec vox venit, sed propter vos. Nunc iudicium est mundi huius. Nunc princeps mundi huius eicietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra, omnes traham ad meipsum. Adhuc ad breue tempus lumen vobiscum est. Ambulate donec lucem habeatis, ne vos tenebræ occupent. Et qui ambulat in tenebris: nescit quo vadat. Dum lucem habeatis: credite in lucem: ut filij lucis sitis. Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me.

I O A N N E S I S I

Et qui videt me, videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni, ut omnis qui credit in me: in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, & non crediderit, ego non iudico eum. Non enim veni ut iudicem mundum, sed ut seruem mundum. Qui reijcit me, nec accipit verba mea, habet qui iudicet ipsum. Sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in extremo die, quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me pater, ipse mihi mandatū dedit, quid dicam: & quid loquar. Et scio quod mandatum eius vita æterna est. Quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi pater, sic loquor.

Cap. XIII.

Quod ego facio: tu nescis nunc, scies

autem postea. Si non lauero te, non habes partem mecum. Qui lotus est, non opus habet, nisi ut pedes lauet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me magistrum ac dominum, & bene dicitis, sum etenim. Si ergo ego laui pedes vestros dominus & magister: vos quoque debetis inuicem aliorum lauare pedes. Exemplum enim praebui vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.

Mat. 10
Luc. 6.

Amen amen dico vobis, non est seruus maior domino suo, neque legatus maior est eo qui legauit ipsum.

Si haec nouistis, beati estis, si feceritis

ea. Non de omnibus vobis loquor: ego scio quos elegerim. Sed ut adimpleatur scriptura. Qui edit mecum panem, stultit aduersum me calcaneum suum. Nunc dico vobis priusquam fiat: ut cum factum fuerit: credatis quod ego sim.

Amen amen dico vobis, qui recipit quemcumque misero, me recipit. Qui autem me recipit, recipit eum qui me misit.

Amen amen dico vobis, quod vnus ex vobis proditurus est me. Ille est, cui ego intintum panem porrexero.

Quod facis, fac citius. Nunc glorificatus est filius hominis, & deus glorificatus est per eum. Si deus glorifi-

Mat. 10
Luc. 10

Mat. 26
Mar. 14
Luc. 22

catus est per eum: & deus glorificabit
eum per se: & continuo glorificabit eū.
Filioli: adhuc paulisper vobiscum sum.
Quæretis me, & sicut dixi Iudæis, quo
ego vado, vos non potestis venire: ita
& vobis dico nunc. Præceptum nouū do
vobis, vt diligatis vos mutuo, sicut dile
xi vos: vt & vos diligatis mutuo. In
hoc cognoscēt omnes, qđ discipuli mei
sitis, si charitatem habueritis inter vos
mutuam. Quo ego vado, non potes me
nunc sequi: sequeris autem postea.

Animam tuam pro me pones? Amen
amen dico tibi: non canet gallus, donec
nec ter me negaueris.

Ne

Mat. 26
Mar. 14
Luc. 22

Cap. XIII.

Ne turbetur cor vestrū. Creditis in deū
& in me credite. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Quod si secus es
set, dixissem vobis: vado paratur⁹ vobis
locū. Et si abiero ad parandū vobis locū:
cum: iterū veniam, & assumā vos ad me
ipsum, vt vbi sum ego, & vos sitis, &
quo ego vado: scitis, & viā scitis. Ego
sum via, & veritas, & vita. Nemo venit
ad patrē, nisi p me. Si cognouissetis me:
& patrē meum vtiq; cognouissetis. Et
nunc cognoscitis eū, & vidistis eū. Tan
to tempore vobiscum sum, & nō cogno
uistis me? Philippe, qui vidit me, vidit
patrem. Et quomodo tu dicis, ostendi
de nobis patrem? Non credis, quod

V

ego in patre sum, & pater in me: Verba
quæ ego loquor vobis, a me ipso nõ lo-
quor. Pater autẽ in me manens, ipse faci-
cit opera. Credite mihi, quod ego in pa-
tre sum, & pater in me, alioqui propter
ipsa facta credite mihi. Amẽ amẽ dico
vobis, q̄ credit in me, opera quę ego fa-
cio, & ipse faciet: & maiora his faciet,
quia ego ad patrem vado.

Mat. 7.

21.

Mar. 11

Luc. 11

Et quicquid petieritis in nomine meo,
hoc faciã: vt glorificet pater p̄ filiũ. Si
quid petieritis p̄ nomẽ meũ, ego faciã.

Si diligitis me, pręcepta mea seruate.
Et ego rogabo patrem, & alium con-
solatorem dabit vobis, vt maneat voi-

biscum in æternum, spiritũ veritatis,
quẽ mundus nõ potest accipere, quia nõ
videt eum, nec nouit eum. Vos autem
cognoscitis eũ: quia apud vos manet, &
in vobis erit. Non relinquam vos ori-
phanos, veniam ad vos. Adhuc pusillũ
& mundus me iam non videt, vos autẽ
videtis me, quia ego viuo, & vos viuitis
In illo die vos cognoscetis, quod ego
sum in patre meo: & vos in me: & ego
in vobis. Qui habet pręcepta mea: &
seruat ea, ille est qui diligit me. Qui au-
tem diligit me: diligetur a patre meo, &
ego diligam eum, & aperiam ei me
ipsum. Siquis diligit me, sermonem
meum seruabit, & pater meus diliget
eum, & ad eum veniemus, & mansio

nem apud eū faciemus. Qui non diligit me, sermones meos nō seruat: & sermo quē audistis, nō est meus, sed eius qui misit me patris. Hæc loquitur sum vobis apud vos manens. Paracletus autem ille qui est spiritus sanctus: quē spiritū mittet pater nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quęcūque dixit vobis. Pacē relinquo vobis, pacem meā do vobis, nō quomodo mundus dat, ego do vobis. Ne turbetur cor vestrū, neque formidet. Audistis quod ego dixi vobis, vado & venio ad vos. Si diligeretis me: gauderetis utique, quod dixerim: vado ad patrem: quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis, priusquam fiat: ut cum factum fu-

erit, credatis. Post hac non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi huius, & in me non habet quicquā. Sed ut cognoscat mundus, quod diligo patrē. Et sicut mandatū dedit mihi pater sic facio. Surgite: eamus hinc.

Cap. XV.

Ego sum vitis vera: & pater meus agricola est. Omnē palmitem in me non ferentē fructum, tollit, & omnē qui fert fructum, purgat: ut fructū copiosorem afferat. Jam vos mundi estis propter sermonem: quem loquutus sum vobis. Manete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me

māseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo: hic fert fructū multum, quia sine me nihil potestis facere. Siquis in me non manserit, eiectus est foras sicut palmes, & exaruit, & colligunt eos: & in ignem conijciunt, & ardent.

Mat. 7. Si manseritis in me: & verba mea in vobis manserint, quicquid volueritis: petetis, & fiet vobis.
2 I.
Mar. 1 I
Luc. 1 I

In hoc glorificatus est pater meus: ut fructū copiosus afferatis, & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater: ita & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si p̄cepta mea seruaueritis, māebitis ī di-

lectione mea, sicut ego patris mei p̄cepta seruauī, & maneo in eius dilectione. Hac loquutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis maneat: & gaudium vestrū impleatur. Hoc est p̄ceptū meum, ut diligatis vos inuicem, sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionē nemo habet, ut quis animā suam ponat pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quacūq; ego p̄cipio vobis. Non post hac vos dico seruos, quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos, quia omnia quæ audiui a patre meo, nota feci vobis. Nō vos me elegistis: sed ego elegi vos, & cōstitui vos: ut eatis & fructum afferatis, & fructus vester maneat.

Mat. 7.
21.
Mar. 11
Luc. 11

IOANNES

Vt quicquid petieritis patrem nomine meo: det vobis.

Hæc præcipio vobis, vt diligatis vobis mutuo. Si mundus vos odit, scitis quod me priusquam vos odio habuerit. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum est, diligeret. Quia vero de mundo non estis, sed ego selegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

Mat. 10
Luc. 6.

Memétote sermōis, quæ ego dixi vobis. Non est seruus maior domino suo.

Si me persecuti sunt: & vos persequentur. Si sermonem meum seruauerunt, & vestrum seruabunt.

IOANNES 157

Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum.

Quia nõ nouerunt eum: qui misit me. Si non venissem & loquutus fuisssem eis: peccatũ non haberent. Nunc autẽ non habent qđ prætexant peccato suo. Qui me odit: is & patrẽ meũ odit. Si opera non fecissem inter eos, quæ nemo alius fecit: peccatũ non haberent. Nunc autẽ & viderunt: & oderunt non solum me, verũ etiã patrẽ meũ. Sed hoc accidit: vt compleatur sermo, qui in lege eorũ scriptus est. Odio habuerunt me gratis. Cum autẽ venerit paracletus, quæ ego mittã vobis a patre, spiritus veritatis, qui e patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Quin &

Mat. 10
24.
Mar. 13
Luc. 21

vos testes estis, qui ab initio mecum estis.

Cap. XVI.

Hæc locutus sum vobis, ut nequid offendamini.

Mat. 10
24.
Mar. 13
Luc. 21

Alienos a synagogis facient vos. Sed veniet tempus, ut quisquis interficiat vos, videatur cultum præstare deo.

Et hæc facient vobis: quia non nouerunt patrem; neque me. Sed hæc locutus sum vobis, ut cum venerit tempus illud, reminiscamini eorum, quod ego dixerim vobis. Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. Nunc autem vado ad eum qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me quo vadam. Sed quia hæc loquutus sum vobis: mœstitudo impleuit cor

vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis, ut ego vadam. Si enim non abiero, consolator ille non veniet ad vos. Sin autem abiero mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iusticia, & de iudicio. De peccato quidem, quia non credunt in me. De iusticia vero: quia ad patrem vado: & post hæc non videtis me. De iudicio autem, quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Ad hæc, multa habeo que vobis dicam, sed non potestis portare nunc. Cum autem venerit ille, qui est spiritus veritatis, ducet vos in omnem veritatem. Non enim loquetur a semetipso, sed quaecumque audierit, loquetur: & quæ futura sunt, annun-

ciabit vobis. Ille me glorificabit : quia de meo accipiet, & annunciat vobis. Omnia quaecunq; habet pater, mea sunt.

Mat. II
Luc. 10

Propterea dixi: quod de meo accipiet, & annunciat vobis. Pusillum & non videtis me, & iterum pusillum & videbitis me, quia ego vado ad patrem. De hoc quaeritis inter vos: quod dixi, pusillum & non videtis me: & iterum pusillum & videbitis me.

Amen amen dico vobis, plorabitis & lamentabimini vos, mundus contra gaudebit. Vos autem moerore afficiemini: sed moeror vester vertetur in gaudium. Mulier cum parit: dolorem habet: quia venit hora eius.

Cum autē peperit puerum: iam non meminit anxietatis, propterea quod gaudeat hominē esse natum in mūdo. Et vos igitur nunc quidem moerorem habetis: sed iterum videbo vos, & gauu debet cor vestrum: & gaudium vestrū nemo tollit a vobis. Et in illo die me non interrogabitis quicquam.

Amen amen dico vobis, quaecunq; petieritis patrem in nomine meo: dabit vobis.

Mat. 7
21.
Mar. 11
Luc. 11

Hactenus non petistis quicquam in nomine meo.

Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit perfectum.

Mat. 7
Luc. 11

Hac per prouerbia locutus sum vobis

bis: Veniet tempus: cum iam non per
proverbia loquar vobis, sed palam de
patre meo annunciabo vobis, in illo
die in nomine meo petetis. Et non di-
co vobis: quod ego rogaturus sim patrem
pro vobis. Ipse enim pater amat vos, quia
vos me amatis, & credidistis quod a deo
exiuerim. Exiui a patre, & veni in mun-
dum: iterum relinquo mundum: & vai-
do ad patrem.

Mat. 26
Mar. 14
Luc 22

Nunc creditis. Ecce instat tempus, &
iam venit, ut dispergamini unusquisque
in sua. Meque solum relinquatis.

Et tamen non sum solus: quia pater
mecum est. Hæc locutus sum vobis,
ut in me pacem habeatis, in mundo

afflictionem habetis: sed bono animo
sitis, ego vici mundum.

Cap. XVII.

Pater, venit hora, glorifica filium tuum:
ut & filius tuus glorificet te. Sicut dedi-
sti ei potestatem omnis carnis: ut quoti-
quot dedisti ei, per eis vitam æternam. Hæc
est autem vita æterna: ut cognoscant te
solum deum verum, & quem misisti. Iesum
Christum ego te glorificaui super terram
opus consumaui, quod dedisti mihi ut
facerem. Et nunc glorifica me tu pa-
ter, apud te ipsum gloria, quam
habui priusquam hic mundus esset
apud te. Manifestaui nomen tuum
hominibus: quos dedisti mihi de
mundo. Tui erant, & mihi eos dedi-

disti & sermonē tuū seruauerunt. Nunc
cognouerunt, qđ omnia quecunq; dedi
sti mihi: abs te sunt. Quia uerba que dedi
sti mihi, dedi eis, & ipsi acceperunt: &
cognouerūt uere, quod a te exiui, & cre
diderunt quod tu me misisti. Ego pro
eis rogo. Non pro mundo rogo: sed pro
ijs quos dedisti mihi, quia tui sunt. Et
mea omnia tua sunt, & tua mea sunt: &
glorificatus sum in eis. Et iam non sum
in mūdo, & hi in mūdo sunt, & ego ad
te uenio. Pater sancte: serua eos per no
men tuum, quos dedisti mihi: ut sint
vnū sicut & nos. Cum essem cum eis in
mundo, ego seruabam eos nomine
tuo. Quos dedisti mihi, ego custodiui,
& nemo ex eis periit: nisi filius ille peri
ditus

ditus: ut scriptura completeret. Nunc au
tem ad te uenio: & hæc loquor in mun
do: ut habeant gaudiū meum impletū
in semetipsis. Ego tradidi eis sermonem
tuum, & mundus eos odio habuit, quia
non sunt de mundo: sicut ego nō sum
de mundo. Non rogo ut tollas eos e
mundo: sed ut serues eos a malo. De
mundo non sunt, sicut & ego non sum
de mundo. Sanctifica eos per ueritatē
tuā. Sermo tuus ueritas est. Sicut tu me
misisti in mundū: ita & ego misi eos in
mundum, & pro eis ego sanctifico meip
sum: ut sint & ipsi sanctificati per uer
tatē. Non pro eis autem rogo tantū, sed
& pro ijs, qui credituri sunt per sermo
nem eorum in me, ut omnes vnū sint

sicut tu pater in me, & ego in te: vt & ipsi in nobis vnū sint: vt credat mūdus quod tu me miseris, & ego gloriā quā dedisti mihi, dedi eis: vt sint vnū, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me: vt sint consumati in vnū: & vt cognoscat mundus, quod tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Pater quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint mecū, vt videant gloriā meam, quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante conditum mundum. Pater iuste, & mundus te non cognouit: ego autem te cognoui, & ij cognouerunt quod tu me miseris. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam, vt dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, &

ego in ipsis.

Cap. XVIII.

Quem quæritis? Ego sum. Quem quæritis? Dixi vobis, quod ego sum. Si ergo me quæritis: sinite hos abire.

Immitte gladium tuum in vaginam. **Mat. 27**

An non bibam poculum, quod dedit mihi pater? Ego palam locutus sum, mundo, ego semper docui in synagoga & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt, & in occulto locutus sum nihil.

Mat. 26
Mar. 14
Luc. 22

Quid me interrogas? Interroga eos: qui audierunt, quid locutus sim ipsis. Ecce hi sciunt quæ dixerim

ego. Si male locutus sum, testificare de malo, sin bene: cur me cedis? A te metipso tu hoc dicitis: an alij dixerunt tibi de me? Regnum meum non est ex hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum: ministri mei utiq; decertarent, ne traderer Iudæis. Nunc autem regnū meum non est hinc.

Mat. 27
Mar. 15
Luc. 23

Tu dicitis: quod rex sum ego.

Ego in hoc natus sum: & ad hoc veni in mundum, ut testimonium feram veritati. Omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.

Cap. XIX.

Non haberes potestatem aduersum me vllam: nisi tibi datum esset e suu

pernis. Propterea qui me tradidit tibi: maius peccatum habet. Mulier: ecce filius tuus. Ecce mater tua. Sitio. Consummatum est.

Cap. XX.

Mulier: quid plorasti? Quæ queris? Maria Noli me tangere. Nondū enim ascēdi ad patrē meū. Sed vade ad fratres meos, & dic eis. Ascēdo ad patrē meū, & patrē vestrum, & deum meū, & deū vestrum.

Pax vobis. Pax vobis.

Sicut misit me pater, ita & ego mitto vos. Accipite spiritum sanctum.

Quorumcunq; remiseritis peccata:

X III

Luc. 24

Mat. 18

remittuntur eis: quorumcunq; retinueritis, retenta sunt.

Luc. 24 Pax vobis.

Infer digitū tuū huc, & vide manus meas: & admoue manū tuā, & immitte in latus meū, & noli esse incredulus, sed credens. Quia vidisti me Toma: credidisti, beati qui nō viderūt, & crediderūt

Cap. XXI.

Pueri: num quid obsonij habetis.

Luc. 24

Mittite in dexteram nauigij partem rete: & inuenietis. Afferte de piscibus: quos prendistis nunc. Venite prandete. Simon Ioannis, diligis me plus his? Pasce agnos meos. Si

mon Ioannis, diliges me? Pasce oues meas. Simon Ioannis: amas me? Pasce oues meas. Amen amen dico tibi, cum esles iunior: cingebas te, & ambulabas: quo volebas. Cum autem senueris, extends manus tuas, & alius te cinget, & ducet quo non vis. Sequere me. Si eum velim manere donec veniam, quid ad te? Tu me sequere.

Non est vestrum nosse tempora, & articulos tenentur: quos pater in sua ipsius constituit potestates, sed accipietis virtutem, posteaquam spiritus sanctus aduenit super vos: & eritis mihi testes, ubi solum Hierosolymis, verum etiam in vniuersa Iudæa, Samariaque, denique usque ad extrema terra.

Cap. IX.

Saul Saul, quid me persequeris? Ego sum Iesus, quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Surge, & ingredere civitatem: & dicetur tibi: quid tibi oporteat facere. Anania, Surge, & vade in vicum qui vocatur rectus, & quære in domo Iudæ Saulum nomine

ACTA APO. S. ACTA
Tarsensem .Ecce enim orat. Vade: quo
niam organum electum est mihi iste:
vt portet nomen meum coram genti//
bus, & regibus, ac filiis Israel. Ego enim
ostendam illi quanta oporteat eum pro
nomine meo pati.

Q VI AVTEM VERBA EIVS

QVÆ LOQVETVR IN NO.

MINE MEO AVDIRE

NOLVERIT, EGO

VLTOR EXI

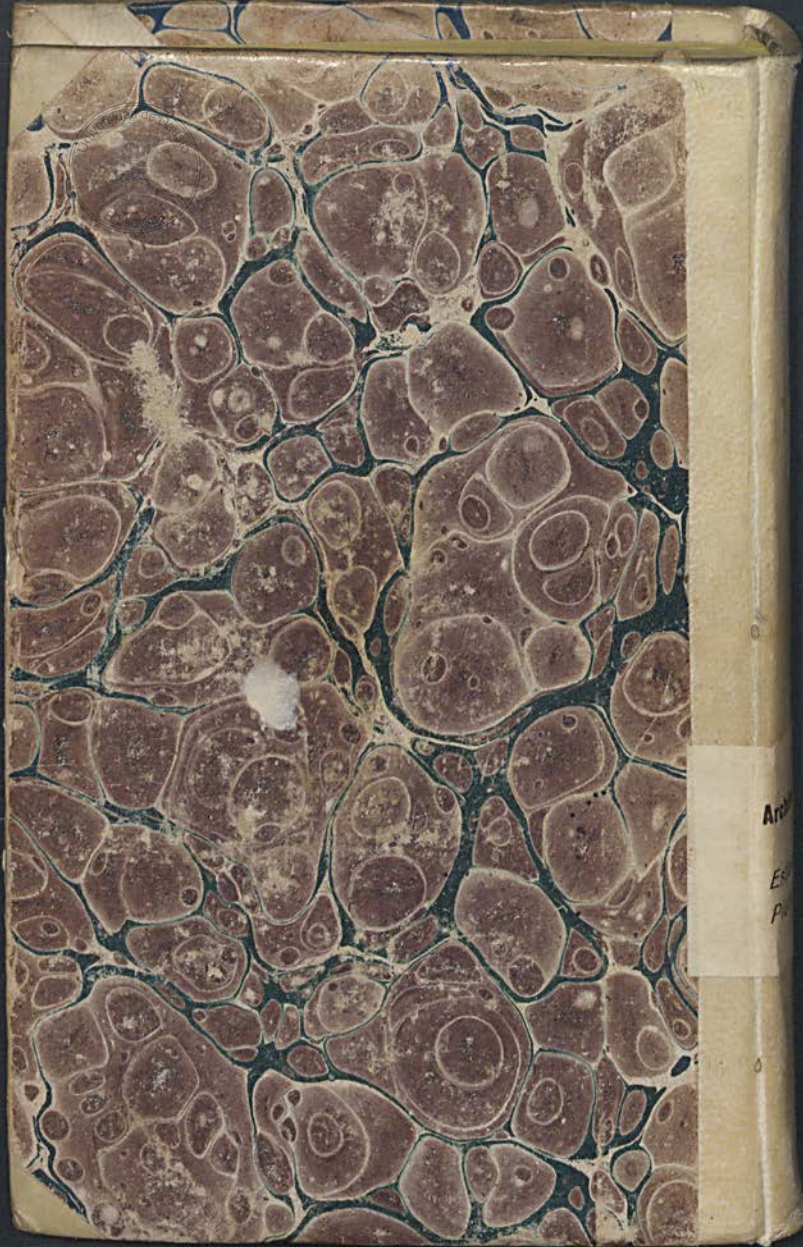
STAM.

*

Deuterono. ✕ XVIII.

Ar
E
P